

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมออกแบบ
พฤษภาคม 2557

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

บทคัดย่อ
ของ
จินานาง สวัสดิ์รัมย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
พฤษภาคม 2557

ชินานาง สวัสดิ์รัมย์. (2557). การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี. ปรินญาณพนธ์ ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเทพ มุสิกะปาน.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี โดยโครงสร้างลวดลายผ้าทอนั้นมุ่งเน้นการเลือกใช้เส้นใยจากธรรมชาติคือเส้นใยไผ่มาเป็นส่วนสำคัญของการทอผ้า เพื่อให้เกิดลักษณะพิเศษของผิวสัมผัสที่ดีโดยคำนึงถึงความเหมาะสมต่อผู้สวมใส่ ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาวิจัยตามความมุ่งหมายของการศึกษา กล่าวคือเพื่อศึกษาเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติและลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ โดยการพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่ กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เพื่อพัฒนาเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นแนวทางการออกแบบนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคร่วมกับการออกแบบแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอ งานวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี เพื่อพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่เพื่อเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ผ้าทอจากเส้นใยไผ่ที่ได้รับความนิยมมีอยู่ 2 ประเภท ผ้าทอลักษณะผ้าพื้น และผ้าทอในลักษณะผ้ายก โดยในรูปแบบการทอลักษณะผ้ายกนั้นมีความเหมาะสมที่สุดในการนำมาออกแบบเป็นเครื่องแต่งกาย และในผลการวิจัยพบว่า การทอผ้ายกดอกในลักษณะการผสมผสานเส้นใยระหว่างเส้นใยไหมกับเส้นใยไผ่มีความเหมาะสมในการทอผ้ายกดอกที่สุด โดยการใช้เส้นใยไหมเป็นด้ายยืนและเส้นใยไผ่เป็นด้ายพุ่ง และจากแบบสอบถามความต้องการและความพึงพอใจด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากผู้บริโภคพบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี มีความต้องการด้านลวดลายในลักษณะของลวดลายประยุกต์ทันสมัยมากที่สุด โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่คำนึงถึงความสามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาสและหลายช่วงอายุ รองลงมาคือต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันดับที่สามคือราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อทดลองพัฒนารูปแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีตามหลักการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยได้นำผลจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคและแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาประกอบกับผลจากการศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี 2014-2015 (Trend AUTUMN/WINTER 2014-1015) เป็นแนวทางในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบร่างโครงสร้าง

ผ้าทอที่มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่าง 1 คอลเลคชั่น จำนวน 30 รูปแบบ เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบพิจารณาโดยมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นใย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างการทอผ้า จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 ท่าน โดยพิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างให้ได้จำนวน 10 รูปแบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแบบร่างนั้นมาคัดเลือกให้เหลือจำนวน 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบโดยผู้บริโภค และคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาผลิตเป็นต้นแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 2 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ผลงานการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ในด้านการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอดเพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีพื้นผิวผ้าทอและลักษณะพิเศษ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่า อีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์มากขึ้น

THE STUDY AND DEVELOPMENT OF TEXTILES CONSTRUCTION FROM BAMBOO
FIBERS WOMENSWEAR

AN ABSTRACT
BY
CHINANANG SAWADRAM

Presented in Partical Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Design Innovation
at Srinakharinwirot University
May 2014

Chinanang Sawadram. (2014). *The Study and Development of Textiles Construction from Bamboo Fibers Womenswear*. Master thesis, M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Koraklod Kumsook, Asst. Prof. Dr. Ravitep Musikapan”

This research aims the study and development of textiles construction from bamboo fibers for womenswear. The textiles construction will select bamboo fibers, the natural fiber, as main material of weaving so as to create special characteristic of fabric surface suitable for the wearer. This research is carried out in accordance with education purpose, it means that insight study of bamboo fiber is the most suitable for design of womenswear by analyzing and making a comparative study of its nature and characteristic to develop textiles construction made from bamboo fibers produced by Khwao Sinrin Textile Group so that it will increase value of the local products. Data derived from studying will be taken to develop the product and to be used as a guideline for innovation of creative design and to create a satisfactory evaluation form in consistent with the consumer's requirement. Moreover, data derived from interview with the experts is used for analyzing the consumer's requirement and creating the layout of textiles construction. The researcher has gathered information derived from interview, questionnaire and analyzed data to create database of design and to develop the textiles construction applied by bamboo fibers to produce womenswear; this will increase value of local products.

Due to the research it is found out that there are 2 kinds of popular bamboo fibers woven fabric - plain and brocade fabrics. The pattern of brocade fabric is the most suitable one for creating design for apparel. The research is also found out that interwoven fabric integrated by silk floss as warp and bamboo fibers as weft is the most suitable combination to produce mantles fabric. According to questionnaire on requirement and satisfaction of textiles construction, it is found out that the consumers aged between 25-35 years old require the most modern applied designed whereas the consumer's mostly concern about are, firstly, adapting it to be worn on various occasions and it should be suitable to the wearers' ranges of age. Secondly, it must be natural fiber and eco-friendly. Thirdly, it should be of fair price and quality. The researcher has brought the result of studying derived from consumers and experts to experiment on development of textiles construction pattern from bamboo fibers for womenswear in accordance with the development principle of product design. The result derived from questionnaires of consumer's satisfaction and interview with the experts compiled with the result of studying are brought in for analyzing

the trend of design of textile product for the year of 2014-2015 (Trend Autumn/Winter 2014-2015) for creating design of textiles construction in consistent with the consumer's requirement. The researcher has applied analyzed data as a guideline for designing and creating a layout of 1 collection comprised of 30 layouts to be submitted for the consideration of 3 experts – one fiber expert, one textiles construction expert and one expert in fashion design – so as to develop it into prototype of the most suitable applied pattern and to conclude the layouts into 10 layouts. Then, analyzed data and patterns are concluded into 5 layouts selected by the consumer and the experts, one collection will be selected consisted of 3 suitable layouts to produce a prototype of textiles construction made from bamboo fibers for making 3 dresses of womensware under the experts' consideration. The work of design and development of textiles construction from bamboo fibers for womensware is the new cognition of textiles construction design created from applied the Thai wisdom and it will be further developed into a creative innovation in order to obtain the extraordinary texture of fabric with unique quality. This is a benefit to the community and Baan Khwao Sinrin Textile Group. From this benefit they can take it to develop their community and adopt it as the guideline of developing format of their products according to the consumer's requirement and the value will be more added to their products and widen the market of product as well.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี
ของ
ชินานาง สวัสดิ์รัมย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า
..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข) (รองศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพบรวัน)
..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน) (อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน)
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิรัตน์ ปิ่นแก้ว)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอกวิชานวัตกรรมการออกแบบ และด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพบรวัน ดร.กรกมล คำสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวีเทพ มุสิกะปาน ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางในการทำงานวิจัยเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีประสิทธิภาพและมีองค์ความรู้อย่างเต็มที่ และคอยให้กำลังใจเสมอในยามที่เจอปัญหาในการทำงาน เพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ไปได้ด้วยดี และรวมถึงคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามทุกท่าน ที่ทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิลิกกา วรรณจันทร์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์สรวรยา จอมเทพมาลา เป็นอย่างยิ่งที่ได้ทุ่มเทสละเวลาอันมีค่าและให้คำปรึกษาอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยเพื่อให้งานวิจัยออกมาสมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณ คุณวิษระวิชญ์ อัครสันติสุข ที่ได้ความอนุเคราะห์และให้คำปรึกษาแนะแนวทางในการทำงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณกลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาลงพื้นที่เก็บข้อมูล และในการทำผลงานวิจัยต้นแบบให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมถึง ญาติ พี่ น้อง เพื่อนๆ ทุกๆ ท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และดำเนินความสะดวกตลอดระยะเวลาในการทำงานวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดาของข้าพเจ้าเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ชินานาง สวัสดิ์รัมย์

สารบัญ

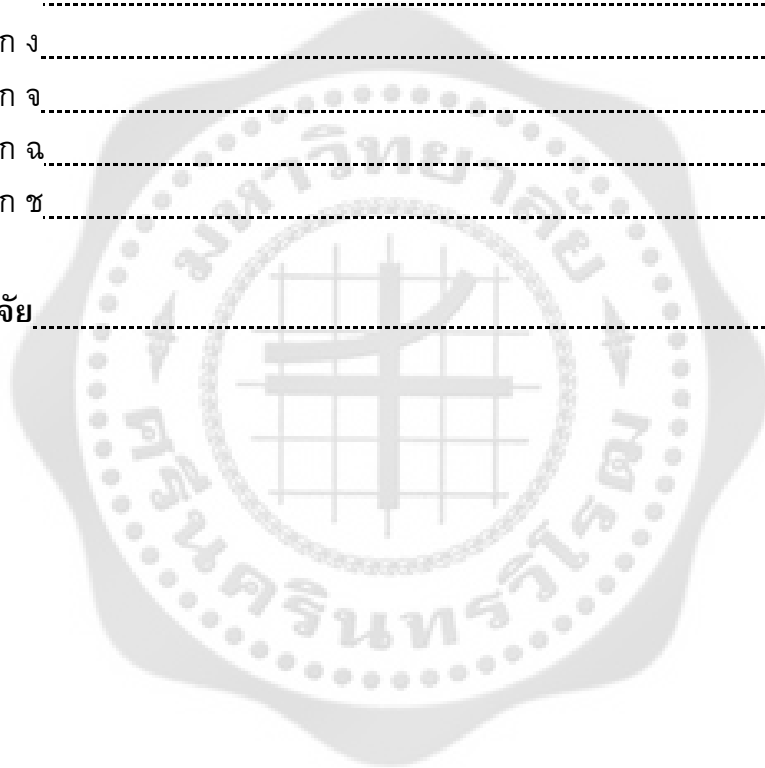
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
ความสำคัญของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดทางการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์.....	8
ภูมิหลังอำเภอเขวาสินรินทร์.....	8
ผ้าไหมสุรินทร์.....	10
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ายก.....	11
ความเป็นมาของผ้ายก.....	11
ผ้ายกดอกบ้านเขวาสินรินทร์.....	13
การออกแบบลวดลายทอ.....	20
เครื่องทอและอุปกรณ์การทอผ้า.....	22
ความรู้เกี่ยวกับเส้นใยผ้า.....	26
การทำเส้นใย เส้นด้าย และผ้าทอจากใยผ้า.....	27
คุณสมบัติของเส้นใยผ้า.....	28
การย้อมสี.....	29
การใช้เส้นใยผ้าทอร่วมกับเส้นใยอื่น.....	29
การเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยผ้า.....	29
แนวคิดและทฤษฎีการออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ.....	32
แนวคิดอัตตลักษณ์.....	32
การเพิ่มมูลค่าด้วยนวัตกรรม.....	36
แฟชั่นอย่างยั่งยืน.....	40
แนวทางการออกแบบลวดลายทอ.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การออกแบบลายผ้าทอ.....	45
หลักการและทฤษฎีออกแบบเสื้อผ้า.....	46
แนวคิดและข้อมูลสำหรับเทรนด์แฟชั่นและวิถีชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้น ในปี 2014/15.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การจัดกระทำการวิเคราะห์.....	64
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	67
วิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ ชุมชนบ้านเขาสินรินทร์.....	68
วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยฝ้าย.....	75
วิเคราะห์แบบสอบถามครั้งที่ 1.....	83
ออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอ จำนวน 30 รูปแบบ.....	96
ผู้เชี่ยวชาญเลือกและประเมินแบบร่างจำนวน 10 รูปแบบ.....	100
วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อเป็นต้นแบบ.....	104
การผลิตชิ้นงานโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี.....	116
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	123
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	123
การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล.....	125
สรุปผลการวิเคราะห์.....	125
การอภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก	138
ภาคผนวก ข	143
ภาคผนวก ค	159
ภาคผนวก ง	166
ภาคผนวก จ	171
ภาคผนวก ฉ	178
ภาคผนวก ช	182
ประวัติย่อผู้วิจัย	185

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค.....	83
2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลาย ผ้าทอยกดอกรูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี.....	86
3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้า ยกดอกจากเส้นใยไผ่.....	88
4 ผลการวิเคราะห์สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจาก เส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี.....	101
5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	104
6 แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนา โครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี.....	107
7 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็น เสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ.....	113

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ผ้าทอยกดอกลายดอกบัวหลวง	14
2 ผ้าทอยกดอกลายดอกกรัก	14
3 ผ้าทอยกดอกลายพุ่มข้าวบิณฑ์	15
4 ผ้าไหมยกดอกลายช่อชบา	15
5 ผ้าทอยกดอกลายลูกแก้ว	16
6 ผ้าทอยกดอกลายดอกจัน	17
7 ผ้าทอยกดอกลายดอกพิกุล	18
8 ผ้าทอยกดอกลายละเบิก	18
9 แบบร่างลวดลายทอ	21
10 เครื่องทอผ้า (กี่หรือหูก) แบบชาตังของกลุ่มไทภูเขาหรือส่วยเขมร	24
11 ผังแสดงขั้นตอนผลิตผ้าด้วยมือ	25
12 ผังแสดงขั้นตอนการทำเส้นใยฝ้าย เส้นด้าย และผ้าจากไม้ฝ้าย	27
13 ลักษณะเส้นใยฝ้าย	27
14 คุณสมบัติของเส้นใยฝ้าย	28
15 ผลิตภัณฑ์ผ้าใยฝ้ายเพื่อสุขภาพ	28
16 ผ้าทอยกดอกจากเส้นใยฝ้ายผสมไหม	30
17 ผ้าทอยกดอกจากใยฝ้าย 100%	31
18 การเพิ่มมูลค่าให้แก่ธุรกิจด้วยนวัตกรรม	37
19 การนำนวัตกรรมมาใช้ในภาคธุรกิจ	38
20 แนวคิดแบบ 3P's (People Planet Profit)	41
21 ผังแสดงแนวทางการออกแบบลวดลายทอจากภาพของจริง	44
22 ผังแสดงแนวทางการออกแบบลวดลายทอจากรูปร่างเรขาคณิต	44
23 Celebration Trend	53
24 Derivative Urbanism Trend	54
25 Crystalline Intuition Trend	55
26 Soft Determination Trend	55
27 ผ้าทอยกดอกลายลูกแก้ว จำนวน 23 ตะกอล	29
28 ผ้าทอยกดอกลายหางนกยูง จำนวน 27 ตะกอล	70
29 ผ้าทอยกดอกลายกนกบิน จำนวน 30 ตะกอล	70
30 ผ้าทอยกดอกลายพานพุ่ม จำนวน 20 ตะกอล	71

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
31 ผ้าทอยกดอกลายหยดน้ำ จำนวน 20 ตะกอ	71
32 ผ้าทอยกดอกลายดอกจันทร์ จำนวน 10 ตะกอ	72
33 ผ้าทอยกดอกลายใบไม้ จำนวน 20 ตะกอ	72
34 โทนสีผ้าที่ได้รับความนิยม กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์	73
35 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าพื้นของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยฝ้าย	76
36 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้ามัดย้อมของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยฝ้าย	76
37 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้ายกดอกของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยฝ้าย	76
38 ลักษณะการทอผ้ายกดอกโดยใช้เส้นใยไหมเป็นเส้นยืนและเส้นใยฝ้ายเป็นเส้นพุ่ง	77
39 Soft Determination Trend	82
40 แรงบันดาลใจในการออกแบบ	97
41 วัสดุเส้นใย เทคนิค และโทนสี ที่ใช้ในการออกแบบ	97
42 แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี	98
43 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ	115
44 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ	115
45 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ	116
46 เส้นใยฝ้าย	117
47 เส้นใยไหม (ไหมน้อย)	117
48 สีที่ใช้ในการย้อมเส้นใย	118
49 อุปกรณ์ในการทอผ้าและขึ้นลายด้วยกรรมวิธีการทอยกดอก	118
50 การทอผ้ายกดอกตามแบบที่กำหนด	119
51 การทอผ้ายกดอก	119
52 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 4 ตะกอ)	120
53 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 18 คือ ลายน้ำไหล (จำนวน 5 ตะกอ)	120
54 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 13 ลายต้นไม้ (จำนวน 4 ตะกอ)	120
55 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 5	121
56 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 18	121
57 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 13	122

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เทรนด์หรือกระแสนิยมหลักของปี 2013 ต่อเนื่องในปี 2014 จากกระแสเรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพ” หรือ Bio-Diversity ซึ่งจะเห็นได้จากการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมเก่า วัฒนธรรมใหม่ และพัฒนาการของวัฒนธรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน การเชื่อมโยงระหว่างชนบทชนนิยมและวัฒนธรรมของตะวันตกและตะวันออก การอยู่ร่วมกันและผสมผสานระหว่างเผ่าพันธุ์เชื้อชาติที่หลากหลายมากขึ้นจนกลายเป็นสังคมที่หลากหลายทาง ในปัจจุบันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ถูกเชื่อมโยงโดยเทคโนโลยีให้ใกล้กันมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น ซึ่งเมื่อโลกปัจจุบันไร้พรมแดนความเชื่อมโยงเหล่านี้กลายเป็นที่มาของกระแสความนิยมความเป็นท้องถิ่นที่มากขึ้น หรือการคิดและทำแบบคนท้องถิ่น กระแสหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการคือการใช้ข้าวของหรือบริโภคสิ่งของที่มีความคุ้นเคย ใกล้ตัว หรือมีการปรับประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมและกายภาพของแต่ละถิ่นมากขึ้น รวมทั้งการปรับให้ใกล้เคียงกับรสนิยม ความชอบ ชนบทประเพณี วัฒนธรรม และการอยู่อาศัยในแต่ละท้องถิ่นปัจจุบันมากขึ้นด้วย (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2556: 40)

ปัจจุบันกระแสอนุรักษ์นิยมสิ่งแวดล้อมมีผู้สนใจในวงกว้างมากและมีแนวโน้มจะมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อม สภาวะของสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่รู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้ นวัตกรรมสิ่งทอสีเขียว (Eco-Innovative Textiles) คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยความรู้และเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีวัตถุดิบจากธรรมชาติค่อนข้างมาก นอกจากนี้การออกแบบและเทคโนโลยีที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผสมผสานเทคโนโลยีทันสมัยสามารถนำไปสู่สินค้าสีเขียวได้ ขณะที่สินค้าประเภทนี้มีความต้องการในตลาดที่สำคัญ เช่น ตลาดสหภาพยุโรป และตลาดญี่ปุ่นมากขึ้นเรื่อยๆ หรือแม้แต่ตลาดในประเทศเองก็มีการตื่นตัวมากขึ้น โดยยินดีที่จะซื้อสินค้าเหล่านี้ไม่ว่าด้วยราคาที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าทั่วไปหรือในราคาที่เท่ากัน ดังนั้นประเทศไทยควรหันมาพัฒนาสินค้านวัตกรรมสิ่งทอสีเขียวเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดให้ดียิ่งขึ้น และการพัฒนาสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบด้วยการปรับปรุงผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีหลายด้าน โดยนักวิจัยสามารถพัฒนาจากสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิศวกรรม รวมถึงนวัตกรรมการออกแบบ สามารถนำความรู้และความเชี่ยวชาญมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระบวนการผลิตสิ่งทอ ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (อานนท์ เศรษฐกิจกร. 2556: 58-61)

การเลือกใช้วัสดุในการผลิตจากเส้นใยธรรมชาตินั้นถือเป็นอีกหนึ่งตัวเลือกที่กำลังได้รับการนิยมอย่างมาก เส้นใยจากไม้ไผ่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน สามารถปลูกทดแทนได้ใหม่และมีคุณสมบัติเหมาะสมในต่างประเทศเส้นด้ายไม้ไผ่ที่ใช้งานสิ่งทอมักจะใช้การบวนการผลิตแบบฉีดเป็นใยยาวต่อเนื่องแล้วนำไปผลิตเส้นด้ายเพื่อนำมาทอเป็นผ้าหรือผ้าถัก เนื่องจากคุณสมบัติของใยไม้ไผ่ซึ่งป้องกันการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย ทำให้ไม่เกิดเชื้อราและกลิ่นไม่อับสะสมบนผลิตภัณฑ์ อีกทั้งเส้นใยไม้ไผ่ยังมีความมันคล้ายกับเส้นใยไหมและขนแคชเมียร์ แต่มีราคาถูกกว่าทนทานกว่า และดูแลรักษาได้ง่ายกว่า (ศราวุธ โตสวัสดิ์; และ ชีรพงษ์ ไชยเฉลิมวงศ์. ม.ป.ป.) เส้นใยไม้ไผ่เป็นเส้นใยที่ผลิตมาด้วยเยื่อไม้ไผ่ 100% จึงสามารถดูดความชื้น สามารถถูกน้ำแทรกซึมได้ดีเยี่ยม มีความนุ่มนวล ง่ายต่อการทำให้เป็นเส้นตรง และติดสีได้ดีไม่ว่าจะย้อมสีหรือการพิมพ์ ทำให้ประหยัดสีย้อมในการย้อมเส้นใยชนิดนี้ เป็นเส้นใยที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมคล้ายกับเยื่อไม้เส้นด้ายที่มาจากเส้นใยไม้ไผ่จะมีความยืดหยุ่นเกือบ 20% ดังนั้นมีนักวิจัยบางคนกล่าวว่าไม่จำเป็นต้องใส่เส้นด้ายยางยืดมาช่วยและคุณสมบัติที่ดีอีกประการหนึ่งของเส้นใยไม้ไผ่คือความสามารถในการหายใจได้ เหมาะสมกับอากาศร้อนในช่วงฤดูร้อน อีกทั้งยังสามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้ดี เส้นใยนี้จึงเป็นเส้นใยที่ได้รับรองคุณภาพว่าเป็นเส้นใยที่ดีทุกสมบัติที่เกี่ยวข้องกับเส้นใย (อภิชาติ สนธิสมบัติ. 2555: 22-25)

หากกล่าวถึงสิ่งทอของไทยผ้าโบราณที่ถือว่าเป็นหนึ่งในผ้าในวรรณคดีไทยก็คือ ผ้ายก ผ้ายกคือผ้าไหมที่ทอกลดลายให้สูงกว่าพื้นผ้าเดิมเป็นของแขกทำขึ้นขายไทยโดยเฉพาะ นิยมใช้เป็นผ้านุ่งสำหรับเจ้านายฝ่ายใน จะทรงพร้อมกับเสื้อเยียรบับแขนยาวและมีทรงสะพักสำหรับเวลาออกงานพระราชพิธี การทอผ้ายกนี้ใช้เวลานานมากและมีความสลับซับซ้อน จึงมักทอผ้ายกสำหรับใช้ในโอกาสพิเศษเท่านั้น (ปริทรรศน์วัฒนธรรม ผ้าไทและจักรสานงานศิลป์ไทย. 2535: 83-89) การทอผ้าของจังหวัดสุรินทร์มีกรรมวิธีการทอที่สลับซับซ้อนและเป็นกรรมวิธีที่ยาก ซึ่งต้องใช้ความสามารถและความชำนาญ เช่น การทอผ้ามัดหมี่พร้อมยกดอกไปในตัว ซึ่งทำให้ผ้าไหมที่ได้เป็นผ้าเนื้อแน่นมีคุณค่ามีการทอที่เดียวในประเทศไทย จนเป็นที่สนพระทัยและเป็นที่ชื่นชอบของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงรับสั่งว่า “ใส่แล้วเย็นสบายอีกทั้งยังใช้ฝีมือในการทอผ้าอีกด้วย” (ตำนานผ้าไหมลายเอกลักษณ์นครชัยบุรี. 2553: 97-98) ซึ่งการทอผ้ายกดอกเป็นการทอผ้าของบ้านเขวาสินรินทร์มาประมาณ 20 ปี ต่อมามีการพัฒนารูปแบบจากเดิมใช้ตะกอลาย จำนวน 10 ตะกอลซึ่งเป็นลวดลายเล็กๆ มีการพัฒนาและเพิ่มตะกอลวดลายขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งพัฒนาเป็นลายที่มีความละเอียดอ่อนสวยงาม โดยจุดเด่นของผ้ายกที่นี่ คือ นำเส้นไหมน้อยซึ่งมีความอ่อนนุ่ม เล็กเรียบ มาทอให้ได้เนื้อผ้าแน่น ลักษณะรูปดอกเด่นชัด ละเอียดอ่อนใช้ในพิธีกรรมต่างๆ (กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย. 2556: ออนไลน์) แต่ในปัจจุบันด้วยต้นทุนราคาต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตทั้งราคาราคาเส้นไหมและสีย้อมธรรมชาติที่หาได้ยากในท้องถิ่นและต้นทุนสูง ต้องใช้เวลาในการเตรียมการกรรมวิธีและเทคนิคการผลิตที่ยุ่ยากซับซ้อน จึงทำให้กลุ่มผู้ทอผ้าได้หันไปใช้เส้นใยไหมสำเร็จรูปและสีย้อมเคมีแทนเพื่อประหยัดเวลาในการผลิต ด้วยเหตุนี้เองจึงแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการใช้วัสดุและกระบวนการผลิต รวมถึงรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ผ้ายกทอมือ (นางพูนสุข ถือฉลาด. 2556: สัมภาษณ์)

การศึกษาวิจัยและพัฒนาอัตลักษณ์ใหม่ไทยให้มีคุณภาพและออกแบบให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น โดยที่ยังคงอัตลักษณ์ดั้งเดิมที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้จึงเป็นการช่วยให้การอนุรักษ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ใหม่ไทยได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเพิ่มกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มมูลค่าใหม่ไทยให้สูงขึ้นเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ทั้งในและต่างประเทศต่อไป ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดควบคู่ไปกับการเร่งทำการตลาดในเชิงรุก เพื่อให้การส่งออกสิ่งทอของไทยเติบโตอย่างต่อเนื่องในตลาดโลกที่นับวันจะมีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น (ศศิมา สุขสว่าง, 2556: 7) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การใช้เส้นใยจากธรรมชาติหรือเส้นใยไผ่ ด้วยคุณสมบัติที่หลากหลายสามารถตอบโจทย์การใช้งานรอบด้าน การใช้งาน การผลิต และราคาต้นทุนที่ต่ำกว่าเส้นใยไหม ดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถที่จะนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ในการผสมผสานหรือทดแทนทางด้านวัตถุดิบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานที่ดีขึ้น รวมทั้งผิวสัมผัสและลักษณะพิเศษเป็นรูปแบบใหม่มีเอกลักษณ์และเสน่ห์ในตัวถือเป็นการสร้างแรงจูงใจดึงดูดให้แก่ผู้ซื้อได้

ดังนั้นการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาคุณสมบัติเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรี โดยการศึกษากรรมวิธีการผลิตผ้าทอ ลวดลาย ความงาม เพื่อออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าและแปรรูปจากผ้าทอผืนให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานที่ดีขึ้น ด้วยเส้นใยจากธรรมชาติและให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันด้วยการประยุกต์ผสมผสานเทคนิควัสดุและการออกแบบจากรากฐานความรู้ของภูมิปัญญาไทยเพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นการต่อยอดงานวิจัยและเพิ่มความหลากหลายในแก๊สสินค้าแฟชั่นเครื่องแต่งกาย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษาเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด
2. พัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไผ่ กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการพัฒนาการออกแบบสิ่งทอให้มีคุณภาพดีขึ้นและแปรรูปเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพให้แก่ท้องถิ่นและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี เพื่อศึกษาเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด และพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหม กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ โดยออกแบบและพัฒนาแปรรูปผ้าทอผืนด้วยการผสมผสานเทคนิค วัสดุ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีความสวยงาม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพิ่มความหลากหลายแก่สินค้าแฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับสตรี จากการศึกษาและวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเชิงลึก การเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหม โดยการทำแบบร่างการทอกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหม โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภคเพื่อนำไปพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 ผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี (Fashion for Lady to Wear) จำนวน 3 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลกชัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหม กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งออกแบบโดยผู้วิจัยแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 แบบ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากเส้นใยไหม

1.1.1. โครงสร้างการทอผ้าทอ การเลือกใช้วัสดุที่ใช้ในการผลิต คุณสมบัติของเส้นใยไหม ขนาดและจำนวนที่ใช้กระบวนการขั้นตอนผลิต

1.1.2. หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบโครงสร้างสิ่งทอ ผิวกายสัมผัส โครงสร้างลวดลายการทอ การใช้สี ขนาด สัดส่วน รูปแบบผลิตภัณฑ์

1.1.3. หลักเกณฑ์ด้านการผลิต วัสดุและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 แนวทางการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคในปัจจุบัน

2.2 ผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้จากการประยุกต์ภูมิปัญญาไทย เข้ากับนวัตกรรมการออกแบบในด้านรูปแบบโครงสร้างลวดลาย การใช้สี ผิวลวดลาย การผสมผสานวัสดุ ประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

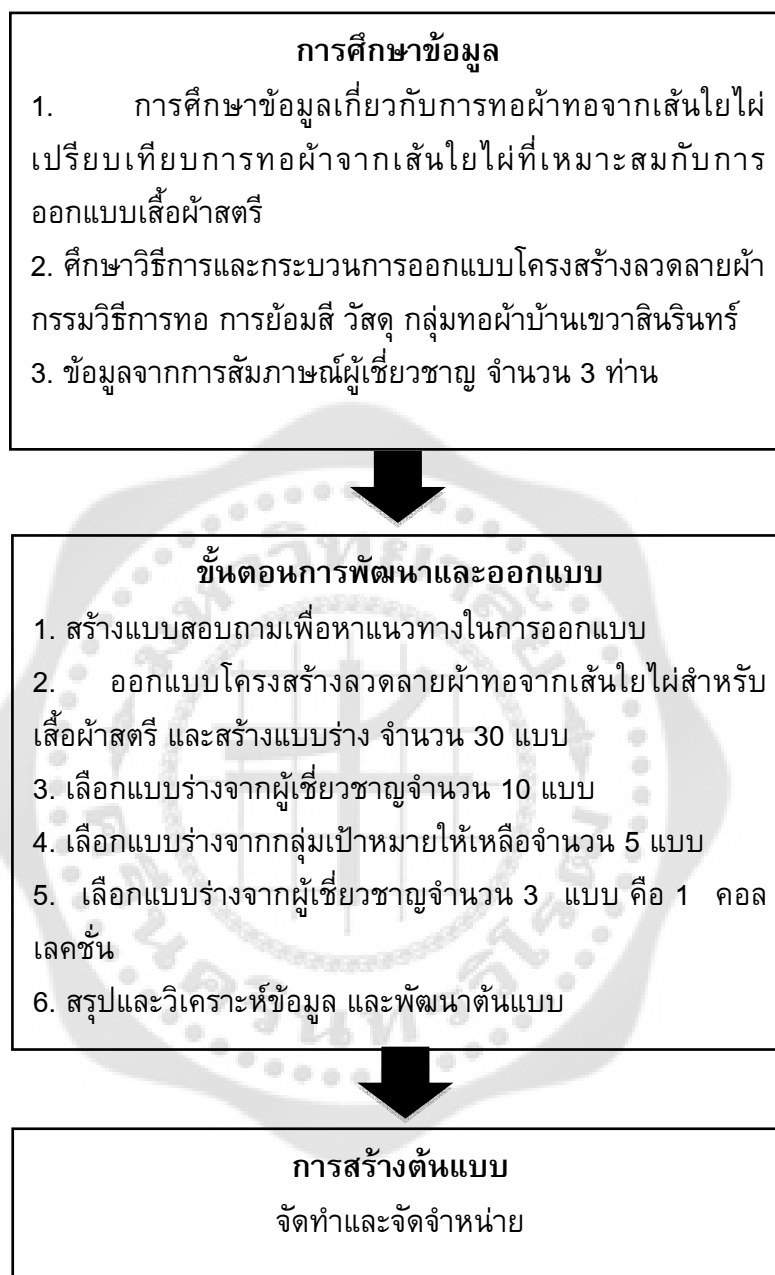
1. **ฝ้ายก** หมายถึง ผ้าไหมที่ทอกลวดลายให้สูงขึ้นกว่าผืนผ้า โดยเลือกยกบางเส้น และขมบางเส้น แล้วพุ่งกระสวยไปในระหว่างกลางด้วยด้ายเงินหรือด้ายทอง ซึ่งเทคนิคในการทอทำให้เกิดลวดลายนี้เรียกว่า เทคนิคการยกดอก ฝ้ายกเป็นผ้าโบราณที่อดีตใช้ในคุ้มเจ้าหรือในพระราชสำนักเท่านั้น โดยฝ้ายกจะมีจำนวนตะกอตั้งแต่ 10 ตะกอขึ้นไป

2. **ฝ้ายกดอก** หมายถึง มีความหมายเดียวกับฝ้ายก ต่างกันที่การใช้ไหมพุ่งอาจจะใช้เส้นไหมสีต่างๆ แทนเส้นด้ายในการทอผ้า โดยฝ้ายกจะมีจำนวนตะกอตั้งแต่ 1-10 ตะกอ

3. **เส้นใยไผ่ (Bamboo Fiber)** หมายถึง เยื่อไม้ที่มีลักษณะเป็นแป้งได้มาจากลำต้นของไม้ไผ่ และใบไม้ ผ่านกระบวนการไฮโดรไลซิส-อัลคาไลเซชัน (Hydrolysis-alkalization) และการฟอกขาวหลายเที่ยว จากนั้นโรงงานผลิตเส้นใยทางเคมีจึงทำให้เป็นเส้นใยไม้ไผ่ ผู้ผลิตเส้นใยนี้พบว่าความละเอียด และความขาว ของเส้นใยไม้ไผ่มีค่าใกล้เคียงกับเส้นใยวิสโคส และมีความคงทนและเสถียรภาพ รวมทั้งความเหนียวสูง เส้นใยสามารถทนการขัดถู และทำให้สามารถปั่นด้ายได้อย่างสมบูรณ์ เส้นด้ายและผ้าที่มาจากเส้นใยนี้เป็นเส้นใยที่ได้รับรองคุณภาพว่าเป็นเส้นใยที่ดีทุกสมบัติที่เกี่ยวข้องกับเส้นใย เส้นใยไม้ไผ่เป็นเส้นใยที่ผลิตมาด้วยเยื่อไม้ไผ่ 100% ดังนั้นจึงสามารถดูดความชื้น สามารถถูกน้ำแทรกซึมได้ดีเยี่ยม มีความนุ่มนวล ง่ายต่อการการทำให้เป็น เส้นตรงและดัดสีได้ดีไม่ว่าจะย้อมสี หรือพิมพ์ เป็นเส้นใยที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมคล้ายกับเยื่อไม้

4. **โครงสร้างลวดลาย (Textiles Construction)** หมายถึง ลวดลายที่เกิดจากการขัดกันของเส้นด้ายหรือเส้นใยที่ย้อมสีแล้ว ทำให้เกิดลักษณะขึ้นเฉพาะในเส้นด้ายเพื่อนำมาทอเป็นผ้า ซึ่งอาจจะเกิดจากเส้นใยชนิดต่างกันหรือชนิดเดียวกันก็ได้ โดยนำมาทอขัดกันระหว่างด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งเพื่อให้เกิดความสวยงาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดลายการทอผ้าจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบประเภทแฟชั่นเครื่องแต่งกายสตรี ที่มีคุณสมบัติของเส้นใยผ้าจากเส้นใยไหมที่โดดเด่น ด้วยคุณสมบัติที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากเส้นใยไหมที่ได้ออกแบบนั้นสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผ้าทอได้จากการผลิตในรูปแบบเดิม ของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และเป็นผลิตภัณฑ์ทางเลือกที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ถือเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพให้แก่คนในชุมชนให้สามารถพัฒนาสินค้าผ้าทอจากวัสดุเส้นใยเดิมและรูปแบบเดิม ให้เกิดความแตกต่างด้วยการผสมผสานวัสดุเส้นใยประยุกต์ร่วมกับการออกแบบโครงสร้างลดลายผ้าทอใหม่ทั้งดงาม ทำให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากเส้นใยธรรมชาติเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับกระแสสังคมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ายก
3. ความรู้เกี่ยวกับเส้นใยผ้า
4. แนวคิดทฤษฎีการออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

1.1 ภูมิหลังของอำเภอเขวาสินรินทร์

อำเภอเขวาสินรินทร์เป็นเมืองเก่าโดยมี ขุนสินรินทร์ เป็นเจ้าเมืองคนแรกและชื่ออำเภอเขวาสินรินทร์ เดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองสุรินทร์ ต่อมาสภาตำบลเขวาสินรินทร์ ตำบลปราสาททอง สภาตำบลตาตุ๊ก สภาตำบลบึงและสภาตำบลบ้านแร่ ได้ประชุมและขอแยกการปกครองออกจากอำเภอเมืองสุรินทร์เพื่อจัดตั้งกิ่งอำเภอ และกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2539 เป็นต้นไป ต่อมาได้เป็นเปลี่ยนเป็นอำเภอเขวาสินรินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2550 ท้องที่อำเภอเขวาสินรินทร์เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอเมืองสุรินทร์ ทางราชการได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลง วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2539 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม ปีเดียวกัน ต่อมาในวันที่ 24 สิงหาคม 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเขวาสินรินทร์ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน ปีเดียวกัน อำเภอเขวาสินรินทร์เป็นสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งผลิตหัตถกรรมเครื่องเงินโบราณและผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุรินทร์ ชาวอำเภอเขวาสินรินทร์ยังเป็นชุมชนรุ่นแรกๆ ที่เป็นต้นแบบในการทอผ้าไหมลายเอกลักษณ์ของจังหวัดสุรินทร์ คือ ผ้าโฮล ผ้าอัลปรอม ก่อนที่จะนำแพร่หลายไปในชุมชนอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายผู้ผลิต โดยมีสมาชิกครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เกือบทุกหลังคาเรือนมีผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับในเรื่องความงดงามและคุณภาพจนได้รับการยกระดับเป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว (ชุมชนเขวาสินรินทร์. 2556: ออนไลน์)

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอเขวาสินรินทร์แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 5 ตำบล 55 หมู่บ้าน ได้แก่

1. เขวาสินรินทร์ (Khwao Sinrin)	11	หมู่บ้าน
2. บึง (Bueng)	11	หมู่บ้าน
3. ตากูก (Ta Kuk)	10	หมู่บ้าน
4. ปราสาททอง (Prasat Thong)	13	หมู่บ้าน
5. บ้านแร่ (Ban Rea)	10	หมู่บ้าน

ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติ มีภาษาพูดที่เป็นพื้นเมือง

จากการศึกษาโบราณสถานแบบเขมรในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ Lunet de Lajonguiere (ม.ร.ว.สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์. 2531: 3-5) กล่าวว่า อาารยธรรมเขมรปรากฏอย่างชัดเจนในดินแดนที่ราบสูงโคราช ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 ซึ่งตรงกับสมัยก่อนเมื่อพระนครทิวความเป็นปึกแผ่นมั่นคงในสมัยเมืองพระนครในพุทธศตวรรษที่ 15-18 ปัจจุบันร่องรอยของอารยธรรมเขมรยังคงปรากฏอยู่ในกลุ่มชนที่พูดภาษาเขมรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ มีกลุ่มที่พูดภาษาพื้นเมืองใช้ภาษาพูดเป็นภาษาท้องถิ่นคือ ภาษาส่วยและภาษาเขมร ภาษาเขมรสุรินทร์จะผิดเพี้ยนจากภาษากัมพูชาไปบ้าง (ตำนานผ้าไหมลายเอกลักษณ์นครชัยบุรีรินทร์. 2553: 92)

ตำแหน่งที่ตั้ง

อำเภอเขวาสินรินทร์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนืออำเภอเมืองสุรินทร์ บนถนนสายสุรินทร์ร้อยเอ็ด ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ 18 กิโลเมตร

สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอเขวาสินรินทร์มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอจอมพระ
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมืองสุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอศีขรภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเมืองสุรินทร์

ประเพณีและวัฒนธรรม

จังหวัดสุรินทร์ ประชากรร้อยละ 93 อาศัยอยู่ในเขตชนบท โดยมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองสุรินทร์ และเทศบาลตำบลอีก 23 แห่ง เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทาง

วัฒนธรรม ประเพณีและความเป็นอยู่เนื่องจากประชากรที่พูดภาษาต่างกัน 3 กลุ่ม หรือ “สุรินทร์ 3 เผ่า” คือ เขมร ส่วย และลาว แต่ประชากรทั้งหมดมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสามัคคี ต่างได้รับการ วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาของตนไว้เป็นอย่างดี และเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จังหวัดสุรินทร์มี ประเพณีที่สำคัญมากมาย ได้แก่ ประเพณีบวชนาคช้าง งานประเพณีขึ้นเขาสวาย เเคะระฆังพันใบ ไห้ว 9 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ งานช้างและกาชาดสุรินทร์ ประเพณีแซนโฎนตา กันต๋ริม การกวนข้าวทิพย์ การ แต่งงาน หรือแซนการ กะโน่ปติงตอง เรือมอันเร หรือลูตอันเร เรือม ตรด เรือมอายัย โซง สะบ้า ลีเก เขมร มโหรี เจริญ และเจริญเบริน

การประกอบอาชีพ

ประชากรสุรินทร์ มีอาชีพเกษตรกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน อาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การทำนาทำไร่และปลูกผักสวนครัว อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านได้แก่ การทอผ้า ติประเก้อมและ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำการเกษตร นับว่าประชากรชาวสุรินทร์มีอาชีพกสิกรรมและหัตถกรรม พื้นฐานที่เข้มแข็ง จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีวัฒนธรรมการทอผ้ามานาน และได้สืบทอดเป็น มรดกทางวัฒนธรรมจนถึงปัจจุบัน จนเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่น่าสนใจยิ่ง (ตำนานผ้าไหมลาย เอกลักษณ์นครชัยบุรีรินทร์. 2553: 93)

1.2 ผ้าไหมสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่ทอผ้าตามประเพณีสืบทอดต่อมาจนปัจจุบันจะเป็นคนไทยเชื้อ ชาติเขมรและไทยอีสาน มีแหล่งสำคัญ 5 แห่ง อยู่ในเขตอำเภอเมือง 4 แห่ง คือที่บ้านเขวาสินรินทร์ หมู่ 2 ตำบลเขวาสินรินทร์และบ้านนาแก้ว หมู่ 7 ตำบลสวาย และบ้านจันทร หมู่ 4 ตำบลตาอ้อ อำเภอเมือง และในเขตอำเภอศีขรภูมิ 1 แห่ง คือที่บ้านจารพัต หมู่ 1 ตำบลจารพัต (ศูนย์หม่อนไหม เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ จังหวัดสุรินทร์. 2556: ออนไลน์) ผ้าไหม สุรินทร์สายใยแห่งอารยธรรมขอม (เขมร) ผ้าทอของสุรินทร์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและ ยังคงรักษารูปแบบ ลวดลาย สีสันที่แปลกตาความประณีตและเทคนิคการทอแบบโบราณไว้ได้จนถึง ทุกวันนี้ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกระแสความต้องการของตลาดที่กำหนดให้ผลิตสินค้า มาตรฐานเหมือนๆ กัน เป็นจำนวนมากก็ตาม ชาวสุรินทร์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มที่พูดภาษาเขมร ยังคงผลิตผ้าไหมที่มีเทคนิคกรรมวิธีเฉพาะตัว ซึ่งบรรพบุรุษได้สืบทอดหลักการและกรรมวิธีการ ผลิต เช่น การเลี้ยงไหม การมัดหมี่ การย้อมสีและการทอ ทั้งยังมีการคิดค้นพัฒนากรรมวิธีการผลิต เพื่อให้ได้ผ้าไหมที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น กลุ่มชนแต่ละตระกูลภาษาในสุรินทร์มีลักษณะการทอผ้าแตกต่างกัน ทั้งด้านเทคนิคการทอ ลวดลาย การให้สี การย้อมสี และวัตถุดิบที่ใช้ ลักษณะผ้าทอของกลุ่มคนไทย เชื้อสายเขมรมีเอกลักษณ์เด่นชัด แตกต่างจากผ้าทออีสานทั่วไป

วัฒนธรรมผ้าไหมของจังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์เขมรได้รับอิทธิพลทางความคิดจากพุทธศาสนา จากสิ่งแวดล้อม จากสิ่งของเครื่องใช้ประจำวัน และการแพร่กระจายของอิทธิพลต่างวัฒนธรรม ซึ่งลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าเกิดจากการย้อมเส้นไหมให้เป็นสีต่างๆ แล้วนำมาทอสลัทำให้เกิดเป็นลายโครงสร้างรูปสี่เหลี่ยมเหมือนกันทั้งผืน เช่น ผ้าอัมปรม ผ้าระมอ ผ้าตรวยสแนค ผ้าสโสร่ง เป็นต้น การเกิดลายอีกวิธีหนึ่งคือการทอยกดอก เช่น ผ้าลายลูกแก้ว ผ้าลายดอกพิกุล ผ้าลายเม็ดพริกไทย ผ้าลายดอกมะลิ ผ้าลายดอกจันทร์ เป็นต้น สำหรับบทบาทหน้าที่ของผ้าไหม พบว่าเป็นการแสดงภูมิปัญญาของช่างทอผ้าไหม แสดงสถานภาพทางสังคม แสดงคุณค่าทางจิตใจ และแสดงคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ มีการสืบทอดภูมิปัญญาเรื่องผ้าไหมให้กับคนรุ่นหลังอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงการทอและคิดสร้างสรรค์ลวดลายผ้าไหมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อความทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจังหวัดสุรินทร์ นิยมนำเส้นไหมชั้นหนึ่งหรือไหมน้อย (ภาษาเขมร เรียก “โสดซัก”) มาใช้ในการทอ ไหมน้อยจะมีลักษณะเป็นไหมเส้นเล็ก เรียบ นุ่ม เวลาสวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย นอกจากนี้การทอผ้าของจังหวัดสุรินทร์ยังมีกรรมวิธีการทอที่สลับซับซ้อนและเป็นกรรมวิธีที่ยาก ซึ่งต้องใช้ความสามารถและความชำนาญ เช่น การทอผ้ามัดหมี่พร้อมยกดอกไปในตัว ซึ่งทำให้ผ้าไหมที่ได้เป็นผ้าเนื้อแน่นมีคุณค่ามีการทอที่เดียวในประเทศไทย จนเป็นที่สนพระทัยและเป็นที่ชื่นชอบของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงรับสั่งว่า “ใส่แล้วเย็นสบายอีกทั้งยังใช้ฝีมือในการทออีกด้วย” (ตำนานผ้าไหมลายเอกลักษณ์นครชัยบุรีรินทร์. 2553: 97-98)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมการทอผ้าไหมของจังหวัดสุรินทร์นั้นมีการสืบทอดจากบรรพบุรุษโดยได้รับอิทธิพลมาจากเขมร ทั้งด้านลวดลายและกรรมวิธีการทำที่ซับซ้อนโดยนิยมใช้เส้นไหมน้อยที่มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก เรียบและนุ่ม มาทอเป็นผืนผ้า และมีการทอในลักษณะพิเศษคือมัดหมี่ผสมกับยกดอกที่ถือเป็นจุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของการทอไหมของที่นี่และในปัจจุบันได้มีการออกแบบการทอและคิดสร้างสรรค์ลวดลายผ้าไหมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อความทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ายก

2.1 ความเป็นมาของผ้ายก

ผ้าในวรรณคดีไทย ภาพที่เราได้จากการอ่านอักษรที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องต่างๆ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นภาพสะท้อนทางสังคมในยุคสมัยที่วรรณคดีนั้นๆ ก่อกำเนิด ดังนั้นเราอาจกล่าวได้ว่า ภาพที่ปรากฏในวรรณคดีเป็นหลักฐานประการหนึ่งเกี่ยวกับวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมต่างๆ ของ

สังคม เมื่อเราได้ศึกษาเกี่ยวกับผ้าในสมัยรัตนโกสินทร์ แหล่งข้อมูลสำคัญแหล่งหนึ่งนอกเหนือจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ก็คือวรรณคดี โดยศึกษาการแต่งกายของตัวละครที่มักจะบรรยายไว้ในวรรณคดีนั้น ในการกล่าวถึงผ้าที่ปรากฏในวรรณคดีไทย สามารถจัดกลุ่มผ้าเหล่านี้เป็น 5 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. ผ้าทอที่ใช้โลหะประกอบในการทอ ได้แก่ ผ้ากรองทอง เข็มخاب ตาด ผ่านมสาว ผ้าปัตหล่า ผ้าไหมด เยียรบับ อัดดลัด
2. ผ้าทอยก ได้แก่ ผ้ากุศราข ผ้ายก
3. ผ้าพิมพ์ลาย ซึ่งอาจตกแต่งด้วยการเขียนสิ่งต่างๆ หรือปักประกอบ ได้แก่ ผ้าเขียนทอง ยันตานี ย่ามะหวาด
4. ผ้าขนสัตว์ ได้แก่ ผ้ากำพล หรือ รัตนกำพล
5. ผ้าไหม ได้แก่ ผ้าปุม ผ้าแพร ผ้าม่วง ผ้าสมปัก

ผ้าทอยก ผ้าเหล่านี้ได้แก่

ผ้ากุศราข ผ้าชนิดนี้มีความหมายตามพจนานุกรม หมายถึงผ้าบุราณชนิดหนึ่ง มีดอกคล้ายผ้าลายแต่มีดอกดวงเด่น เนื้อหยาบ ทนทาน เป็นผ้าฝ้ายทำด้วยด้ายอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากการนำฝ้ายมาตีเกลียวเป็นเส้นด้ายเสียก่อนแล้วจึงนำมาทอยกดอกเป็นผืนผ้า ผ้ากุศราขนิยมใช้เป็นผ้าห่ม ผ้านุ่ง ผ้านาคพุง และโบราณครั้งใช้ห่อคัมภีร์ ในวรรณคดีเรื่องสังข์ทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ตอนเจ้าเงาะหรือพระสังข์ ใช้ผ้ากุศระหาคครั้งอยู่ในกระท่อมปลายนา กับนางรจนา ผู้ประพันธ์ได้ทรงนิพนธ์ถึงลักษณะที่เจ้าเงาะแสร้งทำว่า “แล้วแกล้งหยิบตั้งบนเชิงกราน ควักข้าวสารมาใส่กอไผ่หุง คลี่ผ้ากุศระหาคออกคาคพุง กางมุ้งเสียให้ดีแต่หัววัน”

ผ้ายก คือผ้าไหมที่ทอยกตลอดลายให้สูงกว่าพื้นผ้า คำว่ายกมาจากลักษณะการทอเส้นด้ายที่เชิดขึ้น เรียกว่า เส้นยก และสำหรับเส้นด้ายที่จมลงเรียกว่า เส้นข่ม แล้วพุ่งกระสวยไปในระหว่างกลาง ถ้าจะให้เกิดลายก็เลือกยกบางเส้นและข่มบางเส้นทอไปให้เกิดตลอดลายขึ้น จึงเรียกว่าผ้ายก ผ้ายกนี้เดิมเป็นของแขกทำขึ้นขายไทยโดยเฉพาะ ผ้ายกนิยมใช้เป็นผ้านุ่งสำหรับเจ้านายฝ่ายใน จะทรงพร้อมกับเสื้อเยียรบับแขนยาว และมีทรงสะพักสำหรับเวลาออกงานพระราชพิธี ทางฝ่ายนาฏศิลป์ นิยมใช้ผ้ายกทำเครื่องแต่งกายตัวเอง เช่น ใช้นุ่งโจง สำหรับผู้ที่จะเป็นพระลักษณ์และพระราม (ปริทรรศน์วัฒนธรรม ผ้าไทยและจักสานงานศิลป์ไทย. 2535: 83-89)

ยก เป็นการทอ ซึ่งมีลักษณะคล้ายการขีดมากแต่ซับซ้อนยุ่งยากกว่า เนื่องจากผ้ายกจะทอลายพิเศษโดยใช้เส้นด้ายพุ่งพิเศษ อย่างใหม่ ดิ้นเงิน หรือ ดิ้นทอง เพื่อเพิ่มลวดลายในเนื้อผ้าให้งดงามพิเศษยิ่งขึ้น นิยมเรียกผ้าซึ่งทอยกด้วยดิ้นเงินว่า “ผ้ายกเงิน” หากทอยกด้วยดิ้นทอง จะ

เรียกว่า “ผ้ายกทอง” นอกจากนี้ บางครั้งผ้ายกยังมีชายเชิงที่แปลกตา การเรียกผ้ายกซึ่งทอมีเชิงสามารถเรียกตามลักษณะของวัสดุที่ใช้ เช่น เรียกผ้ายกเชิงเงิน หรือ ผ้ายกเชิงทอง ปัจจุบันตัวผืนผ้ายกใช้การเก็บตะกอลอยหรือเขาลอย เพื่อความสะอาดและรวดเร็วผู้ทอไม่ต้องคัดเก็บลายแล้วถอดออกหรือต้องเก็บลายใหม่ทุกครั้ง เมื่อจะทอทำได้โดยการยกตะกอยกแยกด้ายเส้นยืน และในบางครั้งการยกดอกจะมีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งจำนวนสองเส้นหรือมากกว่านั้นเข้าไปในผืนผ้า การทอผ้ายกนี้ใช้เวลานานมากและมีความสลับซับซ้อน ดังนั้นจึงมักทอผ้ายกสำหรับใช้ในโอกาสพิเศษเท่านั้น ในเมืองไทยมีการทอผ้ายกกันหลายภูมิภาค ทั้งในภาคเหนือแถบจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด และภาคใต้คือจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และตรัง ทว่า ผ้ายกซึ่งทอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียกกันในชื่อเฉพาะถิ่นว่า “ผ้าพุมเรียง” ส่วนผ้ายกซึ่งทอในจังหวัดตรัง มักเรียกว่า “ผ้านาหมื่นศรี” (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2556: ออนไลน์)

จากการศึกษาจึงสามารถสรุปได้ว่า ผ้ายกนั้นถือเป็นผ้าโบราณที่มีคุณค่า เนื่องจากในสมัยโบราณผ้ายกจะนิยมใช้สำหรับเจ้านายฝ่ายใน สำหรับเวลาออกงานพระราชพิธีหรือใช้ในโอกาสพิเศษเท่านั้น ทางฝ่ายนาฏศิลป์ก็นิยมใช้ผ้ายกทำเครื่องแต่งกายของนักแสดงตัวเอก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผ้ายกถือเป็นผ้าทอที่มีค่าและราคาสูง ด้วยกรรมวิธีการทอที่ซับซ้อนและใช้เวลานานจึงเป็นผ้าที่นิยมใช้ในสังคมชั้นสูงหรือผู้มีฐานะ

2.2 ผ้ายกดอก บ้านเขวาสินรินทร์

กลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ แรกเริ่มได้รับการส่งเสริมจากงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขวาสินรินทร์ โดยชาวบ้านต้องการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาคุณภาพของผ้าไหม เพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ก่อตั้งเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 มีสมาชิก 115 คน ได้รับการอบรมในเรื่องการพัฒนาตลาดผ้า การย้อมสี การตลาด และส่งเข้าคัดสรรจนได้รับรางวัล OTOP 5 ดาว ปัจจุบันมีสมาชิกที่เฉพาะทอผ้ายกดอกจำนวน 50-60 คน โดยทอเป็นชุดๆ ละ 4 เมตรต่อคนและต่อเดือน (12 เมตรต่อคนต่อเดือน) โดยมีผลิตภัณฑ์ในการทอคือ ผ้ายกดอก 15-30 ตะกอย โดยมีลวดลายดังนี้คือ

1. ผ้ายกดอกลายบัวหลวง (27 ตะกอย)
2. ลายดอกกรัก (20 ตะกอย)
3. ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ (26 ตะกอย)
4. ลายช่อชบา (26 ตะกอย)
5. ลายลูกแก้ว (5 ตะกอย)

ภาพประกอบ 1 ผ้าทอยกดอกลายดอกบัวหลวง

ที่มา: ไทยตำบลดอทคอม. (2553). ผ้ายกดอกลายละเบิก. ออนไลน์.

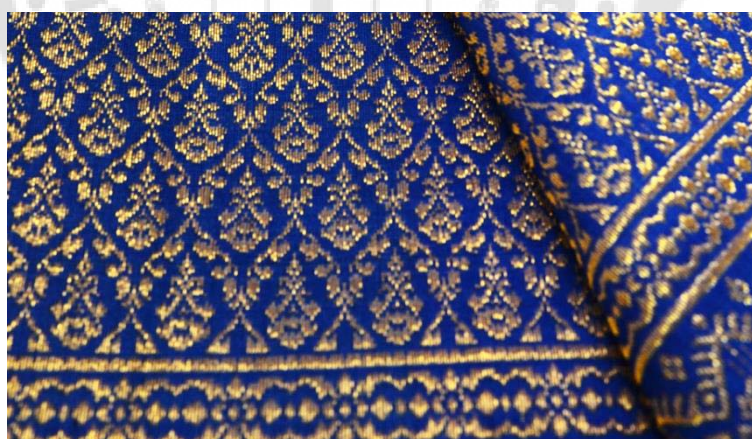
ภาพประกอบ 2 ผ้าทอยกดอกลายดอกกรัก

ที่มา: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2555). ผ้ายกลายดอกกรัก. ออนไลน์.

ภาพประกอบ 3 ผ้าทอยกดอกลายพุ่มข้าวบิณฑ์

ที่มา: สารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ภูมิปัญญาผ้าไทย. (2555). ผ้าทอพื้นบ้านของ
ไทย. ออนไลน์.

ภาพประกอบ 4 ผ้าไหมยกดอกลายช่อชบา

ที่มา: ผ้าไหมยกดั้น. (2555). ผ้าไหมยกดอกลายช่อชบา. ออนไลน์.

ภาพประกอบ 5 ผ้าทอยกดอกลายลูกแก้ว

ที่มา: ชันพจน์ อังคิวาพงษ์. (2556). *ผ้าไหมยกดอกลูกแก้ว*. ออนไลน์.

นอกจากผ้ายกดอกแล้วยังมีผ้าไหมมัดหมี่ลายต่างๆ อาทิ ลายสาคร ผ้าโฮล ผ้าอัมปรม มัดหมี่ลายนาค เกี้ยวเล็ก เรือหงส์ หมี่ข้อ ฯลฯ โดยได้รับการสืบทอดภูมิปัญญามาจากคนในครอบครัว (นางพูนสุข ถิ่นฉลาด. 2556: สัมภาษณ์)

ผ้าไหมยกดอก เป็นผ้าไหมที่มีการทอเพิ่มลวดลายเข้าไปในเนื้อผ้า เพื่อให้ผ้าทั้งสองด้านมีลวดลายต่างกัน ด้านหนึ่งจะมีลวดลายคมชัดและเรียบ ส่วนอีกด้านหนึ่งจะมีลวดลายหยาบ มีเส้นด้ายข้ามซึ่งถูกเกาะเกี่ยวได้ง่าย การทอผ้าประเภทนี้จะต้องใช้เส้นไหมมากกว่าธรรมดา ทำให้ดูหนาและหนัก ในสมัยโบราณนั้นการทอผ้าส่วนใหญ่ใช้วิธีทอผ้าแบบพื้นเมือง เช่นผ้า 2 ตะกอ หรือผ้าไหมมัดหมี่ เป็นการทอแบบเรียบง่าย ไว้ใช้เองในชุมชนหรือทอเพื่อใช้เป็นผ้ารับไหว้ในพิธีแต่งงาน ยิ่งเป็น "ผ้าไหมยกดอก" ด้วยแล้วจะทอใช้เฉพาะเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบการทอลวดลายเป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น จึงได้มีการออกแบบลายผ้า และการเก็บลายขึ้นใหม่เพื่อสะดวกในการทอ สำหรับการเก็บลายผ้านั้นมีวิธีการเก็บกับไหมเส้นยืนเป็นลวดลายต่างๆ แล้วตะกอเก็บไว้ หากจะใช้ลายใดก็ทอออกมาเป็นผืนตามลวดลายที่เก็บไว้

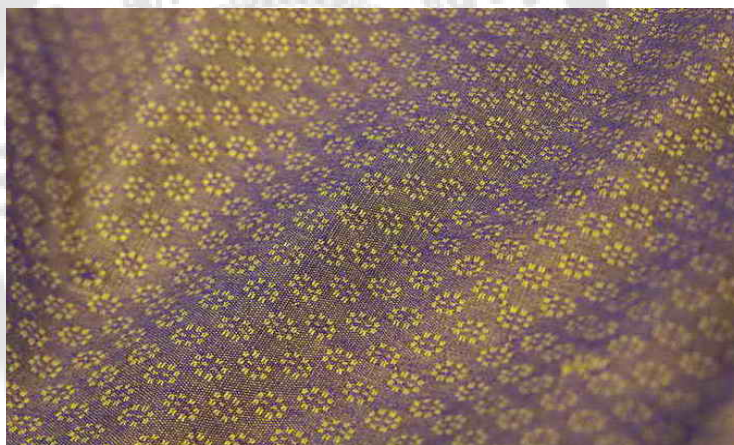
การทอผ้ายกดอกของจังหวัดสุรินทร์ แบ่งลายการทอได้ดังนี้

1. **ผ้ายกดอกลายลูกแก้ว** ใช้ 4 ตะกอ เป็นตัวกำหนดลาย โดยไม่มีการแยกตะกอสำหรับทอลายขัดเพื่อเป็นพื้นของผ้า ซึ่งการทอแบบนี้เรียกว่า ลายสองยกดอก คือ การทอผ้าลายสองแบบแนวทะแยง มีจุดกลับโดยยกตะกอย้อนกลับ การออกแบบลายลูกแก้วจะออกแบบเส้นด้ายยืนย้อมสีเดียวแล้วเก็บตะกอ 4 ตะกอ ตามลวดลายที่กำหนดไว้ เส้นด้ายพุ่งจะย้อมสีเดียวกับเส้นด้ายยืน ผ้าชนิดนี้มีการทอมากที่บ้านสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์

2. ผ้ายกดอกลายดอกจัน เป็นผ้าทอที่มีลวดลายละเอียด ประณีต โดยออกแบบเส้นด้านยืนสีเดียว ส่วนเส้นด้านพุ่งจะย้อม 2 สีจะเป็นสีอ่อนแก่ ตามต้องการ การทอผ้าลายนี้จะเก็บตะกอของลวดลาย 7 ตะกอ ส่วนตะกอที่ 8 และ 9 เป็นการเก็บลายขั้ดธรรมดา เพื่อทอเป็นพื้นของผ้า จะพบมากที่บ้านเขวาสินรินทร์

3. ผ้ายกดอกลายดอกพิกุล ลายนี้จะย้อมเส้นด้านยืนสีเดียว และอาจใช้สีอื่นคั่นระหว่างดอกก็ได้ การเก็บตะกอ 4 ตะกอ โดยการทอลายขั้ดเป็นพื้น 2 ตะกอ ส่วนอีก 2 ตะกอเป็นลวดลายการทอลายนี้จะทอที่ตะกอ จะพบที่บ้านเขวาสินรินทร์เป็นส่วนใหญ่

4. ผ้าลายยกดอกลายละเบิก นิยมย้อมเส้นด้านยืนเป็นสีม่วง สีส้ม สีเขียว สีเหลือง และสีขาว การทอจะทอยกตะกอครั้งละ 2 ตะกอ คือตะกอที่ 1-2 และตะกอที่ 3-4 เพื่อทอเป็นพื้น ส่วนลวดลายเกิดจากการแยกตะกอ 2-3 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเส้นด้านยืนสีเหลืองและสีขาว การทอผ้าลายนี้จะพบเห็นทั่วไปในทุกหมู่บ้าน

ภาพประกอบ 6 ผ้าทอยกดอกลายดอกจัน

ที่มา: สารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ภูมิปัญญาผ้าไทย. (2555). ผ้าทอพื้นบ้านของไทย. ออนไลน์.

ภาพประกอบ 7 ผ้าทอยกดอกลายดอกพิกุล

ที่มา: ไทยตำบลดอทคอม. (2549). ผ้ายกดอกลายดอกพิกุล. ออนไลน์.

ภาพประกอบ 8 ผ้าทอยกดอกลายละเบือก

ที่มา: ไทยตำบลดอทคอม. (2553). ผ้ายกดอกลายละเบือก. ออนไลน์.

นอกจากผ้าไหมยกดอกแล้วผ้าไหมทอมือที่มีชื่อเสียงอีกประเภทหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ คือ ผ้าห่านางสอดดิน ทอมือด้วยเนื้อไหมเส้นเล็กละเอียด มีลวดลายที่ซับซ้อนงดงาม ในลายยกดอกมีแซมดินเล็กน้อยหรือสอดดินทั่วดอก เพิ่มความเป็นประกายเงางามทำให้ผ้าดูหรูหรามากยิ่งขึ้น ในหนึ่งชุดมีผ้าพื้น ห่านางและลายทอติดกัน เนื่องจากเป็นผ้าที่มีความละเอียดของลายมากจึงต้องใช้ผู้ทอที่มีฝีมือดีและใช้เวลาในการทอนานกว่า ผ้าชนิดอื่น ผ้าไหมยกดอกและผ้าห่านางสอดดินของจังหวัดสุรินทร์ จัดได้ว่าเป็นผ้าที่มีคุณค่าทางศิลปะ ที่อาจจะหาดูได้ยากในอนาคต เหมาะสำหรับใช้งานพิธีที่มีความสำคัญและต้องการความหรูหรา เช่น งานแต่งงาน และเหมาะสำหรับเป็นของฝากที่ทรงคุณค่าสำหรับท่านผู้ใหญ่ที่นับถืออีกด้วยค่ะ (ไหมยกดอกเมืองสุรินทร์. 2555: 880)

กรรมวิธีการทอ

จังหวัดสุรินทร์นิยมนำเส้นไหมชั้นหนึ่งหรือไหมน้อย (ภาษาเขมร เรียก “โซกซัก”) มาใช้ในการทอผ้า ลายผ้าไหมของชาวสุรินทร์ สำหรับผ้าไหมลายยกดอกนั้นมีการทอลวดลายเพิ่มเข้าไปในเนื้อผ้าเพื่อทำให้ผ้าทั้งสองด้านมีลวดลายต่างกันด้านหนึ่งคมชัดและเรียบ อีกด้านมีลวดลายหยาบ เช่น ลายลูกแก้ว ลายดอกจัน ลายดอกพิกุล มีเทคนิคการย้อมสี การทอ การเก็บลาย ที่มีกระบวนการผลิตผ้าไหมตั้งแต่ต้นน้ำ ได้แก่ การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การสาวไหม กระบวนการกลางน้ำ ได้แก่ การออกแบบลาย การย้อมสีไหมมีกรรมวิธีการย้อมด้วยสีธรรมชาติ สีเคมี การทอผ้าไหมด้วยกี่มือ กระบวนการปลายน้ำ ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหม การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ผ้าไหมลายยกดอก มีการพัฒนารูปแบบลวดลายใหม่ๆ แต่คงไว้ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น การออกแบบลายผ้าทอ จะเน้นทอให้มีลวดลายที่สวยงามมีความประณีตและมีความหมายที่เป็นมงคล โดยใช้เทคนิคต่างๆ จากผ้าไหมพื้นธรรมดาๆ เมื่อถูกนำมาผสมผสานโดยใส่ลวดลายและถักทอเป็นผ้าไหมลายยกดอกที่มีความประณีต งดงาม (ชลลดา วงคำจัน. 2556: ออนไลน์)

สรุปได้ว่าการทอผ้ายกดอกของจังหวัดสุรินทร์นั้นนิยมนำเส้นไหมชั้นหนึ่งหรือไหมน้อยมาใช้ในการทอผ้า โดยมีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การสาวไหมเพื่อใช้ในการทอเอง โดยการทอนั้นใช้เครื่องทอด้วยกี่มือ และมีการออกแบบลวดลายทอที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมเขมรเป็นส่วนใหญ่ ลายผ้าที่นี้จึงมีอัตลักษณ์ที่เป็นของตนเองอย่างชัดเจน โดยการออกแบบลายทอผ้าของที่นี่ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความหมายที่เป็นมงคล และนิยมมอบผ้าไหมให้เป็นของขวัญในงานพิธีแต่งงานหรือในโอกาสสำคัญต่างๆ นอกจากนี้ลวดลายของผ้ายกของที่บ้านเขวาสินรินทร์นั้นยังคงมีความหลากหลายที่น้อยอยู่จึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงลวดลายเพิ่มเติมต่อไป

การออกแบบลวดลายทอ (Weaving Decorative Design)

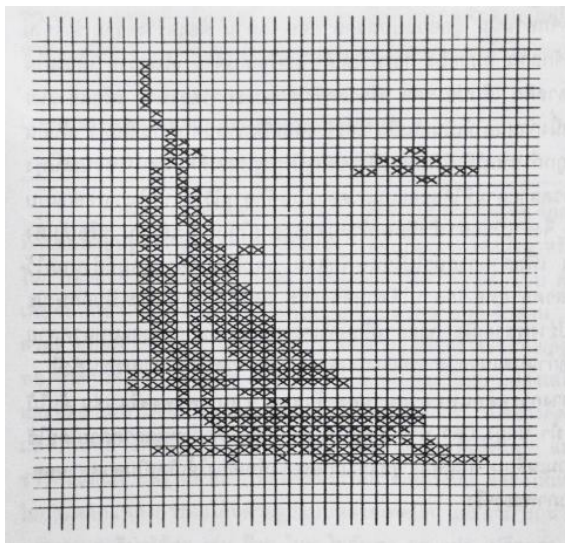
การออกแบบลวดลายทอ เมื่อศึกษาย้อนไปในอดีต พบว่ามีการค้นพบลวดลายตั้งแต่สมัยหินกลาง คือ ประมาณ 8,000 ปีมาแล้ว โดยพบลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผาที่ถ้ำผี จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นลวดลายตาข่าย และลวดลายเชือกทาบบนเครื่องปั้นดินเผา และมีการค้นพบผ้าไหมโบราณในสมัยหินใหม่ ได้แก่ ลวดลายจุดไข่ปลาเรียงกันเป็นแถว จากภาพคนสวมเสื้อคลุมยาว ลวดลายประดับเป็นจุดๆ ลวดลายสลับพื้นปลา ลวดลายมะลิเลื้อย ลวดลายบัง ลวดลายใบไม้ ที่ถ้ำผีหัวโต จังหวัดกระบี่ (อรไท ผลดี. 2539: 289-291)

นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน เริ่มจากการทอเพื่อใช้ในครัวเรือน การดำรงชีพ จัดเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านและวิวัฒนาการเป็นงานฝีมือเพื่อการค้า เมื่อศึกษาย้อนไปในอดีตเรื่องการทอของไทยนั้น นักโบราณคดีได้ขุดพบหลักฐานชิ้นสำคัญจากแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า ตำบลจระเข้มะเือก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี คือ “แวดินเผา” ซึ่งใช้สำหรับปั่นฝ้ายให้เป็นด้ายเพื่อใช้สำหรับทอผ้า และพบเข็มเย็บผ้าที่ทำจากกระดูกสัตว์จำนวนมากจากอำเภอหนองหาน ซึ่งสันนิษฐานว่ามีอายุประมาณ 5,000 ปี ที่แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นชุมชนอายุประมาณ 6,300–1,204 ปี พบเศษผ้าติดอยู่ตามกำไลสำริดจำนวนหลายวง นอกจากนี้เป็นเศษผ้าที่ทอจากฝ้าย ปอ กล้วยา และยังพบเศษผ้าที่ทอจากไหมนั้นย่อมแสดงว่าคนไทยรู้จักทอผ้าขึ้นใช้เป็นเวลาหลายพันปีจากเส้นใยธรรมชาติต่างๆ

รูปแบบการออกแบบลวดลายทอ สำหรับการทอนั้นสามารถทำได้มากมายหลายวิธีด้วยกัน อาจโดยวิธีทอเสร็จแล้วนำมาย้อมสีเพื่อให้ได้สีตามต้องการ หรืออาจย้อมสีเส้นใยแล้วจึงนำไปทอเพื่อให้เกิดลวดลาย ตั้งตรง หรือลวดลายนอน ลวดลายยกดอก บางลวดลายอาจต้องทอและปักเส้นใยเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดลวดลายสีสันทัดงามขึ้นเป็นต้น

จากการศึกษาวิเคราะห์ พบได้ว่าลวดลายทอมีมานานตั้งแต่อดีตกาล สำหรับผ้าทอไทยมีหลายรูปแบบ หลายเทคนิคแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น แต่ละกลุ่มวัฒนธรรม วัฒนธรรมการทอผ้าอันเป็นภูมิปัญญาที่ตกทอดมาแต่บรรพบุรุษ เช่น การทอผ้ามุก การทอแพรวา การทอผ้ายกดอก การทอผ้าหางกระรอก การทอผ้าห่ม ฯลฯ นับเป็นสิ่งยืนยันให้ได้ว่าทราบถึงเรื่องการทอที่มีการสร้างงานสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน (พินาณิน สาริยา. 2549: 106-112)

สรุปได้ว่าการออกแบบลวดลายทอนั้นมีวิวัฒนาการยาวนานกว่าหลายพันปี โดยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านของในแต่ละท้องถิ่นจึงทำให้เกิดความแตกต่างในลวดลายหรือลักษณะการทอตามท้องถิ่นพื้นที่อยู่อาศัย

ภาพประกอบ 9 แบบร่างลวดลายทอ

ที่มา: พินาลิน สาริยา. (2549). *การออกแบบลวดลาย*. หน้า 110.

การทอ หมายถึง การสร้างผลงานในรูปแบบ 2 มิติ เป็นส่วนใหญ่ คือ มีความกว้าง-ความยาว เป็นผืน เป็นหลา เป็นเมตร ตามความต้องการ โดยใช้รูปทรงที่ต้องการเป็นแม่แบบ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการทอสิ่งใดๆ ก็ตาม จะต้องเริ่มต้นจากการออกแบบลวดลายและมีพื้นฐานการสร้างงาน การออกแบบลวดลายทอสามารถออกแบบได้มากมายหลายแบบตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบลวดลายทอ แต่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการทอในเบื้องต้นเพื่อสามารถกำหนดลายให้นำไปทอตามลวดลายที่ออกแบบได้จริง

กรรมวิธีการทอฝ้ายก การทอฝ้ายกมีกระบวนการทอโดยเพิ่มลวดลายผ้าให้เป็นพิเศษขึ้น มีขั้นตอนและวิธีการทอ คล้ายการทอผ้าขิดหรือผ้าจก แต่ต่างกันที่บางครั้งฝ้ายกจะทอเป็นลายพิเศษ มีตะกอเขาลอยยกดอกแยกเส้นยืนต่างหาก จะยกครั้งละกี่เส้นก็ได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบลายทอต้องการลวดลายอย่างไร มีลายมีเชิงที่แปลกออกไป การทอจึงต้องใช้ขั้นตอนและวิธีการเก็บลายด้วยไม้เรียวปลายแหลม ตามลวดลาย ที่กำหนดจนครบ คัดยกเส้นยืนขึ้นเป็นจังหวะ มีลวดลายเฉพาะส่วนสอดเส้นพุ่งไปสานขัดตามลายที่คั้วไว้ การเก็บตะกอเขาลอยยกดอกเพื่อผู้ทอจะได้สะดวกไม่ต้องคัดเก็บลายที่ละเส้น เป็นความสามารถและเทคนิคเฉพาะตัวของช่างแกะดอกผูกลาย ซึ่งการร้อยตะกอเขาลายนี้ใช้เวลาเพราะต้องทำด้วยมือทั้งหมด บางลายเสียเวลาหลายเดือนกว่าจะมัดเขาเสร็จ และเมื่อร้อยตะกอเสร็จแล้ว ถ้าเป็นกี่กระตุกก็จะทอได้รวดเร็วแต่ถ้าเป็นกี่โบราณก็จะทอได้ช้า การทอฝ้ายกดอกนี้สามารถตกแต่งลวดลายให้สวยงาม และทอออกมาได้หลายสี (กรมหม่อนไหม. 2556: ออนไลน์)

กล่าวโดยสรุปคือ การทอผ้ายกดอกนั้นมีกระบวนการทำที่เป็นพิเศษคือ การทอยกวดลายให้สูงขึ้นกว่าผืนผ้า โดยเลือกยกบางเส้นและข่มบางเส้น แล้วพุ่งกระสวยไปในระหว่างกลางด้วย การใช้ไหมอาจจะใช้เส้นไหมสีต่างๆ หรือเส้นด้ายในการทอผ้าด้นเงินหรือด้นทองในการทอยกให้เกิดลวดลาย

เครื่องทอและอุปกรณ์การทอผ้า

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2545: 69-83) เครื่องทอและอุปกรณ์การทอผ้าในประเทศไทย แต่ละกลุ่มวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ของตนเอง และมีลักษณะร่วมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่มีบรรพบุรุษเดียวกัน อุปกรณ์การทอผ้าแต่ละกลุ่มจึงคล้ายกันแต่มีเอกลักษณ์ที่งดงามของตนเองลักษณะของเครื่องทอผ้าแบบพื้นบ้านสามารถจำแนกตามระบบการทอได้ 2 แบบ คือ

1. เครื่องทอแบบชาตัง เป็นการทอสานเส้นด้ายพุ่งและด้ายยืนด้วยการใช้ ฟืม ช่วยในการกระทบเส้นใยเป็นผืนผ้า ระบบนี้เป็นแบบการทอของคนพื้นราบ
2. เครื่องทอผ้าแบบกี่เอว ใช้ระบบการทอสานเส้นด้ายพุ่ง และเครือเส้นด้ายยืนด้วยการใช้แผ่นไม้ที่เรียกว่า เนียบ่า ช่วยกระทบสานเส้นใยให้เป็นผืนผ้า เป็นระบบการทอของชาวไทยภูเขา

เครื่องทอผ้าแบบชาตัง เป็นรูปแบบที่ใช้กันทั่วไปเหมาะสมกับชีวิตให้สังคมเกษตรกรรมที่ตั้งถิ่นฐานทำกินแน่นอน นิยมทำจากไม้เนื้อแข็ง ซึ่งเป็นวัสดุในท้องถิ่นและหาได้ง่าย ส่วนประกอบที่สำคัญของเครื่องทอผ้าแบบชาตัง

1. เสาหลักชาตังหูก เป็นเสาทรงสี่เหลี่ยม 4 ต้น ขนาดสูงเท่ากัน ยกเว้นกลุ่มไทภูเขาหรือส่วยเขมร จะใช้เสาหลักสูงเพียง 2 ต้น
2. ไม้คานหูก เป็นคานไม้พาดเชื่อมต่อระหว่างเสาหลักทั้ง 4 ต้น เครือเส้นด้ายยืนจะพาดบนไม้คานด้านหน้า แล้วโยงผูกกับไม้คานด้านหลังเพื่อขึงเส้นยืนให้ตึง
3. ไม้ร่อนนั่ง เป็นแผ่นไม้ที่พาดไว้บนคานไม้ด้านล่างด้านคนทอ เพื่อให้คนทอนั่งและวางอุปกรณ์การทอ เช่น ตะกร้าใส่หลอดกระสวย เป็นต้น
4. ไม้ม้วนผ้า เป็นไม้ท่อนสี่เหลี่ยมที่ปลายทั้งสองข้างเสียบเข้าเดือยที่หลักไม้ด้านใกล้ผู้ทอเพื่อม้วนเก็บผ้าที่ทอเสร็จแล้วเรียบร้อยแล้ว กลุ่มไทครั้ง (ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวกา) เรียกว่า ไม้กำพัน และทางอีสานเรียกว่า ไม้กำพัน
5. ไม้หาบหูก เป็นไม้ไผ่กระบอกขนาดกลางยาวพาดคานไม้ เพื่อให้ผูกเชือกโยงฟืมและรอกที่พ่วงตะกอหรือเขาเอาไว้ ไม้หาบหูกนี้หากเสาหลักสูงบางท้องถิ่นจะผูกห้อยลงมาต่ำจากคานไม้อีกทีหนึ่ง
6. ไม้เหยียบหูก เป็นไม้ไผ่ลำขนาดเล็ก ยาวประมาณเมตร ผูกโยงกับตะกอหรือเขาสำหรับเหยียบเพื่อบังคับการสลับขึ้นลงของเครือเส้นด้ายยืน โดยปกติจะมีอันสำหรับการทอสองตะกอ แต่ถ้าเป็นการทอผ้าแบบสามตะกอก็จะมีอัน และถ้าเป็นการทอผ้ายกดอกพื้นฐาน ตะกอจำนวนไม้เหยียบหูกจะมีจำนวนเท่าจำนวนตะกอที่ใช้ในการทอผ้านั้น

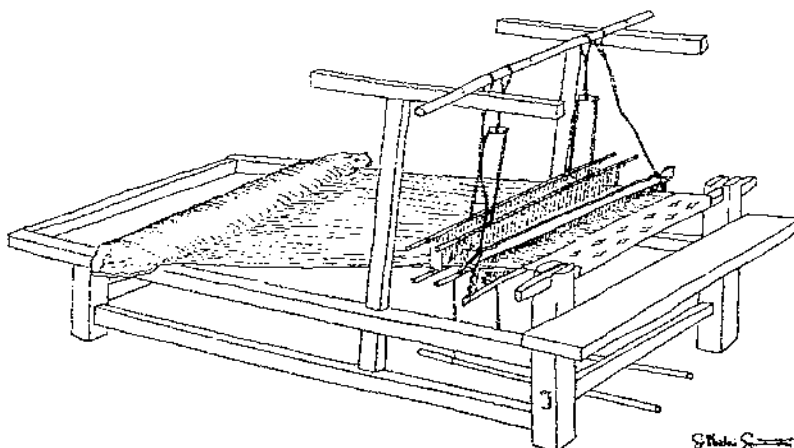
7. ตะกั่วหรือเขา เป็นแผงเส้นด้ายที่ถักเกี่ยวเครื่องเส้นด้ายยืนเอาไว้โดยใช้ไม้ไผ่ซึ่งเป็นคาน โดยปกติถ้าเป็นผ้าทอแบบสองตะกั่วก็จะมีตะกั่วหรือเขาอีกอัน ซึ่งจะค้ำกับเครื่องเส้นด้ายยืนสลับกันเส้นต่อเส้นเพื่อยกเส้นด้ายยืนขึ้นลง ให้กระสวยเส้นด้ายพุ่งผ่านไปสานทอขัดเพื่อให้เกิดลวดลายบนผืนผ้า

8. ฟืม (พื้นหวี) เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญ อยู่หน้าตะกั่วหรือเขาที่ใช้กระทุงเส้นด้ายพุ่งให้สานทอกับเส้นด้ายยืนเป็นผืนผ้า หน้าฟืมจะมีขนาดยาวและขนาดสั้น ขึ้นอยู่กับวัสดุและวัตถุประสงค์ของการทอว่าต้องการจะทอผ้าหน้ากว้างหรือหน้าแคบ สามารถเปลี่ยนได้

9. รอก เป็นอุปกรณ์ช่วยพยุ่งตะกั่วหรือเขา โดยผูกโยงไว้กับไม้คานหูก รอกมีรูปลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น

10. เครื่องทอผ้า (กี่หรือหูก) กลุ่มวัฒนธรรมไทภูเขาหรือส่วย เขมร มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มอื่น โดยเฉพาะวิธีการม้วนเก็บเส้นด้าย โครงสร้างของกลุ่มนี้นอกจากจะมีไม้ม้วนผ้าที่ทอเสร็จแล้วเป็นผืนแล้วยังมีไม้ผานกระดานสำหรับม้วนเส้นด้ายยืนอีก เสาหลักสูงที่ไว้พาดคานก็มีเพียงเสา จะไม่ใช่เสาเหมือนเครื่องทอผ้าทั่วไป ส่วนรอกจะนิยมใช้ปล้องไม้ไผ่ขนาดเล็ก จุดเด่นของเครื่องทอผ้าแบบไทภูเขาหรือส่วยเขมรจะอยู่ที่ไม้ม้วนเก็บเส้นด้ายยืน ซึ่งปลายไม้ทั้งสองข้างจะแกะสลักอย่างสวยงาม

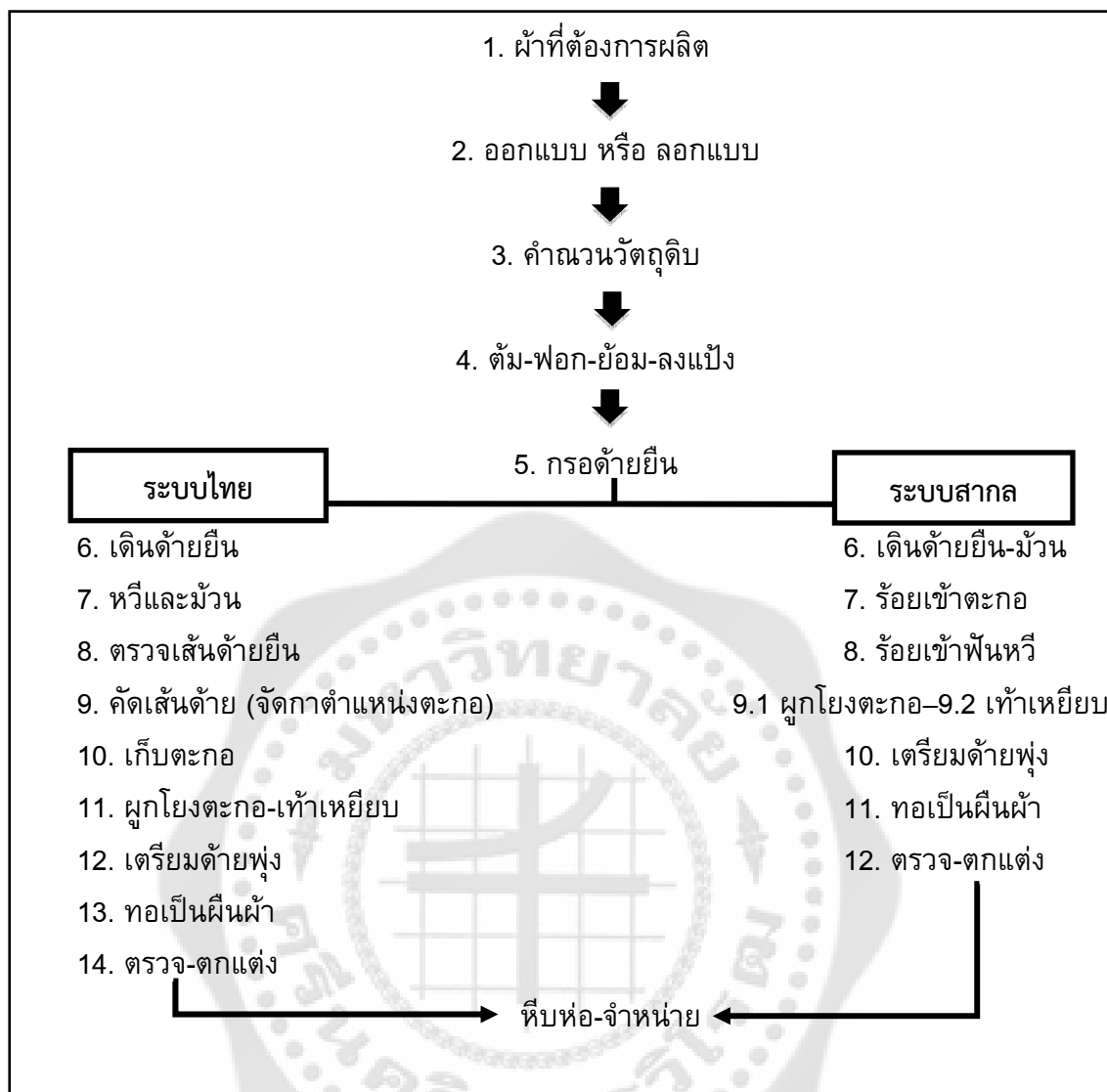
เครื่องทอผ้า (กี่หรือหูก) แบบชาต้งของกลุ่มไทภูเขาหรือส่วยเขมร ลักษณะของเครื่องทอผ้าแบบชาต้งของกลุ่มไทภูเขาหรือส่วยเขมรในบริเวณภาคอีสานตอนใต้ เช่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ และศรีสะเกษ เฉพาะในกลุ่มไทภูเขาหรือส่วยซึ่งเลี้ยงช้างนั้นการทอผ้าจะแตกต่างมีลักษณะเฉพาะ คือ การตั้งเครื่องเส้นยืนที่ไม่มีการเก็บม้วนแต่จะขึงเครื่องเส้นด้ายยืนยาวไปจนสุดขั้วแล้วผูกกับรั้วหรือเสาโรงเลี้ยงช้าง นิยมใช้รอกเป็นปล้องไม้ไผ่ขนาดเล็ก โครงสร้างของก็คล้ายคลึงกับที่ทอผ้าแบบชาต้งทั่วไป

ภาพประกอบ 10 เครื่องทอผ้า (กี่หรือหูก) แบบชาตังของกลุ่มไทกูยหรือส่วยเขมร

ที่มา: สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2545). เครื่องทอและอุปกรณ์ทอผ้า.
หน้า 69-83.

การเตรียมงานและการทอมือ (Preparation for weaving) การทอผ้าด้วยมือระบบไทย และระบบสากล มีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมทั้งกรรมวิธีและขั้นตอนการผลิตการตกแต่งต่างกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 11 ผังแสดงขั้นตอนผลิตผ้าด้วยมือ

ที่มา: สุชาดา อุชชิน; ปวริน ตันตริยานนท์; และ วนิดา ผาสุขดี. (2551). การถ่ายทอดเทคโนโลยีการทอยกดอก. หน้า 19.

สรุปได้ว่าเครื่องและอุปกรณ์ทอผ้านั้นแบ่งได้เป็นสองลักษณะคือ เครื่องทอแบบขาตั้ง และเครื่องทอแบบกึ่งเอน (กึ่งหรือหูก) ซึ่งเครื่องทอผ้าทั้งสองลักษณะนี้ได้ออกแบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ในการใช้งานที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับเครื่องทอ การใช้งานของเครื่องทอผ้าในแต่ละท้องถิ่นก็มีการใช้งานที่แตกต่างกันออกไปเช่นเดียวกัน โดยในการใช้เครื่องทอผ้าของคนในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่านิยมใช้เครื่องทอแบบเครื่องทอที่หรือหูก โดยจะมีความแตกต่างคือ ลักษณะการตั้งเครื่องเส้นยืนที่ไม่มีการเก็บม้วนแต่จะขึงเครื่องเส้นด้วยยืนยาวไปจนสุดขั้ว

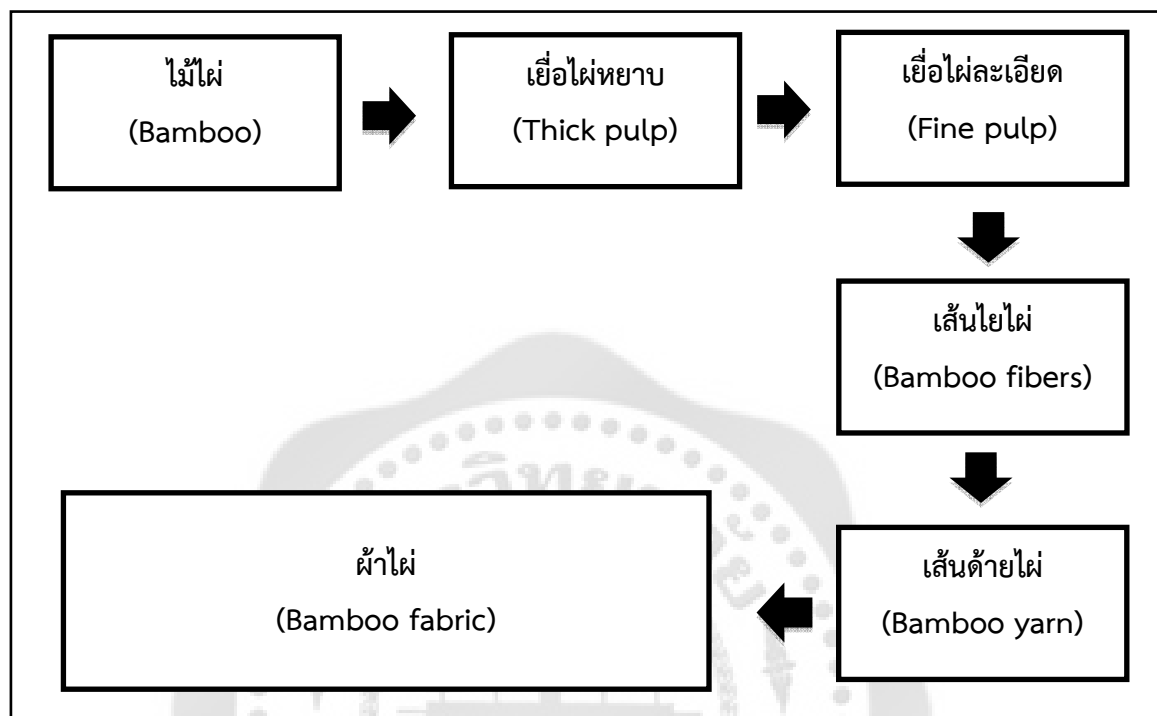
3. ความรู้เกี่ยวกับเส้นใยไผ่

อภิชาติ สนธิสมบัติ (2556: 19) ได้กล่าวว่า เส้นใยไผ่ไผ่เส้นใยไผ่ผลิตจากประเทศในแถบเอเชีย โดยถือว่าเป็นเส้นใยกึ่งสังเคราะห์ (คล้ายเส้นใยวิสโคส) โดยมีกระบวนการผลิตแบบใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เนื้อไผ่ไผ่และเยื่อไผ่ได้มาจากมณฑลยูนนาน และซีเจียน ประเทศจีน (ที่ปราศจากมลพิษ) เยื่อไผ่ที่มีลักษณะเป็นแป้งได้มาจากลำต้นของไผ่ไผ่และใบไผ่ ผ่านกระบวนการไฮโดรไลซิส-อัลคาไลซ์เซชัน (Hydrolysis-alkalization) และการฟอกขาวหลายเที่ยว จากนั้นโรงงานผลิตเส้นใยทางเคมีจึงทำให้เป็นเส้นใยไผ่ไผ่

แนวคิดในการค้นคว้าวัตถุดิบใหม่ๆ ในการศึกษาการแยกเส้นใยไผ่ไผ่สีกเพื่อเอาเส้นใยมาใช้เป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ เพื่อใช้ในงานนวัตกรรมสิ่งทอโดยสามารถนำมาใช้ทดแทน ไผ่ไผ่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืนสามารถปลูกทดแทนได้ใหม่และมีคุณสมบัติพิเศษมหาศาล เพราะช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์ ไผ่ไผ่มีความหนาแน่นสูงทำให้สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และปล่อยก๊าซออกซิเจนกลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมได้สูงกว่าต้นไม้ชนิดอื่นถึงร้อยละ 30 และสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว บางครั้งสูงได้หลายฟุตภายในเวลาเพียง 24 ชั่วโมง จึงทำให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอด ในการปลูกไผ่ไผ่ใช้น้ำและพลังงานในการปลูกน้อย อีกทั้งไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีอื่นใด รากไผ่ไผ่ยังช่วยฟื้นฟูสภาพดินและขจัดสารพิษในดิน และสามารถย่อยสลายทางชีวภาพได้ ในต่างประเทศเส้นใยไผ่ไผ่ที่ใช้ในงานสิ่งทอมักจะใช้กระบวนการผลิตแบบฉีดเป็นเส้นใยยาวต่อเนื่องแล้วนำไปใช้ผลิตเป็นเส้นด้ายเพื่อนำมาทำเป็นผ้าทอ หรือผ้าถัก ผ้าทอนิยมนำไปทำเป็นผ้ายืดที่ได้จากผ้าผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอนปลอกหมอน ส่วนผ้าถักนิยมนำไปถักเป็นถุงเท้า

เนื่องจากสมบัติของไผ่ไผ่ซึ่งป้องกันการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย ทำให้ไม่เกิดเชื้อราและกลิ่นอับ สะสมบนผลิตภัณฑ์ อีกทั้งเส้นใยไผ่ไผ่ยังมีความมันคล้ายกับเส้นใยไหมและขนแคชเมียร์ แต่มีราคาถูกกว่า ทนทานกว่า และดูแลรักษาได้ง่ายกว่า นอกจากนี้เมื่อนำเส้นใยไผ่ไผ่ไปผสมกับเส้นใยฝ้ายที่ได้จากเกษตรอินทรีย์จะเพิ่มสมบัติความอ่อนนุ่มยิ่งขึ้นและมีน้ำหนักดี โดยมากมักนำไปผสมกับเส้นใยฝ้าย ทำให้ไม่ระคายเคืองต่อผิวของผู้สวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย แต่ในวันที่อากาศหนาวเย็นก็จะรู้สึกอบอุ่นกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยอื่นประมาณ 2-3 องศาเซลเซียส และดูดซับความชื้นและระบายอากาศได้ดี ซึ่งเกิดจากรูพรุนจำนวนมากภายในโครงสร้างของเส้นใย ความเป็นไปได้ในการแยกเส้นใยไผ่ไผ่ได้จากลำต้นโดยตรง แล้วทดสอบสมบัติของเส้นใยและความสามารถในการนำไปใช้ในงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งไผ่ไผ่ที่นำมาวิจัยในครั้งนี้นั้นจะใช้ไผ่ไผ่สีก เพื่อเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่และหาได้ง่ายในประเทศมาใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทออีกหนึ่งทางเลือกซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสามารถลดปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมถึงอาจได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทางสิ่งทอเพื่อใช้ผลิตเป็นนวัตกรรมใหม่ต่อไป (ศราวุธ โตสวัสดิ์; และ วีระพงษ์ ไชยเฉลิมวงศ์. 2554: 1,344-1,345)

การทำเส้นใย เส้นด้าย และผ้าจากไม้ไผ่ เส้นใยไผ่ทำจากไม้ไผ่โดยผ่านกระบวนการที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง กระบวนการผลิตเขียนให้เข้าใจง่ายๆ ดังนี้

ภาพประกอบ 12 ผังแสดงขั้นตอนการทำเส้นใยไผ่ เส้นด้าย และผ้าจากไม้ไผ่

ที่มา: งามจิตร์ ถวัลย์วิชัยจิต. (2551). เส้นใยไผ่ อนุภาคนาโนไผ่ในสิ่งทอ. หน้า 32-35.

ภาพประกอบ 13 ลักษณะเส้นใยไผ่

ที่มา: Seaman Greg. (2013). *Bamboo Clothing*. Online.

คุณสมบัติของเส้นใยไผ่ เส้นใยไผ่มีคุณสมบัตินุ่ม เบา เหมือนเส้นใยไหม ดูดซับน้ำได้ดีกว่าเส้นใยฝ้าย ผ้าไผ่ช่วยกันไฟฟ้าสถิตได้ดีกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยอื่นๆ มีคุณสมบัติระบายกลิ่น ฯลฯ เส้นใยไผ่มีความแข็งแรง มีความอยู่ตัวและคงทนต่อการขัดถู

ภาพประกอบ 14 คุณสมบัติของสิ่งทอเส้นใยไผ่

ที่มา: Mahasarakham University. (2013): *Bamboo textile's properties*. p. 237.

ภาพประกอบ 15 ผลิตภัณฑ์ผ้าไผ่เพื่อสุขภาพ

ที่มา: ชลิกกา วรรณจันทร์. (2556). *ผ้าใยไผ่เพื่อสุขภาพ*. ไม่ปรากฏหน้า.

การย้อมสี เนื่องจากโครงสร้างทางเคของไผ่เหมือนกันฝ่ายคือ เส้นใยเซลลูโลส จึงสามารถใช้กลไกการย้อมเดียวกัน สีทุกประเภทที่ใช้ย้อมฝ่ายไผ่ก็ย้อมไผ่ได้ แต่สีที่ให้ผลดีและนิยมคือ สีรีแอคทีฟ

ชิสึกา วรณจันทร์ (2555: 49) ได้กล่าวว่า เส้นใยไผ่สามารถย้อมด้วยสีครามที่มีค่าสีสูงในเส้นใย ซึ่งเส้นใยไผ่ไผ่นั้นย้อมด้วยย้อมครามในช่วงเวลาที่แตกต่างกันแสดงผลในระดับเดียวกันของการเปลี่ยนสี ง่ายต่อการซักล้างและคุณสมบัติมีความทนทานต่อเหงื่อ สามารถย้อมด้วยสีครามที่มีเสถียรภาพสูงในน้ำสภาพที่เป็นกรดแลในสภาพขั้นพื้นฐานได้ ผลที่ได้จากการวิจัยเส้นใยไผ่ไผ่ย้อมครามสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าหรือสิ่งทอชนิดต่าง ๆ ได้หลากหลายทั้งหมดของผลิตภัณฑ์นั้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ และควรมีการพัฒนารูปแบบมาตรฐานของผ้าไทยในระดับเชิงพาณิชย์ต่อไป

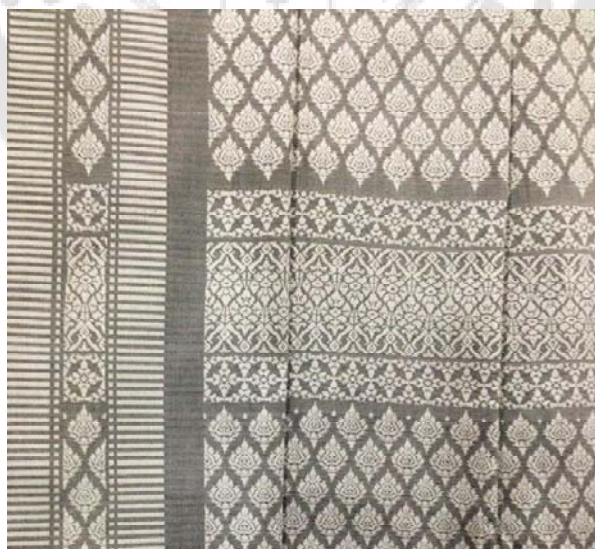
การใช้เส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยอื่น

ชิสึกา วรณจันทร์ (2556: บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า การศึกษาการเปรียบเทียบการซึมผ่านอากาศในการทอผ้าของชุมชนในการใช้เส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยไหม ในอัตราส่วน (50:50) เส้นใยไผ่ ในอัตราส่วน (100%) และเส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยฝ้าย ในอัตราส่วน (50:50) ทำการทดสอบด้วยเครื่องทดสอบการซึมผ่านอากาศ M012A ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา (ASTM) D737: 2004 ผลการศึกษาพบว่า การซึมผ่านของเส้นใยไผ่พุ่งด้วยไหมในอัตราส่วน (50:50) มีค่าสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เส้นใยไผ่ในอัตราส่วน (100%) และเส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยฝ้ายในอัตราส่วน (50:50) ดังนั้น เส้นใยที่ผลิตด้วยเส้นใยไผ่พุ่งด้วยไหมในอัตราส่วน (50:50) จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเสื้อผ้าหรือเครื่องนุ่งห่มที่ผู้ต้องการความสบายในการสวมใส่

การเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่

ชิสึกา วรณจันทร์ (2556: สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า เส้นใยไผ่มีความเหมาะสมกับการทอทุกรูปแบบ อาทิ การทอผ้าพื้น การทอมัดย้อม การทอยกดอก และการถัก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการทอจากเส้นใยไผ่ได้เป็นอย่างดี แต่จะมีความแตกต่างอยู่ที่ลักษณะของการใช้งาน เช่น ถ้ากล่าวถึงในลักษณะของการทอผ้าพื้นแล้ว เส้นใยไผ่ก็จะให้ความโดดเด่นในเรื่องผิวสัมผัส ความนุ่ม พูมีน้ำหนักของเส้นใยได้เป็นอย่างดี ในการทอลักษณะนี้ส่วนใหญ่นิยมนำไปทำเป็นเป็นเครื่องนอนหรือเครื่องนุ่งห่ม อาทิ เช่น ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม และผ้าคลุมไหล่ การทอแบบมัดย้อมก็สามารถทำได้เช่นกัน เนื่องจากเส้นใยไผ่มีความสามารถในการดูดสีได้เป็นอย่างดีจึงสามารถติดสีได้ดี สามารถใช้ได้ทั้งสีเคมีและสีธรรมชาติ ส่วนการทอในลักษณะของการทอยกดอกนั้นจะนิยมทอ

ผสมกับเส้นใยไหม โดยจะใช้เส้นไหมเป็นด้ายยืนและใช้เส้นใยฝ้ายเป็นด้ายพุ่ง ก็จะได้ลายยกดอกที่เด่นออกมามากกว่าการยกจากเส้นไหมเพียงอย่างเดียว เพราะเส้นใยฝ้ายนั้นฟูกว่า เวลาขึ้นลายก็จะให้ลายที่เด่นดูนูนชัดออกมา ความแตกต่างของการใช้เส้นใยไหมทอยกดอกเพียงอย่างเดียวอีกประเด็นก็คือ การใช้ไหมเพียงอย่างเดียว นั้นไหมจะมีปัญหาในการดูแลรักษายากและการยับเป็นรอยง่าย แต่เมื่อมาผสมกับฝ้ายแล้วทำให้มีความนุ่มตัวขึ้นและไม่ยับง่าย หรือกล่าวได้ว่ายับแล้วสามารถคืนตัวได้ง่ายเองโดยธรรมชาติ และยังได้ผิวสัมผัสนุ่มนวลกว่า แต่หากนำไปผสมกับฝ้ายแล้ว ก็ทำให้ผ้าที่ทอนั้นแข็งมีผิวสัมผัสที่ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นสรุปได้ว่าการทอผ้ายกดอกโดยใช้เส้นใยฝ้ายผสมกับเส้นใยไหมนั้นมีความเหมาะสมและลงตัวเป็นอย่างยิ่ง และส่วนใหญ่นิยมทอเป็นผ้าผืนเพื่อจำหน่ายสำหรับตัดชุดออกงานสังคมต่างๆ ทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย โดยราคาของผ้าทอยกดอกในรูปแบบเดิมที่ทำจากไหมนั้น เมื่อนำมาประยุกต์ด้วยการผสมการทอจากเส้นใยฝ้ายสามารถขายได้ในราคาสูงกว่า 50% ขึ้นไป และในผืนที่มีการทอเส้นใยฝ้ายผสมกับเส้นใยไหม ลวดลายสวยงามหลายตะกอละมีการทอแบบเก็บท้อง ความยาว 4 เมตร นั้นราคาสูงถึง 35,000 บาท และผ้าพันคอทอยก ดอก ความยาว 2 เมตร ทอจากเส้นใยฝ้าย 100% ราคาขายอยู่ที่ประมาณ 3,500 บาท ส่วนผ้าทอพื้นจากเส้นใยฝ้าย 100% ราคาขายอยู่ที่ประมาณ 700 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทอโดยใช้เส้นใยฝ้ายนั้นสามารถสร้างมูลค่าแก่ผ้าทอยกดอกได้มาก และในปัจจุบันมีผู้บริโภคหันมาสนใจและสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก

ภาพประกอบ 16 ผ้าทอยกดอกจากเส้นใยฝ้ายผสมใยไหม

ที่มา: ชิลิกกา วรรณจันทร์. (2556). ผ้าทอยกดอกจากใยฝ้ายผสมใยไหม. ไม่ปรากฏหน้า.

ภาพประกอบ 17 ผ้าทอยกดอกจากใยไผ่ 100%

ที่มา: ชลธิกา วรรณจันทร์. (2556). ผ้าทอยกดอกจากใยไผ่ 100%. ไม่ปรากฏหน้า.

นอกจากนี้เมื่อนำไผ่ไผ่ทำการเผาถ่านไผ่ไผ่ก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับอุตสาหกรรมสิ่งทอได้อีกเช่นกัน เส้นใยไผ่เป็นเส้นใยที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ ไม่ว่าจะใช้เส้นใยนี้ตรงโดยตรงหรือทำเป็นอนุภาคนาโนไผ่ไผ่เติมลงในเส้นใย ก็ให้คุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ มากมาย จนได้ชื่อว่า “พืชที่ใช้ประโยชน์ได้สารพัด” เป็น Eco-fabric (ผ้าที่รักษาสีสิ่งแวดล้อม) เมื่อนำมาผลิตเป็น Bamboo eco-fabric ใช้ในชีวิตประจำวันให้ความสบายดีเลิศ เนื่องจากคุณสมบัติที่ดีของเส้นใยมีดังนี้

1. สามารถดูดซับแสงอินฟราเรด (IR) และปลดปล่อยออกมาช่วยกระตุ้นการทำงานของร่างกาย ทำให้เกิดการไหลเวียนของกระแสโลหิตและช่วยระบบเผาผลาญของร่างกายให้ดีขึ้น
2. ต้านเชื้อราและแบคทีเรีย ไผ่ไผ่เจริญเติบโตตามธรรมชาติโดยไม่มีการใช้ยาปราบศัตรูพืช และอนุภาคนาโนของถ่านไผ่ไผ่ยังคงคุณสมบัติตามธรรมชาติในการต้านเชื้อแบคทีเรียและเชื้อรา ช่วยระงับกลิ่น ไม่ทำให้ระคายเคืองผิว
3. เส้นใยหายใจได้และแห้ง ภาควัดขวางของเส้นด้ายถ่านไผ่ไผ่จะมีช่องว่างและมีรูขนาดต่างๆ มากมาย ดังนั้นจึงสามารถดูดซับความชื้น เหงื่อ และระบายอากาศได้ดีกว่าและรวดเร็วกว่า ทำให้รู้สึกแห้งและสบายตัว
4. การระงับกลิ่น เนื่องจากถ่านไผ่ไผ่มีโครงสร้างเต็มไปด้วยรูพรุน มันจึงสามารถดูดซับและสลายพวกสารเบนซิน ฟีนอลเมทิลแอลกอฮอล์ และสารอันตรายอื่นๆ

5. ช่วยรักษาสีแวดล้อม การใช้เส้นใยนี้จะไม่เกิดการแพ้หรือระคายเคือง เนื่องจากในระหว่างกระบวนการผลิตไม่มีการใช้สารเคมีที่เป็นพิษใดๆ

6. ป้องกันการสะสมของประจุไฟฟ้าสถิต อนุภาคนาโนของถ่านไม้ไผ่เป็นตัวนำไฟฟ้าซึ่งเมื่อผสมอยู่ในผ้า จะช่วยป้องกันการสะสมของประจุไฟฟ้า ทำให้ผู้สวมใส่ผ้านี้แล้วสบาย แม้ว่าจะอยู่ในสภาวะอากาศแห้งก็ตาม

7. การปรับเกี่ยวกับความร้อน ผลิตภัณฑ์ผ้า Eco-Fabric ไม่เพียงแต่ทำให้รู้สึกเย็นสบายในระหว่างอากาศร้อน มันยังทำหน้าที่เป็นฉนวนรักษาอุณหภูมิให้คงที่ในวันที่อากาศเย็นด้วย

8. ความสามารถในการซักล้าง เนื่องจากอนุภาคนาโนของถ่านไม้ไผ่ค่อนข้างจะกระจายอยู่ภายในเส้นใยมากกว่าอยู่บนผิวผ้า ดังนั้นจึงสามารถซักล้างได้โดยไม่ลดคุณภาพของผืนผ้า แม้ว่าจะซักไปถึง 50 ครั้งแล้วก็ตาม (ทดสอบโดย Japan Textile Inspection Association)

กล่าวโดยสรุปคือ ไม้ไผ่เจริญเติบโตเร็ว ไม่ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืช ใช้น้ำน้อยในการเพาะปลูก ขยายพันธุ์โดยไม่ต้องปลูกใหม่และไม่ต้องใช้ปุ๋ย ไม้ไผ่ช่วยป้องกันการกัดเซาะหน้าดินได้ดีมาก ไม้ไผ่ใช้ก๊าซเรือนกระจกมากและปล่อยก๊าซออกซิเจนมากกว่าพืชอื่นๆ และที่สำคัญเมื่อนำมาผลิตเป็นเส้นใยไม้ไผ่สามารถย่อยสลายได้ 100% ในดินโดยอาศัยไมโครจุลินทรีย์และแสงแดด เส้นใยไม้ไผ่มาจากธรรมชาติและกลับสู่ธรรมชาติจึงไม่มีพิษต่อสิ่งแวดล้อม เหตุนี้เส้นใยไม้ไผ่จึงได้นับการยกย่องว่า “เป็นสิ่งทอชนิดใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของศตวรรษที่ 21” (งามจิตร ถวัลยวิรัชจิต. 2551: 32-35)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า เส้นใยไม้ไผ่นั้นมีความเหมาะสมที่จะนำมาผลิตผ้าหรือเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่นเป็นเส้นใยธรรมชาติที่ได้จากพืช และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวัสดุเส้นใยอื่นได้ดี มีความสามารถในการทนต่อเสถียรภาพการย้อมสีที่มีค่าสีสูงได้ ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำเส้นใยนี้มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอต่อไป

4. แนวคิดทฤษฎีการออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ

4.1 แนวคิดอัตลักษณ์

สิ่งที่ถูกเรียกว่า “อัตลักษณ์” เป็นคำที่ต้องการสื่อถึงคำพูดบางประการ เพื่อแสดงความเป็นตัวตนของบุคคล ซึ่งความเป็นตัวตนนั้นเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลที่แสดงการกระทำออกมาโดยแนวคิดหลักของอัตลักษณ์ก็คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลทำให้อัตลักษณ์ของบุคคลมีลักษณะเลื่อนไหลได้ตามกระแสวัฒนธรรมทั่วไปหรือกระแสวัฒนธรรมนิยม ที่เป็นบริบทหลักของสังคมที่บุคคลอยู่ ดังนั้นคำว่าอัตลักษณ์จึงอาจหมายรวมถึง “เอกลักษณ์” ในรูปความหมายดั้งเดิมที่

เป็นมาเช่น เอกลักษณ์ของชาติ เอกลักษณ์ของนักเรียน เป็นต้น โดยทั้งนี้คำว่า อัตลักษณ์ หรือ identity จึงเป็นคำที่อยู่ในคาบเกี่ยวของสหวิชาการต่างๆ มากมาย คำนิยามว่าอัตลักษณ์นั้นจึงเป็นอะไรที่ต้องขึ้นอยู่กับสถานที่พูดนั้นอยู่ที่ไหน และใครเป็นผู้พูด และพูดถึงใคร และพูดเพื่ออะไร ในการพูดครั้งนั้นพูดอย่างไรนั่นเอง โดยนัยยะที่ได้สื่อมานั้นทำให้เห็นว่าความหลากหลายจึงเกิดขึ้นกับคำนิยามของ อัตลักษณ์ ว่าเป็นปรัชญา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น

โดยที่สิ่งที่สำคัญจะเน้นที่ อัตลักษณ์ในมุมมองของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งมีคำที่เป็นคาบเกี่ยวกับความหมายโดยนัยของอัตลักษณ์ เช่น ตัวแทน (agency), องค์ตัวแทน (representative), องค์ประธาน (subject, subjunctives),ปัจเจกชน (individual) เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วคำต่างๆ เหล่านี้พยายามที่จะสื่อสภาพของตัวตนของบุคคลขึ้นมา โดยอาศัยความเป็นเหมือนกันก็คือ ความเป็นปัจเจกและการแสดงออกที่มีนัยสำคัญ โดยอาจกล่าวได้ว่าเมื่อดูจากภาพรวมแล้ว ศาสตร์แรกๆ ที่ให้การสนใจในการศึกษาเรื่องของการแสดงออกพฤติกรรมของมนุษย์ก็น่าจะเป็นจิตวิทยา โดยผู้ที่ให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจังก็คือ ลูกศิษย์คนสำคัญของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ นักจิตวิเคราะห์ นั่นก็คือ Erik H. Erikson ซึ่งเป็นนักจิตวิเคราะห์ เช่นเดียวกับอาจารย์เขาแต่สิ่งที่เขาเห็นแย้งกับฟรอยด์ ก็คือเรื่องของพัฒนาการทางจิต หรือกระบวนการสร้างบุคลิกภาพหรืออัตลักษณ์นั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะในวัยเด็กแบบที่ฟรอยด์อธิบายกระบวนการเกิดอัตลักษณ์นั้น และอีกประการหนึ่งที่ทำให้แนวคิดของคนทั้งสองไม่สู้จะลงรอยกันอย่างมากในเรื่องของอัตลักษณ์ก็คือ เรื่องของความเชื่อในคุณค่าของระดับจิต โดยที่ฟรอยด์นั้นให้คุณค่ากับจิตใต้สำนึกมากกว่าส่วนอื่นๆ แต่ในทัศนะของอิริคสันเขากับมองว่าส่วนที่สำคัญคือ Ego หรือสิ่งที่เราเรียกว่าจิตสำนึกนั่นเอง ซึ่งอาจตีความให้เข้ากับสังคมวิทยาได้ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม ในกระบวนการเหล่านี้อิริคสันอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมมนุษย์โดยอาศัย กฎวิฤติทางจิตสำนึก

ในส่วนของ กองต์ มองว่ามนุษย์มีความเป็นปัจเจกบุคคลอยู่ แต่สิ่งที่มนุษย์เป็นเกิดจากกระบวนการต่างๆ ทางสังคม ทำให้มนุษย์เป็นอย่างที่สังคมอยากให้เป็นและเพื่อรักษาดุลย์แห่งสังคมเอาไว้

ส่วนในทัศนะของ มาร์กซ์ เองแล้ว การเป็นบุคคลนั้นเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นโครงสร้างรากฐานของสังคม ซึ่งกระบวนการผลิตนี้เองทำให้มนุษย์แยกตัวตนของตนเองออกมาจากส่วนอื่นของการผลิต สิ้นค้ากับแรงงานไม่ได้เป็นสิ่งเดียวกัน ความรู้สึกขัดแย้งในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ในแง่ของมาร์กซ์

ส่วน เวเบอร์ ให้ความหมายว่า การสร้างตัวตนนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล เท่านั้น ดังนั้นสังคมวิทยาในมุมมองของเวเบอร์ก็คือความเป็นศาสตร์ที่ศึกษาจากมุมมองของการสังเกตพฤติกรรมยอมรับความเป็นจิตวิทยาอย่างเต็มที่ผิดกับรุ่นแรกๆ อย่างกองต์ และเดอร์ไคม์ ดังนั้นจุดเปลี่ยนของแนวคิดในการสร้างตัวตนของบุคคลในทัศนะแบบสังคมวิทยานั้น อาจถือได้ว่าเวเบอร์ได้วางรากฐานไว้พอสมควร โดยการเข้าไปสังเกตบุคลิกของแต่ละศาสนา แต่ละพื้นที่แล้วนำมาเปรียบเทียบในเชิงโครงสร้างและแบบแผนต่อไป

ซึ่งต่อมา จอร์จ ซิมเมล ได้กล่าวย้ำในจุดยืนของสังคมวิทยาที่ว่าสังคมวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของปัจเจกซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาควบคู่กัน ดังนั้นบุคคลและสังคม จึงถูกจำแนกได้หลายส่วนในฐานะต่างๆ กันไป

ซึ่งต่อมาฐานคิดดังกล่าวนำไปสู่การสร้างทฤษฎีเชิงสัญลักษณ์สัมพันธ์ โดยอัทลัษณ์ได้ปรากฏโฉมชัดเจนยิ่งขึ้นและยังเป็นฐานคิดให้กับนักคิดยุคหลังสมัยใหม่อีกด้วย “อัทลัษณ์ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” จึงเป็นส่วนที่บรรจบกับระหว่างจิตวิทยากับสังคมวิทยา โดยที่สังคมวิทยาก็ยังยืนยันในแง่ของสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์นั่นเอง ความเป็นเราหรือตัวตนของเรา ถูกสร้างจากความคาดหวังของคนอื่นและผสมผสานกับการตีความให้เกิดความพึงพอใจ อย่างที่ กอฟแมน เรียกทฤษฎีของเขาว่า “การแสดงออกเชิงการแสดง” หรือที่ คูลี เรียกว่า “กระจกส่องตน” โดยที่ตัวตนที่แท้จริงอาจเป็นส่วนหลักฉาก ในขณะที่หน้าฉากต้องแสดงตามบทบาทที่สังคมอยากให้แสดงออกไปเช่นนั้น ดังที่ จอร์จ เฮร์เบิร์ต มีด ได้กล่าวไว้ในส่วนของ I และ Me นั่นเอง แต่ในส่วนของ กอฟแมน นั้นยังถูกเพิ่มเติมด้วยกระบวนการทางจิต กับกระบวนการทางสังคม บุคคลกับสังคม ภาวะมลทิน ทั้งหลายเหล่านี้ หล่อหลอมบุคคลขึ้นให้มีอัทลัษณ์อย่างหนึ่ง

ในด้านมโนทัศน์ทางจิตวิทยานั้น อัทลัษณ์ อาจเกิดขึ้นได้ในหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองของการศึกษาและการให้ความสำคัญในส่วนต่างๆ ที่เข้าไปทำการศึกษา เช่น ในส่วนวัฒนธรรมและบุคลิกภาพนั้น สิ่งที่สำคัญคือ นักมานุษยวิทยาสายจิตวิทยา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยาและแนวคิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยที่คนนำในแนวคิดดังกล่าวคือ รุท เบเนดิกท์ ซึ่งศึกษามนุษย์จากหลักฐานทางวัฒนธรรม ซึ่งผสมผสานกันกับแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ว่าบุคลิกภาพหนึ่งๆ จะเป็นไปตามท้องถิ่นหนึ่งๆ เพื่อรับใช้หรือแสดงหน้าที่หนึ่งๆ โดยการศึกษาของเขานำการศึกษาเปรียบเทียบกับชนเผ่าอินเดียนแดงเทียบกับพฤติกรรมนั้นๆ โดยนำเอาชื่อของเทพเจ้ากรีกมาอธิบายพฤติกรรม ซึ่งต่อมามีนักมานุษยวิทยาในสายเดียวกันให้ทัศนะเพิ่มเติมว่าสิ่งที่เกิดเป็นบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก ซึ่งจะสะท้อนบุคลิกภาพเหล่านั้นในทางวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ และสร้างสถาบันทางสังคม เพื่อดำรงสิ่งเหล่านี้ไว้ เช่น โรงเรียน (ซึ่งมีหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมให้กับเยาวชน)

ในขณะที่เดียวกันก็มีนักคิดอย่าง มอส ออกมากล่าวว่าโดยเนื้อแท้แล้วสิ่งที่เรากำลังให้ความสนใจอยู่นั้นเป็นเรื่องของตะวันตกให้คำนิยามขึ้นมา โดยที่เขาเชื่อในการเป็นเฉพาะที่มากกว่า ซึ่ง เกียต ก็เป็นนักมานุษยวิทยาอีกคนหนึ่งให้ความสำคัญกับทัศนคติในการตีความเชิงสัญลักษณ์อย่างมาก และเขาเองได้ศึกษาการใช้ภาษากับการสร้างตัวตนของบุคคลขึ้น โดยเขาทำการศึกษาที่สังคมโมร็อกโก โดยอาจจะบอกได้ว่านักมานุษยวิทยาสนใจกับการศึกษาตัวตนของคนจากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมากกว่าที่จะมาศึกษากลไกของสังคม แต่ก็ยังไม่ละทิ้งการอธิบายในระดับโครงสร้างเอาไว้ด้วย

ส่วนอัตลักษณ์ในแง่มุมของแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้น เป็นสิ่งที่ได้กล่าวแล้วว่าอิทธิพลสำคัญคือ แนวคิดทางทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ แต่ทัศนคติในเรื่องของความตายตัวขององค์ความรู้ในเรื่องอัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวและอธิบายได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ความเป็นผู้ศึกษาและผู้ถูกศึกษา เป็นส่วนที่สลับกันไปกันมาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่เราจะแสดงออกอย่างไรขึ้นอยู่กับวาทกรรมหลักของสังคมในตอนนั้นประกอบด้วย ซึ่ง วาทกรรม คือ ส่วนที่ถูกสร้างให้เป็นความจริงและความถูกต้องของสังคม ซึ่งวาทกรรมหนึ่งๆ แสดงออกเพื่อปิดทับวาทกรรมอื่นๆ ไม่ให้ปรากฏออกมาได้ ในที่นี้บริบททางเวลาและสถานที่จึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างวาทกรรม ดังนั้น อัตลักษณ์ในที่นี้จึงเป็นสิ่งที่ยืดหยุ่นได้ตามสถานะการณ์ สถานที่ โดยนัยนี้ขึ้นอยู่กับความคิดและวาทกรรมหลักของสังคมในช่วงเวลาและพื้นที่ดังกล่าวนั่นเอง จึงอาจจะกล่าวสรุปได้ว่าอัตลักษณ์เป็นเรื่องที่มีส่วนร่วมกันอยู่หลายประการ เช่น อัตลักษณ์เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการสร้างจากบริบทเชิงพื้นที่และเวลา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการให้คำนิยามและตีความ มีความหมายเชิงคุณค่า ซึ่งคุณค่าเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความเป็นสากล แต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างตัวตนจากวัฒนธรรมย่อยก็ได้ ทำให้เกิดการยอมรับทางสังคม ซึ่งไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ในคำนิยามสมัยแรกที่จะต้องสร้างเพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมเท่านั้น แต่อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการยอมรับในการมีอยู่ของปัจเจกอย่างจริงจัง (ภูผากานต์. 2550: ออนไลน์)

ซึ่งจากการศึกษากระบวนการและแนวคิดของการหาอัตลักษณ์ข้างต้นเพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบใช้ในการตีความของอัตลักษณ์งานหัตถกรรมทอผ้า วิถีชีวิต วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์สรุปได้ว่า อัตลักษณ์และวัฒนธรรมการทอผ้ายกดอกของชุมชนนั้น มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษโดยได้รับอิทธิพลมาจากเมฆร ทั้งด้านลวดลายและกรรมวิธีการทำที่ซับซ้อน โดยลักษณะเด่นของผ้าที่นิยมใช้เส้นไหมน้อยที่มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก เรียบและนุ่ม มาทอเป็นผืน และมีลักษณะการทอมัดหมี่ร่วมกับทอผ้ายกในผืนเดียวกันซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคที่ยากและ

เป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรมทอผ้าของที่นี่ที่ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นแบบ คราวเรือน ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคในการทอ การย้อม กระบวนการผลิตต่างๆ ส่วนนี้เองจึงถือเป็นจุดเด่น ที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ ความใส่ใจในทุกกระบวนการขั้นตอนการผลิตของคนในชุมชน ผ้า ทอของที่นี่จึงมีเอกลักษณ์ โดดเด่น และมีเสน่ห์ของงานฝีมือหัตถกรรมที่ลงตัว ด้วยเหตุนี้การ ประยุกต์และพัฒนา งานหัตถกรรมทอผ้าของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์จึงสามารถนำมาพัฒนาให้ สอดคล้องกับความต้องการตลาดได้อีกมาก ซึ่งถือเป็นการนำเอาคุณค่าของงานหัตถกรรมที่เป็น เอกลักษณ์ของชุมชนซึ่งเกิดจากรากฐานของวัฒนธรรมมาสร้างความแตกต่าง ให้เข้ากับสังคม ปัจจุบันและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

4.2 การเพิ่มมูลค่าด้วยนวัตกรรม

ในปัจจุบันบางครั้งเรามักจะพบว่าสินค้าที่วางจำหน่ายในท้องตลาดส่วนใหญ่ จะมีรูปแบบที่ เหมือนกันหรือมีความแตกต่างกันไม่มากนัก ส่งผลให้ผู้ประกอบการทั้งรายเดิมและรายใหม่ที่เริ่ม ก้าวเข้าสู่ตลาด ต่างหันมาให้ความสำคัญและเลือกใช้กลยุทธ์ทางด้านราคาเพื่อดึงดูดกลุ่มลูกค้าและ กระตุ้นยอดขาย ทั้งนี้จากแนวโน้มการแข่งขันทางด้านราคาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น นับว่าเป็น อุปสรรคที่สำคัญของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจและการวางแผนขยายธุรกิจในอนาคต การนำ นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการและปรับ ตำแหน่งของสินค้าให้มีความโดดเด่นและแตกต่างไปจากสินค้าและบริการประเภทเดียวกันที่มีใน ตลาด โดยการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ที่มีคุณค่าหรือมีคุณสมบัติพิเศษมากกว่าคู่แข่ง อย่างไรก็ดีตาม นวัตกรรมไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องมือเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าเพียงอย่าง เดียว โดยนวัตกรรมบางอย่างสามารถนำมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินงาน เพื่อช่วยลดต้นทุนและลดระยะเวลาในการดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจสามารถแข่งขันได้และ ดำเนินธุรกิจต่อไปได้ในระยะยาว

นวัตกรรม คือ การนำมาประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจ และแนวโน้มในอนาคต แนวคิดเรื่อง “นวัตกรรม” เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจมากยิ่งขึ้น หากพิจารณารูปแบบของนวัตกรรมที่ผู้ประกอบการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ สามารถ จำแนกออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

ภาพประกอบ 18 การเพิ่มมูลค่าให้แก่ธุรกิจด้วยนวัตกรรม

ที่มา: ศูนย์วิจัยกสิกร. (2555). การเพิ่มมูลค่าให้แก่ธุรกิจด้วยนวัตกรรม. ไม่ปรากฏหน้า.

ในทำนองเดียวกัน หากพิจารณาในแง่ของวัตถุประสงค์ในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคธุรกิจ จะพบว่ามีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ คือ

ประการแรก เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการให้มีความใหม่ เพิ่มคุณสมบัติในการใช้งานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสร้างความแตกต่างไปจากสินค้าและบริการที่มีในท้องตลาด โดยในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการจะนำความรู้ทางด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมบริการ มาช่วยในการออกแบบสินค้าและบริการใหม่ หรือปรับปรุงคุณภาพวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า

ภาพประกอบ 19 การนำวัฒนธรรมมาใช้ในภาคธุรกิจ

ที่มา: ศูนย์วิจัยกสิกร. (2555). การนำวัฒนธรรมมาใช้ในภาคธุรกิจ. ไม่ปรากฏหน้า.

ประการที่สอง เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ ซึ่งอาจจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านนวัตกรรม กระบวนการ มาช่วยในการปรับปรุงกรรมวิธีในการผลิตหรือระบบในการให้บริการ

โดยส่วนใหญ่จะเห็นว่าการนำวัฒนธรรมเข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจจะเน้นไปที่วัตถุประสงค์ในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า ซึ่งจำเป็นต้องนำวัฒนธรรมกระบวนการเข้ามาช่วยปรับเปลี่ยนกรรมวิธีและกระบวนการในการผลิต รวมถึงอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต นอกจากนี้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจจากการพัฒนาคุณภาพสินค้าจะสามารถเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในระยะสั้น ทั้งจากจำนวนยอดขายหน่วยที่เพิ่มขึ้น และจากโอกาสในการตั้งราคาขายสินค้าที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามสำหรับในบางธุรกิจ

การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ อาจจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้จากนวัตกรรมเพื่อช่วยในการออกแบบสินค้าและบริการควบคู่ไปกับการปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือเครื่องจักรที่ใช้ รวมไปถึงการกำหนดกลยุทธ์และช่องทางในการขยายตลาด เพื่อลดระยะเวลาในการคืนทุนของธุรกิจในปัจจุบัน การนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เริ่มเป็นที่สนใจของผู้ประกอบการในหลายอุตสาหกรรมยกตัวอย่างในด้านของเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเคหะสิ่งทอ ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาผ้า ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการตัดเย็บ เพื่อเพิ่มคุณสมบัติในการใช้งาน เช่น การนำผ้านาโนที่มีคุณสมบัติระบายความร้อนและความชื้นได้ดี มาใช้ในการตัดเย็บเสื้อกีฬา การพัฒนาผ้าให้มีคุณสมบัติไม่ยับง่าย และคืนสภาพได้เร็วมาใช้สำหรับในการตัดเย็บเสื้อเชิ้ตผู้ชาย และการนำสารป้องกันยูงมาใช้เคลือบผ้าสำหรับการตัดเย็บมุ้ง จีวรพระ และชุดทหาร รวมถึงการใช้เส้นใยจากธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสามารถย่อยสลายเองได้ตามธรรมชาติ

การเลือกนวัตกรรมที่จะนำมาใช้

- จะต้องอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้ โดยจะต้องมีวิธีการปฏิบัติที่ไม่ยากจนเกินไปและควรที่จะพิจารณาให้สอดคล้องกับสถานะของกิจการ ทั้งในแง่ของความพร้อมทางด้านเงินทุน บุคลากรและเป้าหมายของธุรกิจที่วางไว้ในอนาคตด้วย เพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ
- ควรเน้นการเลือกใช้นวัตกรรมที่ลอกเลียนแบบได้ยาก เช่น นวัตกรรมที่ช่วยพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิต กระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการให้บริการ เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะ นอกจากจะสามารถหลีกเลี่ยงการลอกเลียนแบบในการใช้นวัตกรรมแล้ว ยังสามารถช่วยลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจในระยะยาว
- นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้ประกอบการต้องการที่จะออกแบบ หรือพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค รวมถึงโอกาสในการทำตลาดในอนาคต

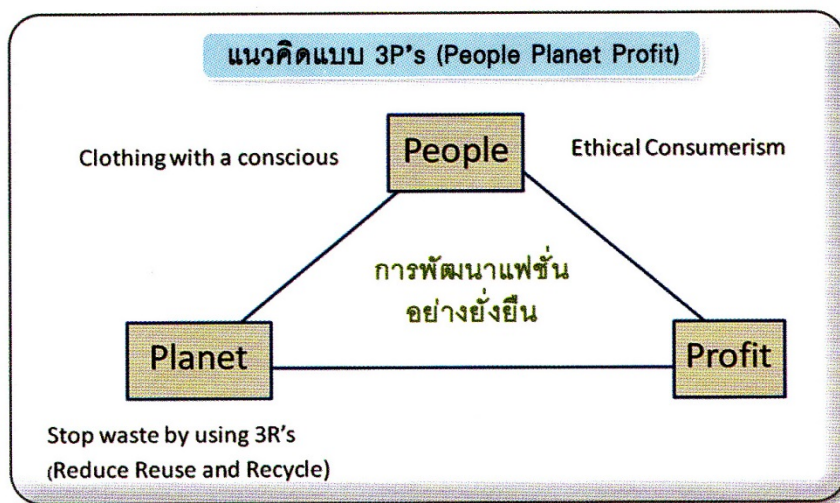
การวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด นับเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การหาแนวทางในการสร้างความรับรู้ให้กับกลุ่มผู้บริโภคในวงกว้าง เพื่อให้ทราบว่ามีสินค้าและบริการใหม่ที่มีคุณสมบัติในการใช้งานและประโยชน์ที่แตกต่างไปจากสินค้าที่วางจำหน่ายทั่วไป ทั้งนี้ ในช่วงเริ่มต้นผู้ประกอบการควรที่จะกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ต้องการจะเจาะตลาดให้ชัดเจน เพื่อหาช่องทางการประชาสัมพันธ์ เปิดตัวสินค้า เลือกทำเลและช่องทางการขาย พร้อมทั้งกำหนดโปรโมชั่นได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

โดยสรุปนวัตกรรมนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจ และเพิ่มโอกาสทางความสำเร็จให้แก่ธุรกิจภายใต้ภาวะการแข่งขันทางด้านราคาที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้คาดว่าในอนาคตนวัตกรรมจะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ในประเภทสินค้าและบริการที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงจะถูกนำมาใช้ในวัตถุประสงค์ด้านอื่นๆ เช่น ส่งเสริมทางด้านการตลาด และการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักในปัจจุบัน แม้ว่านวัตกรรมจะช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันของภาคธุรกิจ แต่ก็ต้องพิจารณาและวางแผนให้รอบคอบก่อนการดำเนินงาน โดยในการเลือกใช้นวัตกรรมควรเน้นไปในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เพราะนอกจากจะลอกเลียนแบบได้ยากแล้วยังสามารถช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานของธุรกิจได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีการกำหนดแผนและกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับการขยายตลาดในอนาคตให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้การนำนวัตกรรมมาใช้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในระยะยาวและเกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แก่ภาคธุรกิจ (ศูนย์วิจัยกสิกร. 2555: ออนไลน์)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถนำแนวทางในการเพิ่มมูลค่าให้แก่ธุรกิจด้วยนวัตกรรมมาใช้เป็นร่วมกับกระบวนการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างตลาดจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรีได้ด้วยการเลือกใช้นวัตกรรมของเส้นใยไผ่ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้า และการสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า ซึ่งจำเป็นต้องนำนวัตกรรมกระบวนการเข้ามาช่วยปรับเปลี่ยนกรรมวิธีและกระบวนการในการผลิต เพื่อให้ตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและขยายกลุ่มเป้าหมายใหม่เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค

4.3 แฟชั่นอย่างยั่งยืน (Sustainable Fashion)

แฟชั่นอย่างยั่งยืน เป็นกระแสที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบันโดยเฉพาะผู้นำด้านแฟชั่นอย่างเช่น ปารีส ลอนดอน มิลาน นิวยอร์ก และยังรวมไปถึงโตเกียว ประเทศไทยเองก็ไม่สามารถมองข้ามกระแสนิยมนี้ได้อีกต่อไป เพราะแนวโน้มแฟชั่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เนื่องจากพิบัติภัยที่อาจเกิดขึ้นและยากต่อการหลีกเลี่ยง เพื่อให้เรามองเห็นภาพรวมของแฟชั่นอย่างยั่งยืนได้ชัดเจนขึ้น แฟชั่นนี้เป็นแฟชั่นที่นำเอาแนวคิดแบบ 3P's (People Planet Profit) มาประยุกต์ใช้เข้าด้วยกัน (วิวัฒน์ หิรัญพฤกษ์. 2557: 11-16)

ภาพประกอบ 20 แนวคิดแบบ 3P's (people Planet Profit)

ที่มา: สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2557). แนวคิดแบบ 3P's (people Planet Profit). หน้า 11.

ซึ่งเมื่อต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 3 ส่วนนี้แล้ว การพัฒนาแฟชั่นอย่างยั่งยืนก็คือสมการที่เกิดจาก คน บวก โลก บวก กำไร จะต้องเท่ากับความสมดุล ผลลัพธ์ที่ได้จะทำให้อุปสงค์และอุปทานปรับตัวเข้าหากันได้อย่างยั่งยืน เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วอนาคตของการผลิตและการบริโภคจึงเป็นทั้งวิกฤตและโอกาสในการปรับตัวของประเทศไทยและพัฒนาขีดความสามารถของประเทศไทยให้แข่งขันในเวทีเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้นำแฟชั่นที่มีวิสัยทัศน์ยาวไกล ให้เราก้าวออกจากสังคมแบบเก่า (Old Society) สู่สังคมแบบยั่งยืน (Sustainable Society) ซึ่งมีกระบวนการการออกแบบสำคัญ 2 ด้าน คือ

1. การเลือกวัสดุเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน
2. การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน

ทั้ง 2 ด้านนี้จะได้จากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ (Co Creation) มองไปข้างหน้าให้ไกลอย่างน้อยๆ 20 ปี เพราะการปรับตัวจากสังคมแบบเก่าสู่สังคมแบบยั่งยืนนั้นต้องใช้เวลาปรับทัศนคติของคนในสังคม ซึ่งการผลิตนั้นคือกระบวนการที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ทั้งที่เป็นมูลค่าหรือประโยชน์ใช้สอย (Use Value) และมูลค่าในการแลกเปลี่ยน (Exchange Value) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นการผลิตจึงเป็นการสร้างคุณค่าของสินค้าที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ (Utility)

การผลิตอย่างยั่งยืนก็คือ กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ แฟชั่นอย่างยั่งยืนแต่ต้องการคนที่มีจิตสำนึก มองเห็นกระบวนการผลิตที่มีความรับผิดชอบ และให้ความสำคัญต่อปัจจัยการผลิตที่มีอย่างจำกัด มีการบริหารโดยวิธีการผลิตที่ยืดหยุ่นโยโย่ที่สะอาด มีการพัฒนาบุคลากรและสนับสนุนองค์ความรู้การผลิตอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพทางการผลิตและจัดการกับของเหลือและขยะ (Waste) เพื่อป้องกันมลพิษอย่างเป็นระบบ

การบริโภคอย่างยั่งยืนนั้น ผู้บริโภคจะมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การตัดสินใจซื้อสินค้าจะคำนึงถึงวงจรของแฟชั่น และเลือกใช้ของที่มีอายุทนทาน (Long Life Products) สินค้าแฟชั่นเปื่อง่าย (Fast Fashion) หรือเสื่อมสภาพเร็วก็จะเสื่อมลงไปเรื่อยๆ สินค้าใหม่จะมีราคาสูงเกิดความสามารถในการจับจ่ายใช้สอย และการผลิตเส้นใยใหม่ๆ เช่น เสื้อผ้าแนวฟังก์ชัน เสื้อผ้าที่มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น สามารถดูดซับเหงื่อ ระบบความร้อน และลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึง เสื้อผ้าที่ซักง่าย ไม่ต้องรีด ไม่สิ้นเปลืองน้ำหรือพลังงานต่างล้วนเป็นการบริโภคแฟชั่นอย่างฉลาด

Green directory ของ Messe Frankfurt ผู้แสดงสินค้าสิ่งทอระดับโลก อย่างเช่น Heimtextil ได้มีการจัดแบ่งพื้นที่ด้วยสัญลักษณ์ใบไม้ แสดงถึงผู้ผลิตที่มีสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

- ใบไม้สีเขียว (Eco) ใช้วัสดุธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยที่ย่อยสลายได้ เส้นใยรีไซเคิล เส้นใยปลอดสาร รวมถึง กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ใบไม้สีฟ้า (Eco) ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผืนผ้าที่ทอจากกระบวนการที่ใช้ สี เคมี และตกแต่งสำเร็จที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ใบไม้สีน้ำตาล (Eco) ใช้กระบวนการทางสังคมและมีความโปร่งใส เช่น การผลิตที่มีจริยธรรมมีมาตรฐานหรือใบรับรองการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

จากการศึกษาแนวคิดของแฟชั่นอย่างยั่งยืน (Sustainable Fashion) นั้น สามารถนำมาประยุกต์ในส่วนของการศึกษาเรื่องเส้นใย(เส้นใยฝ้าย) และกระบวนการผลิตหรือทอผ้าได้ ซึ่งมีความสอดคล้องในด้านของเส้นใย การผลิต และคุณสมบัติในการใช้งาน จึงแสดงให้เห็นว่าการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรีนั้น จะสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

4.4 แนวทางการออกแบบลวดลายทอ

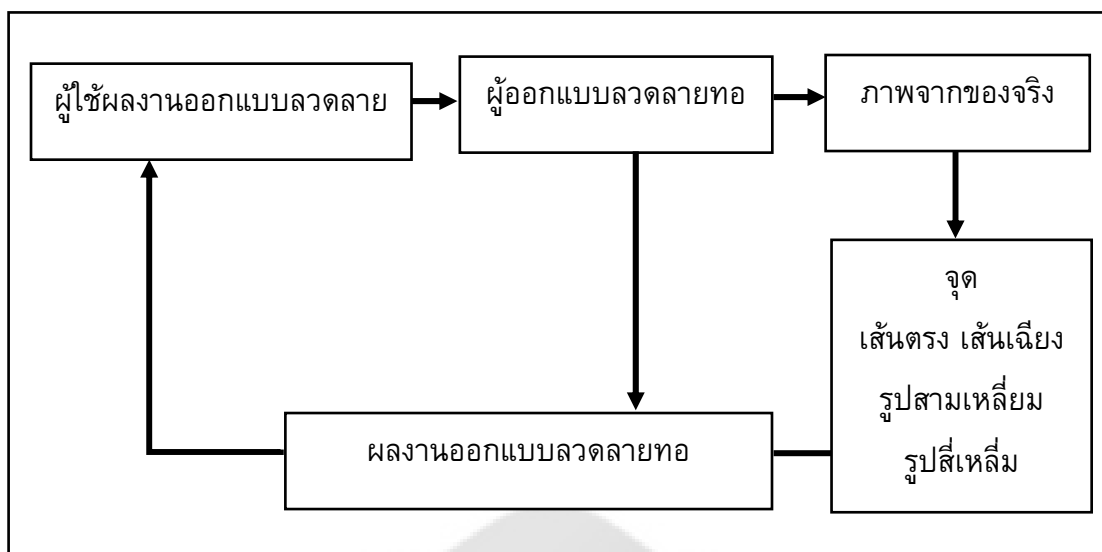
การออกแบบลวดลายทอ ผู้ออกแบบจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้วิธีการทอให้เข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกแบบลวดลาย หรืออาจกล่าวได้ว่านักออกแบบต้องพบกับนักปฏิบัติเพื่อจะได้เข้าใจถึงความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบลวดลายทอ และการนำผลงานลวดลายทอไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเผยแพร่ศักยภาพของการทอ

ในการทอนั้นผู้ออกแบบลวดลายต้องสร้างความเข้าใจในเบื้องต้นว่า การทอ หมายถึง การใช้เส้นใยหรือเส้นด้าย ฯลฯ หรือวัสดุที่มีลักษณะยาวสองพวงหรือสองแนวเส้น ขัดกัน ซึ่งเส้นหนึ่งกำหนดให้เป็นเส้นยืน และอีกเส้นหนึ่งกำหนดให้เป็นเส้นพุ่ง เส้นยืนส่วนใหญ่เป็นเส้นที่ถูกกำหนดให้เป็นเส้นโครงร่างรูปทรงที่เกิด ส่วนเส้นพุ่งเป็นเส้นที่ก่อให้เกิดลวดลายตามที่ได้ออกแบบลวดลายทอ ฉะนั้นในการออกแบบลวดลายทอจึงจำเป็นต้องกำหนดลวดลายให้เห็นเส้นยืนหรือเส้นตั้ง เส้นพุ่งหรือเส้นนอน เพื่อสามารถนำไปใช้ทอและได้ลวดลายตามที่กำหนดไว้ เราสามารถกำหนดลวดลายทอได้ตามต้องการ แต่ลวดลายที่จะได้จะเป็นลักษณะความต่อเนื่องของรูปแบบเรขาคณิต

การออกแบบลวดลายทอกำหนดแนวทางการออกแบบลวดลายทอ ได้ 2 แนวทาง ดังนี้

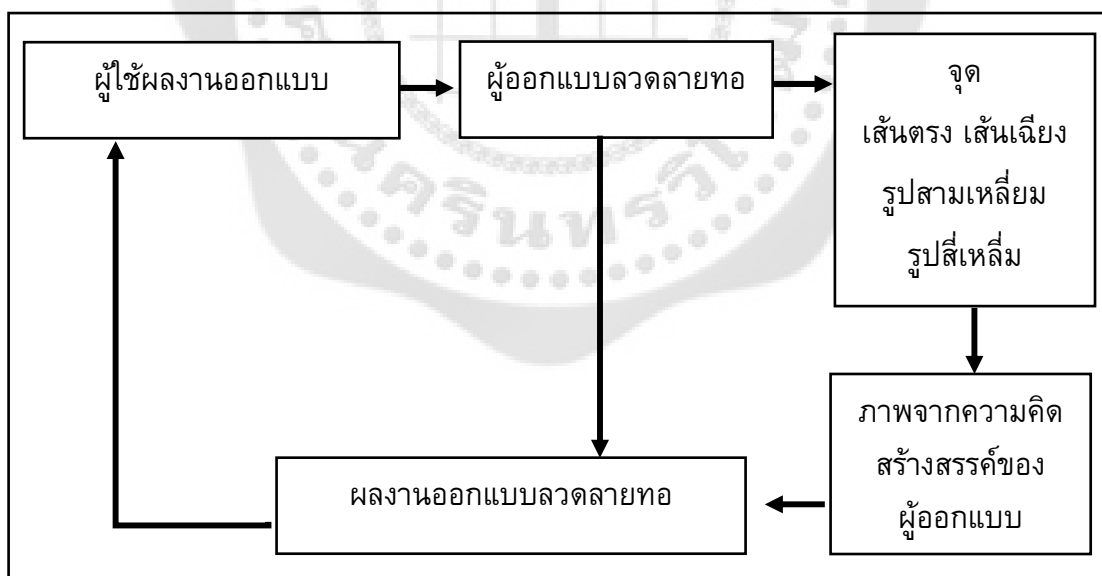
- 1. แนวทางการออกแบบลวดลายทอจากภาพของจริง** เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ ใบไม้ ช้าง ม้า นกยูง ปลา บ้าน ปราสาท คน ฯลฯ แล้วกำหนดลวดลายโดยใช้รูปเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม จุดและเส้นตรง เส้นเฉียงให้เกิดเป็นลวดลายทอที่ใกล้เคียงกับภาพจริง
- 2. แนวทางการออกแบบลวดลายทอจากรูปเรขาคณิต** เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม จุดและเส้นตรง เส้นเฉียงเชื่อมต่อกันเกิดเป็นลวดลายทอ ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ ช้าง ม้า นกยูง ปลา บ้าน ปราสาท คน ฯลฯ

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น ผู้ออกแบบลวดลายทอเริ่มต้นในแนวทางแรกคือ การกำหนดลวดลายจากภาพของจริง แล้วปรับเปลี่ยนเป็นรูปทรงเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม จุดและเส้นตรง เพื่อให้ได้ลวดลายทอใกล้เคียงกับภาพตามธรรมชาติหรือภาพเหมือนจริงที่สุด หรือหากเริ่มต้นในแนวทางที่สองคือ กำหนดลวดลายจากรูปทรงเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม จุดและเส้นตรง เส้นเฉียง เพื่อให้ได้ลวดลายทอตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ ทั้งสองแนวทางสามารถสร้างผลงานลวดลายทอในลวดลายเดียวกันได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับความถนัด ความชอบ เพราะลวดลายทอถูกกำหนดรูปร่างเป็นเรขาคณิตเช่นเดียวกัน แต่ไม่เอื้ออำนวยให้ทอเป็นเส้นโค้ง วงกลม วงรี

ภาพประกอบ 21 ผังแสดงแนวทางการออกแบบลวดลายทอจากภาพของจริง

ที่มา: พินาลิน สาริยา. (2549). การออกแบบลวดลาย. หน้า 111.

ภาพประกอบ 22 ผังแสดงแนวทางการออกแบบลวดลายทอจากรูปร่างเรขาคณิต

ที่มา: พินาลิน สาริยา. (2549). การออกแบบลวดลาย. หน้า 111.

การออกแบบลายผ้าทอ

สุชาดา อุชชิน; ปวริน ตันตริยานนท์; และ วณิดา ผาสุขดี. (2551: 19) ผ้าทอประกอบด้วยเส้นด้าย 2 ชุด นำมาขัดกันเป็นมุมฉาก เส้นด้ายที่ขนานกันตามแนวยาวเรียกว่าด้ายยืน (Warp หรือ Ends) เส้นด้ายที่ตั้งฉากและมีแนวขวางกับหน้ากว้างของผ้า เรียกว่า ด้ายพุ่ง (Filling, Weft หรือ Pick) การทอผ้ามีวิธีทอเบื้องต้นพื้นฐานหรือการทอพื้นฐาน (Basic weave) 3 วิธี คือ

1. การทอลายขัด (Plain Weave)
2. การทอลายสอง (Twill Weave)
3. การทอลายซาติน หรือ ลายต่วน (Satin Weave)

การทอเบื้องต้นทั้ง 3 แบบนี้สามารถดัดแปลงหรือผสมผสานกัน เกิดการทอดัดแปลงจนได้ผ้าที่มีลวดลายหลากหลาย

ข้อกำหนดในการออกแบบลายผ้า

1. วิธีการเขียนลายทอ การออกแบบลายทอ การอ่านลายทอ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

วิธีการร้อยตะกอล

วิธีการผูกโยงเชือกกับไม้เท้าเหยียบ

ลำดับขั้นตอนการเหยียบไม้เท้า

2. ลายที่ออกแบบประกอบด้วยกรอบสี่เหลี่ยม คือ กรอบ ก, ข, ค และ ง เป็นกรอบที่แยกส่วนกัน

ก คือ ลายผ้าที่ออกแบบไว้ เป็นกรอบที่อยู่ที่มีมุมซ้ายล่าง

ข คือ การร้อยตะกอล เป็นกรอบที่อยู่ที่มีมุมซ้ายบน

ค คือ การผูกเท้าเหยียบ เป็นกรอบที่อยู่ที่มีมุมขวาบน

ง คือ ลำดับการเหยียบ เป็นกรอบที่อยู่ที่มีมุมขวาล่าง

3. การพิสูจน์หาจำนวนตะกอลในลายผ้าที่เขียนไว้ ให้เริ่มจากมุมซ้ายล่างสุดของกรอบสี่เหลี่ยมลายผ้า โดยอ่านในแนวตั้งและให้ชื่อว่าตะกอลที่ 1 เสมอ

4. ในการร้อยตะกอล แผงตะกอลที่ 1 นับจากคนนั่งทอผ้าเสมอ

5. ไม้เท้าเหยียบเริ่มนับจากคนซ้ายสุดเสมอ

6. การอ่านลำดับการเหยียบ ไม้เท้าเหยียบให้เริ่มจากล่างขึ้นบนเพื่อจะได้ลายทอเหมือนลายที่ออกแบบไว้

7. เส้นทึบแสดงเส้นยืนถูกยกขึ้นเหนือเส้นพุ่ง

พิศประไพ สารศาลิน (2543) ในงานนิทรรศการ “เมืองช่างคิดพบช่างทำ” ซึ่งศูนย์ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมและอุตสาหกรรม โครงการดอยดุง ในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ร่วมกับห้างสรรพสินค้าดิเอ็มโพเรียมและบริษัทปูนซีเมนต์ไทยจัดขึ้น ผลงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศประไพ สารศาลิน ได้แสดงแนวคิดผลงานที่ร่วมแสดงในงานโดยนำ Primitive Idea มาออกแบบให้ดูร่วมสมัย โดยเลือกใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ กิ่งไม้ เชือกปอ ฟาง ฝ้าย และกัญชามาทำ ผูก และยิง ให้มีความหลากหลายในพื้นที่ผิว

ชัยยุทธ์ พลายเพชร (2543) ได้แสดงแนวคิดในผลงานที่ร่วมแสดงในนิทรรศการ “เมืองช่างคิดพบช่างทำ” โดยสร้างประโยชน์ใช้สอยในรูปแบบใหม่ให้กับพรม เพิ่มมิติให้กับพรมที่อยู่ในมิติระนาบแนวนอน 2 มิติ ให้มีมิติใหม่เกิดขึ้นในระนาบแนวตั้ง 3 มิติ เป็นการแปรเปลี่ยนสภาพผลงานทอพรมให้เป็นผลิตภัณฑ์อำนวยความสะดวกอีกรูปแบบหนึ่งที่ดูแปลกใหม่ จากผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมๆ ที่เคยพบ

สรุปได้ว่า แนวทางในการออกแบบลวดลายการทอนั้นจะต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจในพื้นฐานของการออกแบบลายผ้าและหลักการทอผ้า ซึ่งสำคัญมากสำหรับการสื่อสารระหว่างผู้ออกแบบลายทอและผู้ทำการทอ ทั้งนี้นอกจากความเข้าใจแล้วยังต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและเลือกวัสดุเช่นกัน เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของในยุคปัจจุบัน

4.5 หลักการและทฤษฎีออกแบบเสื้อผ้า

ในยุคก่อนประวัติศาสตร์คนนั่งห่มหนังสัตว์ ขนสัตว์ อาจจะเป็นไปได้ว่าเสื้อผ้าชิ้นแรกของคนทำจากเปลือกไม้ที่นำมาทาบให้แบนและหนีบจนหักงอไปมาได้ มนุษย์เริ่มรู้จักนั่งห่มด้วยผ้าเมื่อราวๆ 3,000 ปีถึง 4,000 ปีล่วงมาแล้ว บางทีก็ใช้ขนสัตว์ จากรูปภาพและรูปปั้นแกะสลักโบราณแสดงให้เห็นว่า คนอียิปต์โบราณชาว Babylonian โบราณ ชาว Persian โบราณ ตลอดจนชาว Assyrian โบราณใช้ผ้าต่างๆ และจากการแปลอักษรโบราณที่จารึกไว้ทราบว่าเสื้อผ้าของคนพวกนี้ทำจากฝ้ายเป็นส่วนใหญ่

แฟชั่น (Fashion) ในความหมายเสื้อผ้าจะหมายถึง “พฤติกรรมในด้านการแต่งกาย ซึ่งหมุ่นเวียนอยู่ตลอดเวลา ถ้าแต่งกายเหมือนกับคนส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้นก็เรียกว่า ทันสมัย แต่ถ้าแต่งกายต่างจากคนส่วนมากในช่วงเวลานั้นก็เรียกว่าล้ำสมัย” ขึ้นชื่อว่าแฟชั่นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากแฟชั่นเป็นการแสดงออกทางศิลปะอย่างหนึ่งที่ให้ร่างกายเป็นที่แสดง จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สวยงามเหมาะสมยิ่งขึ้นเสมอ การเปลี่ยนแปลงด้านแฟชั่นเป็นสิ่งที่ซับซ้อนย่อมแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตในสังคมช่วงนั้นๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา

Style หมายถึง วิธีหรือแบบเฉพาะที่ทำให้เสื้อตัวนั้นแตกต่างกับเสื้อตัวอื่นๆ

Mode หมายถึง กระแสของแฟชั่น เป็นวิธีที่จะใช้กระทำให้หรือแสดงออกด้านแฟชั่น

Fashion Cycles หมายถึง กระแสของการหมุนเวียนกลับไปกลับมาของแฟชั่น ซึ่งจะหมายถึงแบบที่นิยมอย่างแพร่หลายมากกว่าแบบใดแบบหนึ่งเฉพาะเจาะจงลงไป

การเปลี่ยนแปลงของแฟชั่นย่อมมี 3 ระยะ คือ

Trend จะเป็นลักษณะทิศทางเดียว ใช้กับแฟชั่นที่ได้รับความนิยมติดต่อกันเป็นเวลานาน เช่นการใช้ Corset แต่บางครั้งคำว่า Trend ไม่มีความหมายสำหรับบางคน เช่น คนที่ต้องการอิสระในการแต่งกาย

A cycles คำนี้มักใช้กับกิจการด้านแฟชั่น ซึ่งกินเวลาเป็นปีหรือเป็นฤดูกาล เช่น ระดับความยาวของชายกระโปรงเป็นสิ่งที่ตาม cycles บางปีสั้น บางปียาว อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่คำว่า “Look” บางทีก็แต่งกายตามอย่างปี 1930 ก็เรียกว่า “1930 Look” ดังนั้นคำว่า cycles จึงใช้กับแฟชั่นที่ได้รับความนิยมติดต่อกันเป็นเวลานานเช่นกัน

Fad คือสิ่งที่เข้าสู่ความนิยมได้รวดเร็ว แต่อยู่ได้ไม่นานก็เสื่อมลง เช่น “Hot pant” หรือชุดอาบน้ำบิกินี ที่ใช้เชือกร้อยผ้าชิ้นเล็กๆ ผู้ที่เฝ้าหรือรอบอก

สิ่งที่ทำให้คนในสังคมเดียวกันแต่งกายต่าง ๆ กันคือ

1. ความสะดวกสบายทางร่างกาย
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในสังคม
 - การเลียนแบบ
 - ความมีหน้ามีตา มีเกียรติยศ
 - ความเป็นตัวของตัวเอง
 - การดึงดูดเพศตรงข้าม
 - การแสดงออกด้านความรักสวรั้งาม

หากถามถึงเหตุผลใดที่ทำให้ชอบเครื่องแต่งกายชุดนี้ เสียงส่วนใหญ่จะตอบว่า “ความสะดวกสบาย” หมายถึงสวมใส่แล้วสบายกาย สามารถป้องกันอากาศร้อน อากาศหนาว ละอองฝน ตลอดจนการข่วนขีดจากธรรมชาติรอบตัวได้ สวมแล้วเคลื่อนไหวร่างกายได้สะดวก สามารถยืดหยุ่นไปตามส่วนเว้าส่วนโค้งของรูปร่าง อากาศถ่ายเทเข้าออกสะดวก ซึ่งตามหลักสากลนักรออกแบบจะต้องรวบรวมผลงานการออกแบบแสดงให้ได้ 4 ครั้งในแต่ละปี ในแต่ละครั้งจะต้องประกอบด้วยเสื้อผ้า 60-120 ชิ้น ดังนี้

1. เสื้อผ้าฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว
2. เสื้อผ้าฤดูใบไม้ผลิ
3. เสื้อผ้าฤดูร้อน
4. เสื้อผ้าลำลองสุดสัปดาห์

การสร้างสรรค การใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นงานขั้นแรก เสื้อผ้าแต่ละชิ้นอาจจะมีขนาดใหญ่ๆ ที่คล้ายๆ กันก็ได้แต่ควรจะมีลักษณะปลีกย่อยต่างกัน เพราะทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้น ลักษณะใหญ่ที่คล้ายกันจะสะท้อนให้เห็นถึงสมัยนิยมของเส้นกรอบนอก (Silhouette) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ย่อมเป็นได้อย่างเสรี แต่เพื่อที่จะให้ผลงานนั้นๆ ใช้ได้จริง แนวความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวควรมีขีดจำกัดที่จะต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. ความเป็นไปได้และความเป็นไปไม่ได้
2. สัดส่วนที่ดี
3. รสนิยมดี
4. การใช้ผ้าแต่ละคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ความเหมาะสมกับรูปร่าง

เพื่อให้ได้บรรลุถึงความคิดสร้างสรรค์ของตน นักออกแบบใช้ผ้าวัสดุตกแต่งและโครงสร้างเบื้องต้นของเสื้อผ้ามาเป็นเครื่องมือประกอบการทำงาน นักออกแบบที่ประสบผลสำเร็จมันจะเป็นผู้ที่รู้จักใช้ผ้าให้เหมาะสมกับแบบ ใช้การตัดเย็บที่ถูกหลักและวัสดุตกแต่งที่ไปกันได้

หลักการออกแบบเสื้อผ้า

การออกแบบเสื้อผ้า หมายถึง การสร้างความสุนทรีย์ใหม่ให้เกิดความรู้สึกขึ้นบนเสื้อผ้า การออกแบบเสื้อผ้าแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การออกแบบในโครงสร้าง (Structure Design)
2. การตกแต่งเพิ่มเติมภายนอก (Decorative Design)

เสื้อผ้าทุกตัวจะต้องมีการออกแบบในโครงสร้างเป็นพื้นฐาน หมายถึง การที่นำชิ้นส่วนแต่ละชิ้นมาเย็บต่อกันจนกลายเป็นเสื้อขึ้นมาได้ กินความหมายรวมถึงชนิดของตะเข็บเสื้อ ชนิดของปกเสื้อ ชนิดของแขนเสื้อ ชนิดของกระเป๋าสี เนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บและส่วนปลีกย่อยอื่นๆ ซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเสื้อผ้านั้นๆ อันจะขาดเสียมิได้ สิ่งเหล่านี้จัดเป็นการออกแบบในโครงสร้างทั้งสิ้น ในเรื่องของเสื้อผ้าการออกแบบในโครงสร้างจัดว่าสำคัญอันดับหนึ่ง เสื้อผ้าที่ได้รับการออกแบบในโครงสร้างที่ดีนั้นมักจะเป็นเสื้อผ้าชั้นสูงและมีราคาแพง เสื้อผ้าบางตัวอาจจะได้รับการออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมจากภายนอกโครงสร้าง เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับเสื้อตัวนั้น ซึ่งหมายถึง ปก การติดระบาย การติดกระดุมไว้โดยไม่ได้คิดถึงประโยชน์ใช้สอย การติดผ้า กระเป๋าลอกๆ โบว์ ผ้าพันคอ ตลอดจนการคาดเข็มขัด การออกแบบในลักษณะเช่นนี้มักจะใช้กับงานที่ไม่ต้องการฝ่ามือตัดเย็บที่ไม่ชำนาญได้ เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูปหรือเสื้อโหล สามารถนำมาปิดความบกพร่องของฝีมือการตัดเย็บที่ไม่ชำนาญได้ สิ่งที่น่ามาตกแต่งเพิ่มเติมเหล่านี้ยังสามารถเปลี่ยนย้ายไปใช้กับเสื้อตัวอื่นได้อีกด้วย (อัจฉรา วรรณสถิตย์. 2527: 3-55)

การออกแบบด้วยการตกแต่งเพิ่มเติมภายนอก มีหลักดังนี้

1. ส่วนการตกแต่งนั้นๆ จะต้องสามารถเสริมจากแบบเสื้อจากโครงสร้างเดิมให้เด่นขึ้น ซึ่งควรจะต้องตกแต่งเหล่านั้นให้สัมพันธ์กับเส้นบนโครงสร้างของเสื้อ เพื่อจะได้ไม่เกิดความรู้สึกว่าเสื้อตัวนี้ขาดการ เป็นระเบียบและดูกร่งกร้าง
2. ส่วนตกแต่งนั้นจะต้องสัมพันธ์กับ Scale และผิวสัมผัสของผ้าตัดเสื้อชิ้นนั้นๆ ด้วย เช่น ถ้าเป็นผ้าใยสังเคราะห์ ส่วนตกแต่งจำพวกลูกไม้ก็ควรทำด้วยใยสังเคราะห์เช่นกัน ถ้าเป็นผ้าฝ้ายส่วนตกแต่งก็ควรเป็นผ้าฝ้ายเช่นกัน เป็นต้น
3. ส่วนตกแต่งต่างๆ นั้นถ้าใช้ในบริเวณจำกัด มักจะทำให้ดูเด่นและมีเสน่ห์กว่า จะใช้บริเวณมากหรือหลายๆ บริเวณ ดังนั้นการใช้ส่วนตกแต่งดังกล่าวควรใช้ไม่เกิน 1 หรือ 2 แห่งบนตัวเสื้อก็เพียงพอแล้ว
4. สีของวัสดุตกแต่ง อาจจะเป็นสีเดียวกันกับสีของผ้าหรือสีตัดกันก็ตาม ควรจะดูไม่ขัดตา ถ้าผ้าเป็นลวดลายหลายๆ สี ควรเลือกสีที่เด่นที่สุดของลวดลายนั้นๆ มาเป็นสีของวัสดุตกแต่งเพิ่มเติม จึงจะเกิดความผสมผสานกัน
5. ขนาดของวัสดุตกแต่ง ควรสัมพันธ์กับขนาดของบริเวณที่จะตกแต่ง เช่น ปกหรือส่วนของขอบ ปลายแขนเสื้อมักจะเป็นบริเวณที่เล็ก ต่างกับบริเวณส่วน Yoke หรือส่วนกระโปรงหรือบริเวณ ลำตัว เสื้อทั้งหมด ขนาดของวัสดุตกแต่งควรจะใช้ต่างกัน

องค์ประกอบของการออกแบบเสื้อ มีดังนี้

เส้นและรูปโครง (Lines, Forms) เส้นและรูปโครงพิจารณาไปพร้อมๆ กัน เพราะเส้นเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดบริเวณหนึ่งๆ ให้เกิดรูปร่างขึ้น ทั้งในรายละเอียดตัวเสื้อและเส้นรอบกรอบรอบนอกของเสื้อผ้านั้น

เส้นกรอบนอก (Silhouettes) เมื่อเส้นเป็นสิ่งที่กำหนดโครงร่าง สิ่งที่ตามมาคือเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้านั้นเอง เส้นกรอบนอกที่ดีมักจะทำให้เกิดความประทับใจเมื่อพบเห็นเป็นครั้งแรก เส้นกรอบนอกของเสื้อผ้ามักจะส่งผลสะท้อนถึงส่วนต่างๆ ของเสื้อผ้าและรูปร่างได้ เช่น แขนเสื้อ กระโปรง และลำตัว เส้นโค้งจะเน้นถึงความเป็นผู้หญิงและความอ่อนวัย

สี (Colors) สิ่งที่เราสังเกตเห็นกับเครื่องแต่งกายของเขาประการแรกก็คือสี ต่อเมื่อเขาเดินมาใกล้เราจึงสังเกตเห็นแบบและรายละเอียดปลีกย่อยของเครื่องแต่งกายได้ชัดเจนขึ้น นักออกแบบเสื้อหลายคนพยายามใช้สีเป็นเครื่องมือที่ดึงดูดความสนใจในผลงานออกแบบของเขา การเลือกสีของเสื้อผ้ามักจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละบุคคลในเรื่องของ สีผิว สีตา และสีผม ขนาดของรูปร่าง ตลอดจนบุคลิกและวัยของกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการจะออกแบบ

ผิวสัมผัส (Textures) โดยมากคำว่าผิวสัมผัสมักจะต้องการสัมผัสกันจริงๆ ถึงจะรู้แจ้งเห็นจริง แต่บางครั้งเราก็บอกถึงผิวสัมผัสของผ้าได้จากความรู้สึกทางลูกตาได้เช่นกัน ทั้งนี้เกิดจากเคยพบและเคยสัมผัสผ้าเหล่านั้นมา ผิวสัมผัสเป็นได้ทั้งขรุขระและเกลี้ยง มันหรือด้าน นุ่มหรือกระด้าง หยาบหรือละเอียด ผิวสัมผัสของผ้าสามารถบอกถึงรายละเอียดของผ้าที่จะใช้ได้ อย่างเหมาะสม

จังหวะ (Rhythm) จังหวะในเรื่องการออกแบบขึ้นอยู่กับ เส้น และ มวล (Mass) ทำหน้าที่เป็นแกนเน้น เนื่องจากการใช้เส้นและมวลดังกล่าวซ้ำๆ เช่น แนวของฟลิท หรือแนวของ กระดุม เป็นต้น จังหวะเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กันไป เช่น อ่อนหวาน หยาด กระด้าง หรือหนักแน่นก็ได้ทั้งสิ้น จังหวะในเรื่องของการออกแบบ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. จังหวะที่เท่ากันตลอด
2. จังหวะที่ไม่เท่ากันตลอด

สมดุล (Balance) เสื้อผ้าจะเกิดสมดุลย์ได้ต่อเมื่อ ขนาด และ ความเข้มของเส้นบนเสื้อผ้า ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุที่มีความสัมพันธ์กันไปได้ แบ่งออกได้ดังนี้

1. สมดุลย์ปกติ (Symmetrical balance) คือ มวลที่เท่ากันขนาดเท่ากัน และความเข้มเท่ากัน
2. สมดุลย์ไม่ปกติ (Asymmetric balance) แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ
 - ขนาดเท่ากัน ความเข้มไม่เท่ากัน
 - ขนาดไม่เท่ากัน ความเข้มเท่ากัน
 - ขนาดไม่เท่ากัน ความเข้มไม่เท่ากัน

Scale หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเสื้อผ้าทั้งชุด กับรายละเอียดปลีกย่อยบนเสื้อผ้านั้นๆ ที่ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกมากเกินไป หรือน้อยเกินไป เบาเกินไปหรือหนักเกินไป ใหญ่เกินไปหรือเล็กเกินไปนั่นเอง นอกจากนั้น Scale ยังเน้นถึงความสัมพันธ์ส่วนย่อยบนเสื้อผ้าซึ่งกันและกันด้วย

จุดเด่น (Dominance) หมายถึง การเน้นบริเวณหนึ่งบริเวณใดบนเสื้อผ้าให้เป็นจุดเด่น สะดุดตามากกว่าส่วนอื่น ถึงแม้ว่าทุกแห่งบนเสื้อผ้าจะได้รับการออกแบบที่สวยงามน่าสนใจไปหมดแล้วก็ตาม ก็ต้องพยายามทำให้จุดใดจุดหนึ่งเด่นสะดุดตาจนได้ หลักการทั่วไปที่ใช้เน้นให้เกิดจุดเด่นคือ

1. การซ้ำของเส้น เช่น การตีเกร็ดเป็นแถวๆ การจีบรูด ตกจีบของระบาย แถวของกระดุม แถวของวัสดุตกแต่งเพิ่มเติมที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน
2. การใช้เส้นแปลกๆ รูปทรงแปลกๆ หรือใช้ผิวสัมผัสแปลกๆ เช่น ปก กระเป๋า แขน เข็มขัดแปลกๆ
3. การตัดกัน หมายถึง การตัดกันของเส้น การตัดกันของสี การตัดกันของรูปทรง การตัดกันของผิวสัมผัส บริเวณที่จะให้มีการตัดควรอยู่ใกล้กัน เช่น มักนิยมสีของหมวกตัดกับสีของผ้าพันคอมากกว่าจะนิยมสีของผ้าพันคอตัดกับสีของรองเท้า

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นมีปัจจัยหลายๆ อย่างที่ผู้ออกแบบเสื้อผ้าต้องคำนึงถึง จากเดิมที่มนุษย์ใช้เสื้อผ้าเพื่อปกป้องและความสบายกาย แต่ปัจจุบันแนวโน้มของการใช้เสื้อผ้ามักเป็นไปในทางตกแต่งเพื่อความสวยงาม ทันสมัยหรือเพื่อภาพลักษณ์มากกว่า ซึ่งเสื้อผ้าของแต่ละคนนั้นย่อมแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเขาให้ทราบ โดยบุคคลิกของแต่ละคนก็มีส่วนสนับสนุนให้เกิดแฟชั่น รวมถึงสิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณี ประเภทของการใช้งานของเสื้อผ้า เสื้อผ้าจึงต้องมีความสัมพันธ์ต่อการออกแบบ ประเภทของผ้า วัสดุตกแต่ง การประกอบโครงสร้างของเสื้อผ้า การใช้สี พื้นผิว ตลอดจนวิธีตัดเย็บ ผู้ออกแบบควรที่ดีจึงควรศึกษาหลักการออกแบบรวมถึงกระแสนิยมในแฟชั่นในยุคนั้นๆ และการตลาด มาประยุกต์เข้ากับความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดเป็นผลงานสินค้าแฟชั่นที่สวยงามและมีความเหมาะสมที่ลงตัว

4.6 แนวคิดและข้อมูลสำหรับเทรนด์แฟชั่นและวิถีชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2014/15

FASHION & LIFESTYLE TREND FOR AUTUMN/WINTER 2014/15 "MIRACLE SYNERGY OF ART & SCIENCE" เทรนด์หรือกระแสนิยมของผู้บริโภคหรือลูกค้า ไม่มีใครเป็นผู้กำหนดเทรนด์เพียงแต่เราสามารถคาดการณ์ได้ว่าอารมณ์ หรือพฤติกรรมของลูกค้าในอนาคตจะเป็นอย่างไร ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ รอบตัวลูกค้า ซึ่งจะเป็นสิ่งบ่งชี้ทิศทางอารมณ์และความต้องการบริโภคของลูกค้าในอนาคต เทรนด์หรือกระแสนิยมหลักๆ ของปี 2013 ที่จะเป็นที่พูดถึงอย่างต่อเนื่องในปี 2014 คือกระแสของเรื่อง "ความหลากหลายทางชีวภาพ" หรือ Bio-Diversity ซึ่งจะเห็นได้จากการผสมผสาน ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมเก่า วัฒนธรรมใหม่และพัฒนาการของวัฒนธรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน การเชื่อมโยงระหว่างขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของตะวันตกและตะวันออก การอยู่ร่วมกันและผสมผสานระหว่างเผ่าพันธุ์เชื้อชาติที่หลากหลายมากขึ้น จนกลายเป็นสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม (Multi-Cultural Society)

ในปัจจุบันการเติบโตของประชากรโลกที่เข้าสู่ยุค 7 พันล้านคน และการย้ายฐานของประชากรโลกที่กำลังเข้าสู่อิทธิพลอำนาจกำลังซื้อของประชากรในแถบทรอปิคอลโซน ซึ่งหมายถึงแรงงานและกำลังซื้อที่จะย้ายมาสู่จีน อินเดีย อาเซียน ตะวันออกกลาง และอเมริกาใต้ เช่น บราซิล โลกในยุคโลกาภิวัตน์ถูกเชื่อม โยงโดยเทคโนโลยีให้ใกล้กันมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น ซึ่งเมื่อโลกปัจจุบันไร้พรมแดน (Diminishing Boundary) ความเชื่อมโยงเหล่านี้กลายเป็นที่มาของกระแสความนิยมความเป็นท้องถิ่นที่มากขึ้น (Localization) หรือการคิดและทำแบบคนท้องถิ่น กระแสหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการคือ การใช้ข้าวของหรือบริโภคสิ่งของที่มีความคุ้นเคย ใกล้ตัวหรือมีการปรับประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมและกายภาพของแต่ละถิ่นมากขึ้น รวมถึงการปรับให้ใกล้เคียงกับรสนิยม ความชอบ ขนบประเพณีและวัฒนธรรม และการอยู่อาศัยในแต่ละท้องถิ่นปัจจุบันมากขึ้น ด้วย (สมนทิพย์ วิชัยดิษฐ. 2556: 40-46)

โดย Trend หรือกระแสความนิยมในปี 2013 ถึง 2014 สามารถสรุปได้ดังนี้

Localization Trend คือ คิดและทำแบบคนท้องถิ่น ถูกอ้างอิงและเผยแพร่ในข้อมูลของ trendwatching.com เมื่อเดือนมีนาคม 2013 ภายใต้ชื่อแนวคิดเรื่อง “Localizasian” เฝ้านั้ใหม่ ที่เน้นการเฟ้นหาวัฒนธรรมในแบบที่มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นท้องถิ่นตนเอง ซึ่งจะเห็นตัวอย่างได้หลากหลายผ่านไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ในหลายๆ ประเทศเอเชีย อาทิ เทรนด์ Chinajoy (Cosplay) ในกลุ่มวัยรุ่นจีนความนิยมรายการ K-pop Star Hunt ในเกาหลีและหลายในประเทศเอเชีย และการแต่งชุด Hanbok ในกลุ่มวัยรุ่นอินโดนีเซีย ที่ได้สร้างกระแสถึงที่มีเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของตัวเองขึ้นมาที่ไม่ได้ฟุ้งฟิง หรือนิยมตามกระแสเทรนด์จากยุโรปหรืออเมริกาอีกต่อไป แต่รับจากวัฒนธรรมใกล้ตัวเข้ามาปรับใช้แทน

สำหรับเทรนด์หน้าหนาวปี 2014 นี้เป็นเรื่องราวการผสมผสานแนวคิดศาสตร์และศิลป์ (Miracle Synergy of Art & Science) เข้าด้วยกันในการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เข้ากับความต้องการท้องถิ่น แนวคิดหลักของฤดูกาล Autumn/Winter 2014/15 เป็นเรื่องของ การเข้าถึงศิลปะผ่านวิทยาศาสตร์ (making art with science, seeing art thru science) การสร้างสรรค์ศิลปะส่วนบุคคลโดยคนธรรมดาสามัญ การมองในมุมมองใหม่ๆ แปลกๆ การค้นหาทดลองในมิติใหม่ๆ อย่างไม่มีข้อจำกัด และผสานกับแนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเป็นศิลปินได้ You Are Artist

Celebration Trend คือ การผสมผสานหลายมิติแห่งความรู้สึกเข้าด้วยกัน การมุ่งหาช่วงเวลาระหว่างความจริงและความฝันสีสันแห่งความรื่นรม ความสนุกสนานบันเทิง ปีติยินดี ที่นำสีสันกลับมาสู่ชีวิต คุณค่าของการค้นหาสมดุลแห่งคลาสสิกและความร่วมสมัย สำหรับการออกแบบสามารถเลือกใช้สีที่เติมเต็มความรู้สึก ให้พลังงานและความกระฉับกระเฉง กลุ่มสีที่สดแต่เข้ม (Vivid Dark) การเลือกใช้คู่สีที่ตัดกัน (Crash) และ Color Blocks เพื่อให้เกิดการเสริมกันในมิติของสีผนวกการแต่งเติมเฉดของสีทองหรือเมทัลลิก เพื่อให้เกิดประกายแห่งความหวังและสนุกสนาน การออกแบบจะเน้นให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว เป็น จังหวะ การมองทะลุผ่านมิติของสีและแสง พื้นผิวที่มีการเปล่งแสง หรือสะท้อนแสงได้ ให้ความรู้สึกถึงความเพ้อฝัน (Unreal)

ภาพประกอบ 23 Celebration Trend

ที่มา: OKMD Creative Content (2013). *Fashion & Lifestyle Trend for Autumn/Winter 2014/15*. p. 43.

ในอีกมุมหนึ่งของฤดูกาลนี้กระแสนิยมและคุณค่าแบบวัฒนธรรมแถบสแกนดิเนเวีย หรือที่เรียกว่า Highlander เป็นอีกหนึ่งอิทธิพลที่จะมีผลต่อการออกแบบและสร้างสรรค์งาน เรื่องราวของการค้นหาและค้นพบแบบ New Found Lands โดยเป็นการดึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีความเป็นธรรมชาติ และความจริงใจแบบคนพื้นเมืองผสมผสานกับความเป็นเมือง (Urbanism) ผสานกับแสงสีที่สะท้อนจากขอบฟ้าแบบสแกนดิเนเวียก็จะเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของแสงสีที่มองเห็นสะท้อนผ่านหลายประสบการณ์และมุมมองการมองเห็นใหม่ๆ แบบ Lenticular หรือ Crystal Clear Sky เสมือนการค้นหาที่ไร้พรมแดนไร้ขอบเขต การค้นพบภายใต้ความรู้สึกที่ชัด แต่เหมือนยังไม่ชัด สื่อผ่านการเลือกใช้สีที่บางเบา ใส แต่หนาวเย็น การเลือกใช้องค์ประกอบการออกแบบที่เน้นเส้นสาย การซ้อนทับมองเห็นทะลุผ่านกันหลายมิติ ลักษณะเส้นที่แตกยอดต่อกิ่งกันออกไปแบบไร้รูปแบบที่ชัดเจน

Derivative Urbanism Trend คือ เทรนด์ความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองสมัยใหม่ ที่ผนวกเทคโนโลยีกับคุณค่าทางวัฒนธรรมผสมผสาน เสมือนการค้นพบโลกใหม่ในโลกปัจจุบัน การปรับตัวเพื่อความเป็นอยู่ที่สุขสบายและสร้างความคุ้นเคยกับสังคมรอบข้าง การเปลี่ยนมุมมองธรรมชาติแบบมองจากข้างในออกข้างนอก มองการออกแบบแบบภาพกว้าง การผสมผสานวัสดุแบบเน้นการแสดงออกถึงสัจจะ วัสดุ เช่น ไม้ ไม้ลายไม้ ไม้สังเคราะห์ของเหล็ก และการนำเทคโนโลยีลงไปฝังในการใช้งาน การเลือกใช้กลุ่มสีธรรมชาติ (Earth Tone) และกลุ่มสีกลาง (Neutrality) ผสมผสานกับสีของวัสดุ แร่ธาตุต่างๆ ที่มีใน ธรรมชาติเพื่อบ่งบอกมุมมองใหม่ในการเข้าถึงเนื้อแท้ของวัตถุ

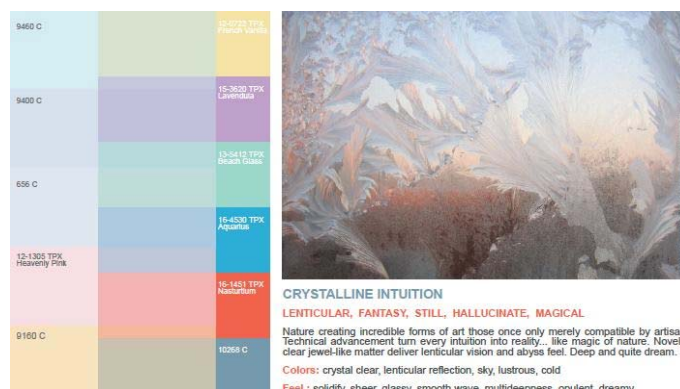

ภาพประกอบ 24 Derivative Urbanism Trend

ที่มา: OKMD Creative Content (2013). *Fashion & Lifestyle Trend for Autumn/Winter 2014/15*. p. 44.

Crystalline Intuition Trend คือ เทรนด์แห่งความเพ้อฝันและจินตนาการไม่มีที่สิ้นสุด ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ศิลปะอย่างไม่มีที่สิ้นสุด หากมนุษย์มุ่งมั่นค้นหาและเปิดใจก็จะได้เห็นถึงความงามที่แฝงอยู่ในธรรมชาติ การมองเห็นแสงสี ฝน ขอบฟ้าในซีกโลกเหนือ ซึ่งมีแสงหักเหกับกลุ่มเมฆ และแนวเส้นขอบฟ้า ผสมกับความเย็นและแข็งตัวของน้ำและหิมะ ทำให้เราได้สัมผัสกับปรากฏการณ์ธรรมชาติแบบใหม่ๆ หรือ Lenticular Sky ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพลวงและแสงสีในคลื่นแสงที่แตกต่างออกไป สิ่งเหล่านี้จะสร้างให้เกิดการออกแบบในเชิงภาพซ้อนทับ การมองผ่านแก้วหรือคริสตัล ผิวสัมผัสที่เหมือนฉาบหรือเคลือบด้วยน้ำแข็ง การใช้สีที่เกือบโปร่งใส เห็นเนื้อสีเจือเล็กน้อยบางเบา เน้นการใช้กลุ่มสีพาสเทลที่เป็นคู่กับกลุ่มสีอุ่น และมีพื้นสีหลักของสีเทาเป็นกลาง

Soft Determination Trend คือ คุณค่าและพลังแห่งสตรี เป็นอีกหนึ่งกระแสหลักของฤดูกาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ผสมผสานความนุ่มนวลอ่อน โดนที่แฝงด้วยความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน อย่างสตรีหมายเลขหนึ่งของสหรัฐอเมริกาหรือเจ้าหญิง Kate แห่งอังกฤษ สะท้อนผ่านภาพแห่งการครุ่นคิด ไตร่ตรอง แฝงด้วยจินตนาการและความหวัง เทรนด์นี้เหมาะกับการเลือกใช้กลุ่มสีพาสเทล แบบบางเบา Dusty Pastel ที่ดูนิ่งแต่หวาน ภายใต้พื้นสีเทาฟ้าและสีผิวผสมกับการออกแบบที่ดูนุ่ม อ่อนโยน ให้ความรู้สึกสงบนิ่งและเยือกเย็น

ภาพประกอบ 25 Crystalline Intuition Trend

ที่มา: OKMD Creative Content (2013). *Fashion & Lifestyle Trend for Autumn/Winter 2014/15*. p. 45.

ภาพประกอบ 26 Soft Determination Trend

ที่มา: OKMD Creative Content (2013). *Fashion & Lifestyle Trend for Autumn/Winter 2014/15*. p. 46.

สรุปได้ว่า เทรนด์นั้นมีความสำคัญต่อนักออกแบบซึ่งจำเป็นที่จะต้องศึกษาทิศทางหรือกระแสของค่านิยมร่วมกับการออกแบบเสมอ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับงานออกแบบในชวงเวลานั้น สามารถเป็นวิธีที่จะช่วยชี้นำแนวทางในการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่งในกระแสค่านิยมที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2014 สามารถสรุปได้คือ 5 รูปแบบ ดังนี้

Localization Trend คือเทรนด์ที่เน้นการเฟ้นหาวัฒนธรรมในแบบที่มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นท้องถิ่นตนเอง สร้างกระแสน์ที่มีเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของตัวเองขึ้นมา Celebration Trend คือการผสมผสานหลายมิติแห่งความ รู้สึกเข้าด้วยกันระหว่างความจริงและความฝันสั่นแห่งความรื่นรม ความสนุกสนาน บันเทิง คุณค่าของการค้นหาสมดุย์แห่งคลาสสิกและความร่วมสมัย Derivative Urbanism Trend คือเทรนด์ความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองสมัยใหม่ ที่ผนวกเทคโนโลยีกับคุณค่าทาง วัฒนธรรม การผสมผสานวัสดุแบบเน้นการแสดงออกถึงสัจจะการนำเทคโนโลยีลงไปฝังในการใช้ งาน Crystalline Intuition Trend คือเทรนด์แห่งความเพ้อฝันและจินตนาการไม่มีที่สิ้นสุด มุ่งค้นคว้า และเปิดใจก็จะได้เห็นถึงความงามที่แฝงอยู่ในธรรมชาติ Soft Determination Trend คือคุณค่าและ พลังแห่งสตรี เป็นอีกหนึ่งกระแสหลักของฤดูกาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ ผสมผสานความนุ่มนวลอ่อนแฝงด้วยความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(ศราวุธ โตสวัสดิ์; และ ชีระพงษ์ ไชยเฉลิมวงศ์. 2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการแยกเส้นไหมสีสีกเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ ผู้วิจัยได้มีแนวคิดในการค้นหา วัตถุดิบใหม่ๆ เพื่อใช้ในงานนวัตกรรมสิ่งทอ โดยสามารถนำมาใช้ทดแทนฝ้ายหรือลดปริมาณการใช้ ฝ้ายให้น้อยลง เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนฝ้ายในปัจจุบัน โดยการแยกเส้นไหมไหมี่ครั้งนี้ใช้ วิธีการต้มแบบระบบปิดด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) ซึ่งใช้ความเข้มข้น เวลา และอุณหภูมิที่ ต่างกัน เพื่อศึกษาว่าวิธีใดสามารถแยกเส้นไหมได้ดีที่สุด จากนั้นทดสอบสมบัติของเส้นไหมเพื่อวิเคราะห์ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของเส้นไหมว่าสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ ได้หรือไม่ จากการแยกเส้นไหมด้วยการต้มไหมี่ไหมี่กับโซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) ในอัตราส่วน 1:3 เวลาที่ ใช้ 90 นาที โดยใช้ความเข้มข้น 10% ที่อุณหภูมิ 120°C สามารถแยกเส้นไหมี่ได้ดีที่สุด ซึ่งสามารถ แยกเส้นไหมี่ได้ในระดับที่น่าพึงพอใจและนำเส้นไหมี่ที่ได้มาทำการตกแต่งสมบัติของเส้นไหมี่ก่อนนำไป ทดลองปั่นเป็นเส้นด้าย

จากการศึกษาและวิจัยไหมี่ไหมี่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืนสามารถปลูกทดแทนได้ใหม่ และมีคุณสมบัติเหมาะสม เพราะช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์ ว่ากันว่าป่าไหมี่มีความหนาแน่นสูงทำให้ สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และปล่อยก๊าซออกซิเจนกลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมได้สูงกว่า ต้นไม้ชนิดอื่นถึงร้อยละ 30 และสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว บางครั้งสูงได้หลายฟุตภายในเวลา เพียง 24 ชั่วโมง จึงทำให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอด ในการปลูกไหมี่ไหมี่ใช้น้ำและพลังงานใน การปลูกน้อย อีกทั้งไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีอื่นใด รากไหมี่ยังช่วยฟื้นฟูสภาพดินและขจัด

สารพิษในดิน และสามารถย่อยสลายทางชีวภาพได้ ในต่างประเทศเส้นด้ายไหมไผ่ที่ใช้ในงานสิ่งทอ มักจะใช้กระบวนการผลิตแบบฉีดเป็นเส้นใยยาวต่อเนื่องแล้วนำไปใช้ผลิตเป็นเส้นด้ายเพื่อนำมาทำเป็นผ้าทอ หรือผ้าถัก ผ้าทอนิยมนำไปทำเป็นผ้ายืดที่ได้จากผ้าผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอนปลอกหมอน ส่วนผ้าถักนิยมนำไปถักเป็นถุงเท้า

เนื่องจากสมบัติของใยไหมไผ่ซึ่งป้องกันการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย ทำให้ไม่เกิดเชื้อรา และกลิ่นอับสะสมบนผลิตภัณฑ์ อีกทั้งเส้นใยไผ่ยังมีความมันคล้ายกับเส้นใยไหมและขนแคชเมียร์ แต่มีราคาที่ถูกว่าทันทานกว่าและดูแลรักษาได้ง่ายกว่า นอกจากนี้เมื่อนำเส้นใยไผ่ไปผสมกับเส้นใยฝ้ายที่ได้จากเกษตรกรอินทรีย์จะเพิ่มสมบัติความอ่อนนุ่มยิ่งขึ้นและมีน้ำหนักดี โดยมากมักนำไปผสมกับเส้นใยฝ้าย ทำให้ไม่ระคายเคือง ต่อผิวของผู้สวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย แต่ในวันที่อากาศหนาวเย็นก็จะรู้สึกอบอุ่นกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยอื่นประมาณ 2-3 องศาเซลเซียส และดูดซับความชื้นและระบายอากาศได้ดี ซึ่งเกิดจากรูพรุนจำนวนมากภายในโครงสร้างของเส้นใย ความเป็นไปได้ในการแยกเส้นใย ที่ได้จากกลางต้นโดยตรงแล้วทดสอบสมบัติของเส้นใย และ ความสามารถในการนำไปใช้ในงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งไหมไผ่ที่นำมาวิจัยในครั้งนี้นั้นจะใช้ไหมไผ่สีสุกเพื่อเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่และหาได้ง่ายในประเทศมาใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทออีกหนึ่งทางเลือก ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสามารถลดปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมถึงอาจได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทางสิ่งทอเพื่อใช้ผลิตเป็นนวัตกรรมใหม่ต่อไป

ชิลิกา วรรณจันทร์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการซึมผ่านของการใช้เส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยไหมและฝ้ายเพื่อการพัฒนาผ้าทอไป โดยมีจุดมุ่งหมายของงานวิจัยคือ การศึกษาเพื่อพัฒนาสิ่งทอไทย โดยการศึกษาการเปรียบเทียบการซึมผ่านอากาศในการทอผ้าของชุมชนในการใช้เส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยไหม (50:50) เส้นใยไผ่ (100%) และเส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยฝ้าย (50:50) ทำการทดสอบด้วยเครื่องทดสอบการซึมผ่านอากาศ M012A ที่มีความแตกต่างของความดันระหว่างพื้นผิวด้านบนและด้านล่างของตัวอย่าง (12.7 มิลลิเมตรน้ำ) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา (ASTM) D737: 2004 ผลการศึกษาพบว่า การซึมผ่านของเส้นใยไผ่พุ่งด้วยไหม (50:50) มีค่าสูงสุดเท่ากับ 98.20 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาทีต่อตารางเซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เส้นใยไผ่ (100%) มีค่าเท่ากับ 89.12 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาทีต่อตารางเซนติเมตร และเส้นใยไผ่ทอร่วมกับเส้นใยฝ้ายในอัตราส่วน (50:50) มีค่าเท่ากับ 87.06 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาทีต่อตารางเซนติเมตร เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเสื้อผ้าหรือเครื่องนุ่งห่มที่ผู้ใช้ที่ต้องการความสบายในการสวมใส่ แต่ราคาต้นทุนวัสดุของเส้นใยไผ่พุ่งด้วยไหม (50:50) ราคาประมาณ 80 บาทต่อตารางเมตร มีราคาสูงกว่าเส้นใยไผ่ (100%) และเส้นใยไผ่พุ่งด้วยฝ้ายใน (50:50) ราคาประมาณ 50 บาทต่อตารางเมตร

ชิลิกา วรรณจันทร์ และ ประสงค์ สีหนาม (2555: 49) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทยจากผ้าเส้นใยไม้นไผ่ย้อมด้วยสีครามธรรมชาติ จุดมุ่งหมายของงานวิจัยนี้คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทยจากผ้าเส้นใยไม้นไผ่ย้อมด้วยสีคราม ย้อมครามธรรมชาติถูกนำมาใช้กับสีที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่ pH 12 ถึงเนื้อผ้าที่ทำจากเส้นใยไม้นไผ่ ทั้งหมดของถูกนำมาทดสอบแสง ความต้านทานต่อการซักล้างและคุณสมบัติความทนทานต่อเหงื่อโดยใช้ ISO 105-B02: 1994, ISO 105-C10: 2006 และ ISO 105-E04: 2008 ตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่าเส้นใยไม้นไผ่ย้อมด้วยครามต่อต้านแสงอยู่ในระดับดี พบการติดสีย้อมเล็กน้อยจากการย้อมสืบนผ้าขาว และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของความเข้มสีย้อมหลังจากการสัมผัสกับเหงื่อ นั้นแสดงให้เห็นว่าครามเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการย้อมสีเส้นใยไม้นไผ่ หลากหลายชนิดของผลิตภัณฑ์รวมถึงมัดหมี่ กระบวนการทอมี 4 ตะกอล ผ้าห่ม ผ้าเกร็ดเต่า ผ้าสามารถสร้างสรรค์ขึ้นจากเส้นใยไม้นไผ่ที่ย้อม จากการวิจัยเส้นใยไม้นไผ่ย้อมครามสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าหรือสิ่งทอชนิดต่าง ๆ ได้หลากหลาย ทั้งหมดของผลิตภัณฑ์นั้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ และควรมีการพัฒนารูปแบบมาตรฐานของผ้าไทยในระดับเชิงพาณิชย์ต่อไป

พจนา นุ่มหันท, อุษา ตั้งธรรม และ สุรีย์ สุทธิสังข์ (2551: บทคัดย่อ) การทำการวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ โดยในการวิจัยครั้งนี้เพื่อออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์และถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบอบรมเชิงปฏิบัติ การวิจัยนี้เป็น การวิจัยและพัฒนา เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ 5 ประเภท ประเภทละ 3 รูปแบบ รวม 15 รูปแบบ ได้แก่ เสื้อสตรี เสื้อบุรุษ กระโปรง กางเกง และชุดสตรี แบบสอบถามแบบประเมินความคิดเห็น แบบประเมินงาน แบบประเมินกระบวนการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้สนใจ จำนวน 300 คน และผู้เข้ารับการอบรม ชุมชนอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 25 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ 5 ประเภท 15 รูปแบบ จากกลุ่มผู้สนใจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี รับข้าราชการ การศึกษาระดับปริญญาตรี และรายได้ 10,001-15,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวเสื้อผ้าผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์ พบว่าเสื้อชายรูปแบบ A เสื้อสตรีรูปแบบ B กระโปรงรูปแบบ C มีความเหมาะสมที่สุด ทั้งด้านรูปแบบ ลวดลายและสี และโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยรวม 4.57, 4.46 และ 4.46 ตามลำดับ การประเมินกระบวนการฝึกอบรม กลุ่มผู้ฝึกเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี อาชีพทำนา การศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ก่อนฝึกอบรมมีความรู้และความสามารถในการออกแบบ ตัดเย็บ และตกแต่งเสื้อผ้าจากผ้าไหมในระดับน้อย หลักการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในทั้ง 3 ด้าน ในระดับมาก และมีความต้องการในการอบรมครั้งต่อไปในระดับมากที่สุด และการประเมินผลงานสำเร็จในการปฏิบัติงานเข้าร่วมอบรม พบว่าผลงานสำเร็จของผู้ออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ มีค่าเฉลี่ย 4.15 จัดอยู่ในระดับดีมาก

รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ได้เป็นผลิตภัณฑ์ 5 ประเภท ประเภทละ 3 รูปแบบ รวม 15 รูปแบบ ตัดเย็บจากผ้าไหมสุรินทร์ คัดเลือกลวดลาย 5 ลวดลาย จากโครงการวิจัยออกแบบและพัฒนาลวดลายและสีผ้าไหมสุรินทร์ จากข้อมูลดังกล่าวภายใต้โครงการออกแบบและพัฒนา รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ ด้วยภูมิปัญญา สู่ความเป็นสากล ได้แสดงให้เห็นว่าการออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าตามความต้องการของชุมชน อำเภอบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติที่ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง มีรายได้ และมีศักยภาพ ส่งผลให้สินค้าสู่สากล

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่มีแนวทางความสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา เพื่อเป็นฐานข้อมูลและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ต่อยอดแนวทางทางความคิด กระบวนการทำงาน จากผลงานวิจัยนั้นๆ เพื่อให้งานวิจัยการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีในครั้งนี้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค มีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางเลือกที่หลากหลายแก่ผู้บริโภคต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยฝ้าย กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งออกแบบโดยผู้วิจัยแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 แบบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้กระบวนการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยใช้การสังเกต การจดบันทึก และการบันทึกภาพเกี่ยวกับเส้นใยฝ้าย การทอผ้าจากเส้นใยฝ้าย เปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายและการใช้งานเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรี สภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ วิถีชีวิต กระบวนการผลิตงานหัตถกรรมทอผ้ายกดอก การออกแบบลวดลาย การทอของผ้ายกดอก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตจะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประกอบการพิจารณาพร้อมกับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interviews) โดยมีวิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในประเด็น การทอผ้าจากเส้นใยฝ้าย เปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยฝ้าย การใช้งานเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสมกับเสื้อผ้าสตรี ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอก กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ กระบวนการผลิตผ้าทอยกดอก วัสดุที่ใช้ในการผลิต แนวคิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและการออกแบบลวดลาย การสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียงและภาพกล้องถ่ายภาพร่วมกัน

3. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยศึกษาโดยดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นความต้องการของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการสรุปผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคมาเป็นแนวทางในการออกแบบโครงสร้างลวดลายการทอผ้าจากเส้นใยฝ้าย แล้วทำการคัดเลือกเพื่อนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี แบ่งออกเป็นดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 1

แบบสอบถามความต้องการด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบผลิตภัณฑ์ การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มผู้บริโภคโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคอร์ (Likert Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมทางเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกจากเส้นใยไหม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

แบบสอบถามด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการออกแบบสิ่งทอ ที่มีผลต่อรูปแบบของโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้ออกแบบและพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 3

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม ต่อรูปแบบของการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ในแต่ละรูปแบบของการออกแบบและในภาพรวม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 4

แบบสอบถามด้านความเหมาะสมของแบบร่างโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นและการออกแบบสิ่งทอ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามระดับความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1.10 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมเอกสาร เป็นขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จากแหล่งต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น เอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นขั้นตอนการลงพื้นที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตเปรียบเทียบความแตกต่างของผ้าทอจากเส้นใยไผ่ กระบวนการทอผ้ายกดอก การออกแบบลวดลายในการทอ การย้อมผ้า วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ เปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ การใช้งานเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับเสื้อผ้าสตรี และด้านประวัติความเป็นมารูปแบบของผ้าทอยกดอก กระบวนการผลิต แนวคิดและการออกแบบผ้าทอยกดอก

2.3 การศึกษารูปแบบโครงสร้างลวดลายทอผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอก กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.4 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญ ต่อแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.5 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประเมินต้นแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการออกแบบและการออกแบบสิ่งทอ แล้วนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อพัฒนาต้นแบบ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้ทั้งจากการรวบรวมข้อมูลภาคสนามและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาศึกษาวิเคราะห์ และนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์และสรุป เรียบเรียงข้อมูล และนำเสนอด้วยการบรรยายพรรณนาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Descriptive Research) ประกอบภาพเพื่อความชัดเจน

เกณฑ์ในการวิเคราะห์การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการการผลิต วัสดุ เส้นใยไหม

1. การทอผ้าจากเส้นใยไหม เปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไหม การใช้งานเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรี

2. การออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้ายกดอก หลักการออกแบบและเทคนิคการทอผ้ายกดอก ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมจากแหล่งผู้ผลิต กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ และนำมาสร้างแบบร่างการศึกษาและพัฒนาผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 30 รูปแบบ โดยนำเสนอแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นใย
ผศ.ดร.ชลิทกา วรรณจันทร์
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างการทอผ้า
อาจารย์ สวรรยา จอมเทพมาลา
- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกาย
นายวิษระวิชญ์ อัครสันติสุข

พิจารณาเลือกโดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 รูปแบบที่มีความเหมาะสมเพื่อนำไปสร้างเป็นแบบร่างเสมือนจริงต่อไป

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

1. สรุปผลแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 10 รูปแบบ มาคัดเลือกให้เหลือเพียง 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลกชัน

2. คัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชัน จำนวน 3 รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ จากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่าง เพื่อสร้างต้นแบบโครงสร้างผ้าทอยกดอกจากเส้นใยไหม

ส่วนที่ 4 นำผลงานต้นแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้าย และข้อมูลด้านการศึกษาวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกาย ข้อมูลเทรนด์แฟชั่นที่ผู้วิจัยได้ศึกษา นำมาออกแบบเพื่อเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด และพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหม กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน โดยมีกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์จากอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ งานหัตถกรรมของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ เพื่อออกแบบและพัฒนาแปรรูปผ้าทอผืนด้วยการผสมผสานเทคนิควัสดุให้เกิดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีความสวยงาม โดยผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และงานหัตถกรรมทอผ้ายกดอกของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์
 - ลวดลายและโครงสร้างผ้าทอ
 - การใช้สีและผิวสัมผัส
 - วัสดุและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต
 - รูปแบบผลิตภัณฑ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด
3. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการออกแบบแฟชั่นแนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี 2014-2015
4. วิเคราะห์แบบสอบถามครั้งที่ 1 ด้านความต้องการของผู้บริโภคต่อการศึกษาและออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี
5. ออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้จากการศึกษาจำนวน 30 รูปแบบ
6. ผู้เชี่ยวชาญเลือกและประเมินแบบร่างจำนวน 10 รูปแบบ
7. วิเคราะห์แบบสอบถามของผู้บริโภคต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 5 รูปแบบ และคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญนำมาออกแบบเพื่อเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ
8. การผลิตชิ้นงานโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

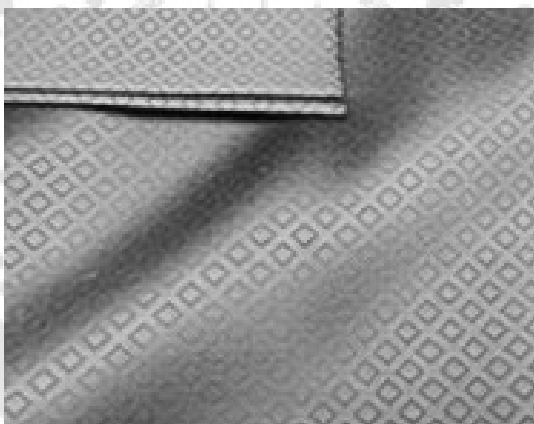
1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และงานหัตถกรรมทอผ้ายกดอกของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านงานหัตถกรรมทอผ้ายกดอก ในประเด็นตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (IN-DEPTH INTERVIEW) สรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านผ้ายกดอกและผู้ประกอบอาชีพทอผ้ายกดอกของกลุ่มชุมชนทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่างานหัตถกรรมทอผ้ายกดอกของที่ชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์นี้ เป็นงานหัตถกรรมทอผ้ายกดอกของที่ได้รับการสืบทอดในลักษณะรุ่นสู่รุ่นแบบครัวเรือน ซึ่งชาวบ้านในชุมชนนั้นจะทอผ้าเป็นอาชีพรองจากการทำการเกษตรและงานก่อสร้างที่เป็นงานหลัก โดยในแต่ละเดือนจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับผ้าที่ทอไปขายต่อและมีการส่งลายผ้าที่ต้องการให้แก่ผู้ทอผ้าตามออร์เดอร์ที่พ่อค้าคนกลางต้องการ จึงทำให้กลุ่มผู้ทอผ้าในชุมชนไม่สามารถที่จะออกแบบหรือทอผ้าในลวดลายที่ตนต้องการเนื่องจากต้องทอผ้าในลายตลาดต่างๆ ที่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดมา รวมถึงการกำหนดราคาของผืนผ้าเช่นกัน ชาวบ้านไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง ต้องยอมรับราคาที่พ่อค้าคนกลางตั้งราคาซื้อ เพราะตัวผู้ทอผ้าเองก็ไม่มีความรู้ความสามารถในการตลาดที่จะสามารถสร้างกลยุทธ์หรือเพิ่มมูลค่าให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์ได้ ทั้งทางด้านเทคนิคหรือเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ด้วยเช่นกัน ด้านของต้นทุนวัสดุที่ใช้ในการผลิตนั้นก็มีราคาสูงเพิ่มตามวันเวลาจึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของกลุ่มผู้ทอผ้าในชุมชนและทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนชาวบ้านที่รับจ้างทอผ้าจำนวนลดน้อยลงเรื่อย ๆ ผู้ประกอบอาชีพทอผ้ายกดอกของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์จึงมีความต้องการที่จะผลิตผ้าทอยกดอกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยเฉพาะที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาดในยุคปัจจุบันขึ้นมา และจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการผสมผสานวัสดุในการผลิตเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์นั้น สามารถที่ช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผ้าทอยกดอกได้ ด้วยการนำนวัตกรรมจากเส้นใยไฟเบอร์ซึ่งเป็นเส้นใยธรรมชาติและมีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทยมาผสมผสานกับเทคนิคการทอผ้ายกดอกที่ใช้เส้นไหมน้อยทอที่ถือเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์นั้นก็ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผ้าทอของตนได้ด้วยการกำหนดราคาเองและมีลายผ้าใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนของตนอีกด้วย

ดังนั้นในการวิจัยผู้วิจัยจึงได้กำหนดกระบวนการในการศึกษาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้คือ เริ่มจากการศึกษาเก็บข้อมูลความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกในรูปแบบใดแล้วจึงนำไปวิเคราะห์และพัฒนาต่อยอดการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสำหรับสตรี โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด ศึกษากระบวนการทอผ้ายกดอกและเทคนิคในทอผ้า ยกดอก การออกแบบลวดลายผ้าของชุมชนทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรีให้มีความสวยงามโดดเด่น เป็นที่ต้องการของตลาดในยุคปัจจุบันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผ้าทอในชุมชนต่อไป และจากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันนั้นชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ได้มีการทอผ้าทั้งหมดอยู่ 7 ลาย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ลายลูกแก้ว จำนวน 23 ตะกอ

ภาพประกอบ 27 ผ้าทอยกดอกลายลูกแก้ว จำนวน 23 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายลูกแก้ว จำนวน 23 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

2. ลายหางนกยูง จำนวน 27 ตะกอ

ภาพประกอบ 28 ผ้าทอยกดอกลายหางนกยูง จำนวน 27 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายหางนกยูง จำนวน 27 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

3. ลายกนกบิน จำนวน 30 ตะกอ

ภาพประกอบ 29 ผ้าทอยกดอกลายกนกบิน จำนวน 30 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายกนกบิน จำนวน 30 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

4. ลายพานพุ่ม จำนวน 20 ตะกอ

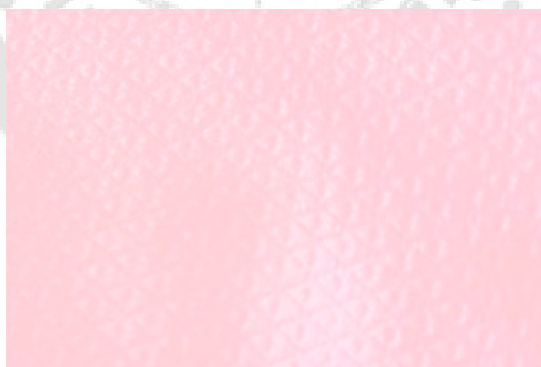
ภาพประกอบ 30 ผ้าทอยกดอกลายพานพุ่ม จำนวน 20 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายพานพุ่ม จำนวน 20 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

5. ลายหยดน้ำ จำนวน 20 ตะกอ

ภาพประกอบ 31 ผ้าทอยกดอกลายหยดน้ำ จำนวน 20 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายหยดน้ำ จำนวน 20 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

6. ลายดอกจันทร์ จำนวน 10 ตะกอ

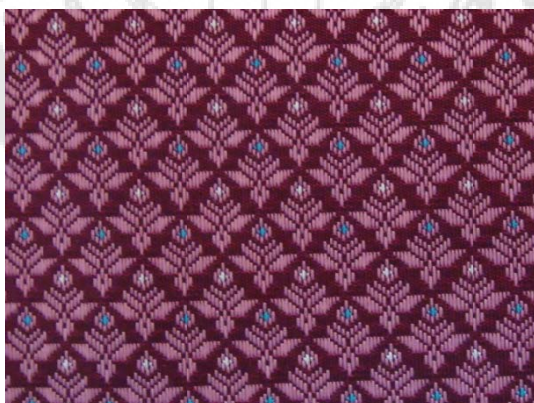
ภาพประกอบ 32 ผ้าทอยกดอกลายดอกจันทร์ จำนวน 10 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายดอกจันทร์ จำนวน 10 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

7. ลายใบไม้ จำนวน 20 ตะกอ

ภาพประกอบ 33 ผ้าทอยกดอกลายใบไม้ จำนวน 20 ตะกอ

ด้านรูปแบบลวดลาย : ผ้าทอยกดอกลายใบไม้ จำนวน 20 ตะกอ

ด้านการเลือกใช้วัสดุและวัตถุดิบในการทอ : เส้นไหมน้อย

รูปแบบผลิตภัณฑ์ : ผ้าผืน

โดยลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของที่ชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ได้แก่ ลายหางนกยูงและลายดอกจันทร์ โดยมีลายดั้งเดิมคือลายดอกจันทร์ จำนวน 10 ตะกอ โดยลายที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคคือลายหางนกยูง ที่มีความสวยงาม ไม่ล้าสมัย

ในด้านของสีสันทองผ้านั้นสีที่ได้รับความนิยมได้แก่ สีฟ้า, สีเหลือง, สีครีมขาว, สีโอรส และสีชมพูหวาน

ภาพประกอบ 34 โทนสีผ้าที่ได้รับความนิยม กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์

นิยมใช้สีที่ได้จากสีย้อมธรรมชาติและสีย้อมสังเคราะห์ที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยสีธรรมชาตินั้นใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ได้แก่ เปลือกมะม่วง มะยม เปลือกยูคา จะให้สีเหลือง, ใบวาสนา ต้มจะให้สีเหลืองอ่อน, เปลือกมะพร้าวจะให้สีน้ำตาล, เปลือกมะพร้าวต้มผสมกับเหล็กที่เป็นสนิม จะให้สีตะกั่ว, เปลือกผลเงาะต้มผสมกับเหล็กที่เป็นสนิม จะให้สีเทา, ดอกอัญชันจะให้สีม่วง กรณีสีบางสีที่ใช้สีย้อมธรรมชาติไม่ได้ก็จะใช้สีสังเคราะห์แทน ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่มีการเลือกสีให้เหมาะสมกับการใช้งานโดยคำนึงถึงงานเทศกาลงาน พิธีต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ โดยลักษณะสีของผ้าทอที่นี้จะนิยมใช้สีย้อม จำนวน 2 สี แต่ไม่เกิน 3 สี คือเป็นลักษณะของผ้าพื้นกับผ้ายกดอก เพราะหากใช้สีเยอะจะทำให้ผ้าไม่มีจุดเด่นของลายยกดอกจึงไม่นิยมทอ

ด้านของวัสดุที่ใช้ในการทอของที่นี่จะนิยมใช้เส้นไหมน้อยในการทอผ้า ซึ่งในการทอลักษณะยกดอกนั้นต้องมีการเหยียบไม้เหยียบเวลาทอผ้า ซึ่งผู้ทอต้องมีความชำนาญและทักษะในการทอ มีสมาธิในการทอโดยเฉพาะผ้าที่มีจำนวนหลายตะกอจะต้องมีสมาธิเพราะอาจทอผิดได้ ผ้าไหมที่ได้นั้นเนื้อผ้าจะแน่นหรือไม่แน่นนั้นก็ขึ้นอยู่กับคนทอ และนอกจากนี้มีการประยุกต์ใช้ด้นเงินด้นทอง ผสมกับเส้นไหมน้อยบ้างในการทอผ้าตามออร์เดอร์พิเศษ ซึ่งในการวิจัยนี้ได้นำเส้นใยไผ่มารวมทอผสมกับเส้นใยไหมในเทคนิคของการทอลักษณะยกดอก เนื่องจากการต่อยอดงานวิจัยเรื่องของเส้นใยไผ่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการนำมาทอเป็นเครื่องนุ่งห่มในรูปแบบต่างๆ และดีต่อ

สุขภาพอีกทั้งยังสามารถช่วยลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งในวิถีชีวิตของคนไทยหรือคนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์นั้นก็มีความสัมพันธ์กับไม้ไผ่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการนำมาทำเป็นงานหัตถกรรม เครื่องจักสาร งานประดิษฐ์ เช่น การนำไม้ไผ่ไปทำเป็นอุปกรณ์เครื่องเล่นว้าว ขาเดินโถกเถก อุปกรณ์ที่ช่วยในการทำอาหารหรือการอื่นต่าง ๆ อาทิ เช่น ไม้ปิ้งไก่ย่าง ไม้เสียบต่าง ๆ หรือแม้แต่ การทอผ้าเองไม้ไผ่ก็มีส่วนสำคัญในการทอเนื่องจากเครื่องมือในการทอผ้ายกดอกนั้นจะต้องทำตะกอลูกไม้ไผ่ที่เก็บลายผ้าที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็จะหามาจากแถวบ้านหรือชุมชนของตนเองและมาประดิษฐ์ขึ้นใช้ จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการค้นคว้าและวิจัยด้านเส้นใยของต้นไผ่จนได้ผลการวิจัยที่กล่าวได้ว่า เส้นใยไผ่นั้นมีคุณสมบัติที่ดีรอบด้านและความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการนำเส้นใยไผ่ทอผ้า หากในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการผลิตผ้าทอยกดอกของชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ มีการสร้างความแปลกใหม่ทั้งในด้านลวดลายผ้า สีส้น และการผสมผสานวัสดุเพื่อให้เกิด ผิดผสมผสานที่แปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์แล้วนั้น ยังจะสามารถเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าและแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ของกลุ่มทอผ้าได้ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์เองจากอัตลักษณ์ของชุมชนที่นำมาต่อยอดและนำไปสู่การพัฒนาแปรรูปรูปแบบของ ผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและยังสามารถสร้างอาชีพแก่ชาวบ้านในชุมชนให้ยั่งยืน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และงานหัตถกรรมของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ สรุปได้ว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อัตลักษณ์และวัฒนธรรมการทอผ้ายกดอกของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษโดยได้รับอิทธิพลมาจากเขมร ทั้งด้านลวดลายและกรรมวิธีการทำที่ซับซ้อน โดยนิยมใช้เส้นไหมน้อยที่มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก เรียบและนุ่ม มาทอเป็นผืน ซึ่งปัจจุบันได้มีการทอผ้าทั้งหมดอยู่ 7 ลาย ได้แก่ ลายลูกแก้ว 23 ตะกอลายหางนกยูง 27 ตะกอลายกนกบิน 30 ตะกอลายพานพุ่ม 20 ตะกอลายหยดน้ำ 20 ตะกอลายดอกจันทร์ 10 ตะกอลายใบไม้ 20 ตะกอล และมีความนิยมผ้าในลวดลายโบราณอยู่ด้วย ซึ่งมีการออกแบบลวดลายโดยการเลียนแบบธรรมชาติตามจินตนาการของผู้ออกแบบลายเป็นส่วนใหญ่ และในการออกแบบนั้นก็คำนึงถึงความหมายที่เป็นมงคลของลายนั้นๆ ด้วย โดยลายที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคคือลายหางนกยูง และลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของที่ชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ได้แก่ ลายหางนกยูงและลายดอกจันทร์ และสีที่ได้รับความนิยมได้แก่ สีฟ้า, สีเหลือง, สีครีม ข้าง, สีโอรส และสีชมพูหวาน ซึ่งจะได้รับความนิยมตามแต่ละเทศกาลต่างๆ กันไป นิยมย้อมสีธรรมชาติ และสีสังเคราะห์ที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยทำการทอผ้าในรูปแบบผืนผ้าเท่านั้นยังไม่ได้มีการแปรรูปเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น

2. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงลึกและเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด

ในการเปรียบเทียบเส้นใยฝ้ายกับการทอผ้าในลักษณะต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมที่จะใช้เส้นใยฝ้ายในการทอผ้าสำหรับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลจากงานวิจัยของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเส้นใยฝ้ายและลงพื้นที่เพื่อศึกษาถึงรูปแบบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสม โดยมีการเปรียบเทียบในการทอจำนวน 3 คือ ได้แก่ การทอผ้าพื้น การทอผ้ามัดหมี่ และการทอผ้ายก ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

การทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายในลักษณะ ผ้าพื้น ผ้ามัดหมี่ การทอผ้ายก มีความยากง่ายต่างกัน โดย ผ้าพื้น เป็นลักษณะการทอแบบ 2 ตะกอ ง่ายต่อการต่อและเส้นใยฝ้ายสามารถทอผ้าพื้นได้ดีเช่นกัน แต่ถ้าทอด้วยเส้นใยฝ้ายทั้งพื้นจะทำให้ผ้ามีน้ำหนักมาก เนื่องจากเส้นใยฝ้ายนั้นมีน้ำหนักในตัวมากกว่าเส้นใยไหม จึงนิยมนำการทอในลักษณะนี้ไปใช้เพื่อการผลิตในส่วนของเครื่องนอนต่างๆ เช่น ปลอกหมอน ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเส้นใยฝ้ายนั้นให้ผิวสัมผัสที่ดี และในการทอลักษณะของผ้ามัดหมี่หรือมัดหมี่นั้นยังไม่ได้ได้รับความนิยมในตอนนี้อย่างที่ควร เนื่องจากเส้นใยฝ้ายมีผิวสัมผัสหรือมี Texture ที่ใหญ่และในเส้นใยมีความรุ่ยร่วนขนาดเล็กมากมายถึงสามารถรับสีในการย้อมได้เร็วกว่าเส้นใยอื่นๆ ข้อดีก็คือ ทำให้สามารถประหยัดสีในการย้อมได้เป็นอย่างมาก แต่ก็ต้องใช้ความชำนาญในการย้อมด้วยเช่นกันในการกะระยะเวลาในการย้อม และเมื่อมีการย้อมในหลายๆ สีรวมกันในผืนเดียวด้วยขนาดของ Texture ที่ใหญ่แล้ว จึงทำให้ผ้าที่ย้อมแล้วทอเป็นผืนนั้นไม่สวยงามเท่าที่ควรเพราะทำให้มองลายไม่ชัดเจน ทำให้ลายผ้าไม่โดดเด่นจึงไม่เป็นที่นิยมในตอนนี้นี้ ส่วนการทอในรูปแบบของผ้ายกที่มีลักษณะการทอแบบ 4 ตะกอ นั้นค่อนข้างที่จะทอยากขึ้นเพราะต้องทอทำให้เกิดลายและที่เป็น Texture บนพื้นผ้า แต่การทอในลักษณะนี้มีทำให้ผ้าเกิดลวดลายที่ชัดเช่น สวยงาม และมีผิวสัมผัสที่แปลกตาและน่าสัมผัส หากจะกล่าวว่าเส้นใยฝ้ายนั้นมีความเหมาะสมที่จะทอผ้าในลักษณะใดมากที่สุดนั้น สามารถกล่าวได้ว่าเหมาะกับการทอทุกประเภทเช่นกันแต่อาจต้องอาศัยผู้ทอที่มีความเชี่ยวชาญในการทอร่วมด้วย แต่หากว่าเป็นการทอในลักษณะผ้ายกแล้วนั้น ถ้าผ้าหลาย ตะกอการจะใช้เส้นใยฝ้ายเป็นเส้นยืนนั้นไม่เหมาะสม เนื่องจากในการทอผ้ายกจะต้องมีการเหยียบและหากเหยียบเส้นใยหลายตะกอก็อาจส่งผลให้เส้นใยฝ้ายนั้นขาดได้ โดยมีวิธีที่อาจจะช่วยแก้ไขได้คือการลงแบ่งที่เส้นใยเพิ่ม แต่หากใช้เส้นใยฝ้ายเป็นเส้นพุ่งนั้นจะมีความเหมาะสม ถ้าเป็นการทอในลักษณะ 4 ตะกอ เส้นใยฝ้ายนั้นสามารถทอได้เป็นอย่างดี แต่หากมีจำนวนตะกอถึง 20 ตะกอ แล้วใช้เส้นใยฝ้ายเป็นเส้นยืนนั้นไม่แนะนำเพราะเสี่ยงต่อการขาดของเส้นใย ด้วยเหตุนี้เส้นใยฝ้ายจึงมีความเหมาะสมที่จะนำเส้นใยมาทอร่วมกับเส้นใยไหม โดยใช้เส้นใยไหมเป็นเส้นด้ายยืนและใช้เส้นใยฝ้ายเป็นเส้นด้ายพุ่ง โดยจะให้ความรู้สึกถึงนวัตกรรมใหม่ที่ผสมผสานเข้ากับภูมิปัญญางานหัตถกรรมของไทยได้เป็นอย่างดีเพราะเรายังคงรักษากลิ่นอายของความเป็นรากเงาของผ้าไหมที่แฝงอยู่ด้วยในส่วนของการทอ

ภาพประกอบ 35 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าพื้นของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยไผ่

ภาพประกอบ 36 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้ามัดย้อมของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยไผ่

ภาพประกอบ 37 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้ายกดอกของเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยไผ่

ภาพประกอบ 38 ลักษณะการทอผ้ายกดอกโดยใช้เส้นใยไหมเป็นเส้นยืนและเส้นใยฝ้ายเป็นเส้นพุ่ง

โดยความแตกต่างของการใช้เส้นใยในการทอผ้าระหว่างเส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย และเส้นใยฝ้าย มีความแตกต่างกันคือ

เส้นใยไหม มีคุณสมบัติเฉพาะตัวก็คือจะมีความสวยงาม มันวาว เรียบ แต่ก็มีคุณสมบัติด้อยคือการเกิดรอยยับและดูແแยก แต่เมื่อนำมาทอผสมกับเส้นใยฝ้ายหรือทอร่วมกันแล้วนั้น เส้นใยฝ้ายสามารถเปลี่ยนคุณสมบัติของไหมให้ดีขึ้น

เส้นใยฝ้าย การทอผ้าด้วยเส้นใยฝ้ายนั้นจะมีความสวยงามหากต้องการผ้าทอที่มีลักษณะพื้นผิวที่ใหญ่ แต่ถ้านำเส้นใยฝ้ายมาทอร่วมกับเส้นใยไหมแล้วนั้นจะทำให้ผืนผ้าที่ทอมีลักษณะแข็งและด้วยพื้นผิวหรือ Texture ที่ใหญ่ของเส้นใยฝ้ายแล้วนั้นทำให้เส้นใยไหมที่ทอร่วมด้วยไม่มีความโดดเด่น ไม่สวยงามเท่าที่ควร

เส้นใยฝ้าย เส้นใยฝ้ายนั้นหากมองถึงเรื่องของความมันวาวแล้ว ฝ้ายจะให้ความมันวาวไม่เท่ากับเส้นใยไหม แต่ในเรื่องของการเกิดรอยยับนั้นเส้นใยฝ้ายมีความสามารถในการคืนตัวของรอยยับได้ดีกว่า ไม่ยับ และเส้นใยฝ้ายก็สามารถระบายอากาศได้ดีกว่าเส้นใยอื่นๆ หากนำเส้นใยฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้าเพียงเส้นใยชนิดเดียวจะทำให้ผืนผ้านั้นมีความนุ่มเป็นพิเศษและฝ้ายฝ้ายนั้นจะมีน้ำหนักเวลาห่มจะแนบตัวและให้สัมผัสที่ดีมาก ดังนั้นการใช้เส้นใยฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้ากับการทอผสมกับเส้นใยอื่นๆ นั้นจึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวผลิตภัณฑ์จากเดิมได้เป็นอย่างมาก และจากผลสำรวจของการศึกษางานวิจัยพบว่ามียุทธการสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้กว่า 50%

ในส่วนของการนำมาออกแบบเครื่องแต่งกายนั้น ขึ้นอยู่กับการประยุกต์ว่าจะนำไปใช้ในแนวทางใดในสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่ผู้วิจัยได้กำหนด โดยส่วนใหญ่แล้วผ้ายกดอกนั้นก็มีการนิยมนำมาตกแต่งตัดชุดเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผ้านวมไหล่ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของผ้าและรูปแบบของเสื้อผ้าด้วย หากต้องการให้รู้สึกถึงความพลิ้วไหวก็ควรเลือกใช้ผ้าที่เบาบาง อย่างทอหนา แต่หากต้องการผ้าที่ต้องทรงตัวเป็นผ้าถุงก็ต้องใช้ผ้าที่ทอลักษณะของยกดอก

ที่มีจำนวน 10–20 ตะกอน จะให้เนื้อผ้าที่แน่น จึงแล้วแต่ความเหมาะสมของรูปแบบการใช้งาน ยกตัวอย่าง หากต้องการใช้ผ้าทอไปตัดเป็นชุดแซกหรือเดรส ก็ควรใช้ผ้าที่ทอโดยใช้เส้นใยให้น้อยลงหรือควบเส้นจำนวนให้น้อยลงก็จะได้ผืนผ้าที่ทอที่ออกมาแล้วนุ่ม แต่ข้อควรระวังคือผ้าใยฝ้ายไม่เหมาะกับการอัดกาวดังนั้นการออกแบบชุดจึงต้องคำนึงถึงข้อนี้ด้วย

ด้านการย้อมสีกับเส้นใยฝ้ายมีความสามารถในการติดของเส้นใยสามารถติดสีได้ดีทั้งเคมีและธรรมชาติหรือไม่นั้น จากการวิจัยพบว่าเส้นใยฝ้ายมีความสามารถในการติดสีของเส้นใยได้ดีมากและมีความสามารถในการติดสีได้ดีทั้ง 2 ชนิด แต่หากเป็นสีสังเคราะห์หรือสีเคมีแล้วยังมีการดูดซับได้เร็วและดีกว่าสีธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้สีย้อมธรรมชาติเป็นดีที่สุด เพราะต้องคำนึงถึงสุขภาพของผู้สวมใส่และสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ในส่วนของความคงทนของสีในเส้นใยฝ้ายนั้น จากการทดลองการวิจัยคุณสมบัติของเส้นใยฝ้ายพบว่า มีค่าความคงทนของสีที่มีค่าระดับคะแนนสูงสุดที่ 5 นั้น เส้นใยฝ้ายมีค่าความคงทนอยู่ในระดับที่ 4 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี ในส่วนของราคาต้นทุนเส้นใยฝ้ายกับเส้นใยไหมนั้นมีราคาใกล้เคียงกันมากแต่เส้นใยฝ้ายมีราคาที่ถูกลงกว่าด้วยในขณะนี้เส้นใยฝ้ายมีผู้ผลิตอยู่ไม่มากนักจึงทำให้หาซื้อได้ยากและเป็นผลให้มีราคาสูงเกือบเทียบเท่าไหม โดยสินค้าที่ทอจากเส้นใยฝ้ายนั้นได้รับความนิยมทุกตัว แต่หากสินค้าที่มีราคาไม่สูงมากหรือราคาถูกนั้นก็เหมาะสำหรับคนไทย เช่น ผ้าทอที่ขายในราคาผืนละ 750 นั้น จะได้รับความนิยมมาก หรือปลอกหมอนทอลักษณะลายขั้ดธรรมดา 2 ตะกอน ได้ผ้าที่มีผิวสัมผัสที่ดีขายในราคา 650 บาท ก็ได้รับความนิยมเช่นกัน โดยสรุปแล้วราคาเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ซึ่งถ้าราคาสินค้าอยู่ในช่วงระหว่าง 600-700 บาท จะเป็นราคาที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีกำลังในการซื้อได้เป็นอย่างดี สำหรับผู้บริโภคชาวต่างชาตินั้นจะให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อโดยคำนึงถึงคุณภาพและความสวยงามของงานหัตถกรรมที่ปราณีต ความยากง่ายของตัวผลิตภัณฑ์ในการผลิตสินค้านั้นๆ

จากผลการศึกษาและเปรียบเทียบความเหมาะสมของการใช้เส้นใยฝ้ายกับลักษณะการทอที่เหมาะสมกับเสื้อผ้าสตรีนั้นสรุปได้ว่า เส้นใยฝ้ายมีความเหมาะสมที่จะนำเส้นใยมาทอร่วมกับเส้นใยไหมในลักษณะการทอยกดอก โดยใช้เส้นใยไหมเป็นเส้นด้ายยืนและใช้เส้นใยฝ้ายเป็นเส้นด้ายพุ่ง โดยจะให้ความรู้สึกถึงนวัตกรรมใหม่ที่ผสมผสานเข้ากับภูมิปัญญางานหัตถกรรมของไทยได้เป็นอย่างดี เพราะเรายังคงรักษากลิ่นอายของความเป็นรากเหง้าของผ้าไหมที่แฝงอยู่ด้วยในส่วนของการทอ ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเทรนด์แฟชั่นและกระแสนิยมความเป็นท้องถิ่น การปรับประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมและกายภาพของแต่ละถิ่นมากขึ้น รวมทั้งการปรับให้ใกล้เคียงกับรสนิยม ความชอบ ขนบประเพณี วัฒนธรรม และการอยู่อาศัยในแต่ละท้องถิ่นปัจจุบันมากขึ้นด้วย ซึ่งสามารถประยุกต์เข้ากับแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การพัฒนาผลิตภัณฑ์

3. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการออกแบบแฟชั่นแนวใหม่ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี 2014-2015

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้า แฟชั่นเครื่องแต่งกาย เทรนด์สี และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น ในประเด็นตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (IN-DEPTH INTERVIEW) สรุปได้ดังนี้

การจากศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าและการออกแบบสิ่งทอ โดยอาจารย์ สวรรยา จอมเทพมาลา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ออกแบบแฟชั่น มศว. ที่มีต่อโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ในด้านลวดลายของผ้าควรเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับการทอในลักษณะของผ้ายกดอกนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลว่า การทอลายผ้ายกดอก จำเป็นต้องมีการคำนวณเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืน เพื่อให้ได้ลวดลายตรงตามลวดลายที่ออกแบบ เพราะฉะนั้นลวดลายที่เหมาะสมในการนำมาออกแบบควรเป็นลวดลายที่มีความสมมาตร และลวดลายที่สามารถนำมาต่อลวดลายได้ และลวดลายก็ไม่ควรที่จะมีระยะห่างระหว่างลายมากเกินไปเพราะจะทำให้เส้นด้ายลดยและเกี่ยวขาดได้และในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกนั้น ลวดลายในลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปออกแบบเครื่องแต่งกายในเทรนด์แฟชั่น AUTUMN/WINTER 2014/15 มากที่สุด ระหว่าง ลวดลายเลียนแบบธรรมชาติ ลวดลายเรขาคณิต และลวดลายประยุกต์ นั้นก็มีความสามารถที่จะเป็นลวดลายได้ก็ได้จากทั้งสามรูปแบบ แต่ที่สำคัญคือการจัดวางลวดลายและขนาดของลายที่มีความสอดคล้องกัน โดยโทนสีที่ใช้ในการย้อมผ้าควรเป็นไปในทิศทางของเทรนด์แฟชั่นตามช่วงเวลาหรือฤดูที่ผู้ออกแบบต้องออกแบบและการนำเสนอผลงาน โดยจากเทรนด์ของฤดูหนาวปี 2014 โทนสีที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการออกแบบผ้ายกดอก ได้แก่ โทนสีของ Crystalline Intuition Trend หรือ Soft Determination Trend เนื่องจากอยู่ในกลุ่มของสีพาสเทลที่นำมาใช้ในการออกแบบผ้ายกดอกจะทำให้ดูสวยงาม หุหุระ และเป็นสีที่กลุ่มผู้นิยมใช้ผ้าทอยกดอกเลือกที่จะนำไปตัดเป็นเสื้อผ้า ในด้านการผสมผสานเส้นใยในการทอระหว่างเส้นใยไหมกับไหมนั้น สามารถเพิ่มจุดสนใจเกี่ยวกับผ้าทอแก่ผู้บริโภคได้ ทำให้เพิ่มคุณสมบัติที่เกิดประโยชน์ในการใช้สอยมากขึ้นด้วยข้อดีของใยไหมและใยไหม ทำให้ได้ผ้าที่สามารถใช้ได้ทั้งประเทศที่มีอากาศร้อนหรืออากาศหนาว ผ้ายังคงความสวยงามเหมือนผ้าไหมแต่ในด้านราคานั้นถูกลง ซึ่งน่าจะทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจผ้าไหมผสมมากยิ่งขึ้น และในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์ในเวลาเดียวกัน ควรคำนึง กลุ่มผู้ใช้ผ้าไหมยกดอกภายในประเทศ ที่มีทั้งกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มของสตรีสูงอายุ โดยทั้งสองกลุ่มนั้นมีรสนิยมในการเลือกซื้อผ้ายกดอกที่อาจจะแตกต่างกันในเรื่องของ

โทนสีและลวดลาย ฉะนั้นจึงควรที่จะกำหนดกลุ่มผู้ใช้ที่ชัดเจนจึงจะสามารถสร้างลวดลายที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ตรงกลุ่ม และความเหมาะสมเกี่ยวกับในแนวทางที่จะนำผ้ายกดอกไปออกแบบเครื่องแต่งกายในลักษณะใดเหมาะสมมากที่สุดนั้น ผ้ายกดอกที่ทอจากเส้นไหมล้วนจะมีความหรูหรา ราคาแพง แต่ดูแลรักษายาก จึงเหมาะสำหรับออกแบบชุดใส่ไปออกงานในโอกาสสำคัญๆ ต่างๆ แต่ผ้ายกดอกเส้นใยผสมนั้น ยังคงความหรูหราเหมือนผ้าไหม ราคาถูกลง และดูแลรักษาง่าย เพราะฉะนั้นสามารถนำไปใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถสวมใส่ได้ทุกโอกาส แต่ข้อควรระวังในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าเพื่อให้สัมพันธ์กับการทอนั้นควรคำนึงถึงระยะห่างระหว่างลวดลาย ไม่ควรจะมีระยะห่างจนเกินไป เพราะจะทำให้เส้นด้ายลอยจากผืนผ้าและทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอายุการใช้งาน ข้อเสนอแนะในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างผ้าทอแยกจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้านสตรี

จากที่กล่าวมาข้างต้น ด้วยคุณสมบัติของผ้าที่เกิดประโยชน์มากขึ้นจากการผสมผสานเส้นใย สามารถช่วยให้ผ้าทอนั้นมีความน่าสนใจมากขึ้นในด้านของประโยชน์การใช้สอย ทำให้เกิดการสร้างตัวเลือกใหม่ให้กับผู้บริโภคที่นิยมใช้ผ้ายกดอก แต่การที่จะออกแบบลวดลายผ้ายกดอกให้ตรงกับความต้องการนั้น ควรที่จะกำหนดกลุ่มของผู้บริโภคให้ชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มอายุของผู้บริโภคให้ความสำคัญมากในด้านการนำมาใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการออกแบบลวดลายและโทนสีของผู้ทอผ้า

การจากศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกายและแนวโน้มการออกแบบแฟชั่น โดยอดีตนักวิชาการวัฒนธรรม สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรมและดีไซเนอร์ คุณวิษระวิษญ์ อัครสันติสุข ต่อแนวโน้มและแนวทางการออกแบบสิ่งทอ (Textile Design Trend) ที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้านสตรี ในการออกแบบสิ่งทอในปี 2014 - 2015 รูปแบบใดที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้านสตรีได้บ้าง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลไว้ดังนี้คือ ควรเน้นผ้าที่มีการออกแบบให้มีผิวสัมผัสหรือ Texture ที่ไม่เรียบสนิท และเป็นโครงสร้างที่เรียบง่ายเหมือนกับโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ไม่ซับซ้อน และให้ความรู้สึกที่เบา Light-Weigh และจากแนวคิดและข้อมูลสำหรับเทรนด์แฟชั่นและวิถีชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2014/15 โดยอ้างอิงจากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมพัฒนาสิ่งทอนั้น แนวโน้มในการออกแบบด้านแฟชั่น โดยใช้ AUTUMN/WINTER 2014/15 สามารถจัดลำดับความน่าสนใจและความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการออกแบบได้ แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้คือ

1. Soft Determination Trend คือคุณค่าและพลังแห่งสตรี เป็นอีกหนึ่งกระแสหลักของฤดูกาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ผสมผสานความนุ่มนวลอ่อนแอด้วยความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและมีเป็นไปได้ถึง 40%

2. Localization Trend คือเทรนด์ที่เน้นการเฟ้นหาวัฒนธรรมในแบบที่มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นท้องถิ่นตนเอง สร้างกระแสที่มีเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของตัวเองขึ้นมา ซึ่งจากการประเมินแล้วมีความเหมาะสมและมีเป็นไปได้ถึง 40%

3. Derivative Urbanism Trend คือเทรนด์ความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองสมัยใหม่ ที่ผนวกเทคโนโลยีกับคุณค่าทางวัฒนธรรม การผสมผสานวัสดุแบบเน้นการแสดงออกถึงสัจจะการนำเทคโนโลยีลงไปฝังในการใช้งาน ซึ่งจากการประเมินแล้วมีความเหมาะสมและมีเป็นไปได้ถึง 40%

โดยแนวทางที่ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีนั้นควรที่จะเป็นการผสมผสานโดยเรื่องราวที่เน้นหนักคือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัฒนธรรมและสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ผสมกับความนุ่มนวลบวกกับความเด็ดเดี่ยวของสตรียุคใหม่และการเติบโตของกลิ่นอายในสังคมเมืองสมัยใหม่ ลักษณะของโครงสร้างลดลายผ้าทอควรเรียบง่าย จึงจะสอดคล้องและเหมาะสมกับเทรนด์แฟชั่นเครื่องแต่งกายโดยเน้นการพัฒนาจากรากฐานเดิมที่มีอยู่ร่วมกับการพยายามพัฒนาให้ถึงจุดที่สมบูรณ์แบบ (Perfection) ในการออกแบบโครงสร้างลดลายผ้าทอยกดอกนั้นหากกว่าถึงระหว่างลดลายเลียนแบบธรรมชาติ ลดลายเรขาคณิต และลดลายประยุกต์ ลักษณะลดลายที่เหมาะสมกับการนำไปออกแบบเครื่องแต่งกาย ควรเน้นที่ลดลายเรขาคณิตเป็นหลักและผสมกับลดลายประยุกต์ อาจพัฒนาในเรื่องของขนาดของลายให้มีความแตกต่างจากที่มีอยู่ เช่น ทำให้เล็กที่สุดหรือทำให้ใหญ่กว่าปกติ โดยโทนสีที่ใช้ในการย้อมผ้าควรเป็นไปในทิศทาง ของกลุ่มสีธรรมชาติและสีพาสเทล บางเบา สงบนิ่ง เยือกเย็น ด้านการใช้วัสดุหรือเส้นใยใผ่ในการทอผ้าร่วมกับเส้นใยไหม และแนวคิดในการสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ การใช้เส้นใยใผ่ร่วมกับเส้นใยไหมจะช่วยลดราคาต้นทุนและสร้างทางเลือกใหม่ให้กับกลุ่มลูกค้าที่นิยมผ้าไหมอยู่แล้วได้ ส่วนของความเหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีนั้น ก็ควรเน้นที่ความเรียบง่ายเช่นกัน เพื่อที่จะเน้นคุณค่าของตัววัสดุและเพื่อให้นำไปสวมใส่กับเสื้อผ้าที่มีอยู่ให้สามารถใช้ได้ในหลาย และการออกแบบนั้นน่าจะมีความเหมาะสมกับการออกแบบสำหรับเสื้อผ้าสตรีในช่วงอายุที่เป็นไปได้ในกลุ่มที่ค่อนข้างกว้าง โดยเริ่มตั้งแต่วัยทำงานไปจนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และรูปแบบของผู้ออกแบบด้วย ข้อควรคำนึงในการนำไปใช้งานหรือใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดคือ การคำนึงถึงการดูแลรักษาที่ง่ายขึ้น อาจใช้ผ้าทอจากเส้นใยใผ่ผสมกับวัสดุอื่นๆ

จากข้างต้นที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีนั้น ควรเน้นไปที่กระบวนการพัฒนาโครงสร้างผ้าทอยกดอกและสีสันทันในการย้อม ผสมผสานด้านการออกแบบที่เน้นไปที่ความเรียบง่ายในการสวมใส่ การดูรักษา และให้ความสำคัญกับเทคนิคในการจบงาน (Finishing) ที่มีความร่วมสมัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการออกแบบแฟชั่น สามารถสรุปและวิเคราะห์ประเด็นที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ในเทรนด์ของ AUTUMN/WINTER 2014/15 นั้น แนวทางที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการออกแบบคือ Soft Determination Trend คือคุณค่าและพลังแห่งสตรี เป็นอีกหนึ่งกระแสหลักของฤดูกาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ ผสมผสานความนุ่มนวลอ่อนโยน ผ่างด้วยความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน ในโทนสีธรรมชาติหรือสีพาสเทล ได้แก่ สีเทา, สีฟ้า, สีน้ำเงินเข้ม, สีชมพู, สีโอรส, สีเนื้อ, สีน้ำตาล, สีเหลือง, สีเขียว โดยการออกแบบควรผสมผสานกับเรื่องของการพัฒนาวัฒนธรรม พัฒนาจากรากฐานเดิมที่มีอยู่ และสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ผสมกับความนุ่มนวลบวกกับความเด็ดเดี่ยวของสตรียุคใหม่และการเติบโตของกลิ่นอายในสังคมเมืองสมัยใหม่ ประยุกต์ลวดลายผสมกับลวดลายเรขาคณิต ให้ลักษณะของโครงสร้างลวดลายผ้าทอนั้นเรียบง่ายและมีการออกแบบให้มีผิวสัมผัสหรือ Texture ที่ไม่เรียบสนิท จึงจะสอดคล้องและเหมาะสมกับเทรนด์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย โดยนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้านั้นควรออกแบบในแนวทางโครงสร้างที่เรียบง่ายเหมือนกับโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ไม่ซับซ้อน และให้ความรู้สึกที่เบา Light-Weigh ง่ายในการสวมใส่ การดูรักษา และมีความร่วมสมัย

ภาพประกอบ 39 Soft Determination Trend

ที่มา: OKMD Creative Content (2013). *Fashion & Lifestyle Trend for Autumn/Winter 2014/15*. p. 46.

4. วิเคราะห์แบบสอบถามครั้งที่ 1 ด้านความต้องการของผู้บริโภคต่อการศึกษาและออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีต่อไป โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลตามประเด็นวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเป็นตารางแสดงผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	15	15
หญิง	85	85
รวม	100	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	21	21
21 – 30 ปี	38	38
31 – 40 ปี	25	25
41 – 50 ปี	13	13
51 – 60 ปี	2	2
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	0	0
รวม	100	100
3. สถานภาพ		
โสด	48	48
สมรส	47	47
หย่า/ม่าย/แยกกันอยู่	5	5
รวม	100	100

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
ระดับต่ำกว่ามัธยม	9	9
ระดับมัธยมศึกษา	12	12
ระดับอนุปริญญา	2	2
ระดับปริญญาตรี	54	54
ระดับปริญญาโท	23	23
ระดับปริญญาเอก	0	0
รวม	100	100
5. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	5	5
5,001 – 10,000 บาท	23	23
10,001 – 20,000 บาท	18	18
20,001 – 30,000 บาท	19	19
30,000 บาทขึ้นไป	35	35
รวม	100	100
6. ระดับของราคาฝ้ายกที่ขายเคยซื้อ		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	74	74
3,001 – 3,500 บาท	15	15
3,501 – 4,000 บาท	5	5
4,001 – 4,500 บาท	1	1
4,501 – 5,000 บาท	0	0
5,000 บาทขึ้นไป	0	0
ไม่เคย	5	5
รวม	100	100
7. ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักผลิตภัณฑ์จากเส้นใยไผ่มาก่อนหรือไม่		
เคย	32	32
ไม่เคย	68	68
รวม	100	100

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
8. ท่านเคยทราบมาก่อนหรือไม่ว่าเส้นใยไผ่มีคุณประโยชน์ และคุณสมบัติที่ดีที่เหมาะสมอย่างไร		
เคยทราบ	34	34
ไม่เคยทราบ	66	66
รวม	100	100
9. หากมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ที่ได้ผลิตจากวัสดุเส้นใยไผ่ ท่านคิดว่าท่านจะให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่		
สนใจ	97	97
ไม่สนใจ	3	3
รวม	100	100
10. ท่านเคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอเพื่อนำไปตัดชุดหรือไม่		
เคย	68	68
ไม่เคย	32	32
รวม	100	100

สรุปรายงานผลจากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 85 มากกว่าเพศชายในอัตราส่วน ร้อยละ 15 ซึ่งช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 21 – 30 ปี อยู่ในอัตราส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 38 รองลงมาคือช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 31 – 40 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 25 รองลงมาคือช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ต่ำกว่า 20 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 21 รองลงมาคือช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 41 – 50 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 13 และอันดับสุดท้ายคือช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 51 – 60 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 2 ผู้บริโภคส่วนมากอยู่ในสถานภาพโสด ในอัตราส่วน ร้อยละ 48 รองลงมาคือสถานภาพสมรสแล้ว ในอัตราส่วน ร้อยละ 47 และอันดับสุดท้ายคือสถานภาพ หย่า/ม่าย/แยกกันอยู่ ในอัตราส่วน ร้อยละ 5 โดยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาอยู่ที่ ระดับปริญญาตรี ในอัตราส่วน ร้อยละ 54 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท ในอัตราส่วน ร้อยละ 23 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา ในอัตราส่วน ร้อยละ 12 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่ามัธยม ในอัตราส่วน ร้อยละ 9 และอันดับสุดท้ายคือ ระดับอนุปริญญา ในอัตราส่วน ร้อยละ 2 โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่นั้นมีจำนวนรายได้อยู่ที่ 30,000 บาทขึ้นไป อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 35 รองลงมาคือ 5,001 – 10,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 23 รองลงมาคือ 20,001 – 30,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 19 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 18

รองลงมาคือ น้อยกว่า 5,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 5 ซึ่งผู้บริโภคมีระดับราคาของผ้ายกที่เคยซื้อมากที่สุดคือ ต่ำกว่า 3,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 74 รองลงมาคือ 3,001 – 3,500 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 15 รองลงมาคือ 3,501 – 4,000 บาท และ ไม่เคยซื้อเลย อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 5 เท่ากัน และอันดับสุดท้ายคือ 4,001 – 4,500 อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 1 โดยมีผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่ไม่เคยได้ยีนและรู้จักผลิตภัณฑ์จากเส้นใยไผ่มาก่อน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 68 รองลงมาคือเคยได้ยีนและรู้จักผลิตภัณฑ์จากเส้นใยไผ่มาก่อน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 32 และ ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่เคยทราบมาก่อนว่าเส้นใยไผ่มีประโยชน์และคุณสมบัติที่ดีที่เหมาะสมอย่างไร อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 66 รองลงมาคือ เคยทราบ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 34 ซึ่งมีผู้บริโภคที่ให้ความสนใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ที่ได้ผลิตจากวัสดุเส้นใยไผ่มากที่สุด อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 97 รองลงมาคือไม่สนใจ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 3 โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่เคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอเพื่อนำไปตัดชุด อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 68 รองลงมาคือ ไม่เคย อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 32

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี

ตาราง 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกรูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N = 100		ระดับความพึงพอใจ
	X-Bar	S.D.	
1. ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ อาทิ รูปแบบลวดลายวัสดุ เส้นใยที่ใช้ในการทอ	4.13	0.75	ความพึงพอใจมาก
2. ต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.45	0.73	ความพึงพอใจมาก
3. เนื้อผ้าและผิวสัมผัสของผ้า	4.34	0.76	ความพึงพอใจมาก
4. ต้องเป็นผ้าที่มีคุณสมบัติที่ดีต่อร่างกาย เช่น ป้องกันแดด ระบายอากาศดี ป้องกันแบคทีเรีย ไม่ระคายเคืองต่อผิว	4.38	0.69	ความพึงพอใจมาก
5. สามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาส และหลายช่วงอายุ	4.50	0.75	ความพึงพอใจมากที่สุด
6. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายโบราณ ดั้งเดิม เป็นเอกลักษณ์	3.99	0.83	ความพึงพอใจมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้าน โครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของ ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N = 100		ระดับความพึง พอใจ
	X-Bar	S.D.	
7. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ร่วมสมัย มีกลิ่นอายความคลาสสิก	4.05	0.83	ความพึงพอใจมาก
8. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ทันสมัยสุดๆ	3.61	1.03	ความพึงพอใจมาก
9. ดูแลรักษาง่ายในการซักกรีด ไม่ยับง่าย	4.21	0.94	ความพึงพอใจมาก
10. ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.43	0.71	ความพึงพอใจมาก

สรุปรายงานผลจากตาราง 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ 1. สามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาสและหลายช่วงอายุ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.50 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 รองลงมาที่ระดับความพึงพอใจมาก คือ 2. ต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.45 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75, 3. ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.43 และค่า S.D. เท่ากับ 0.71, 4. ต้องเป็นผ้าที่มีคุณสมบัติที่ดีต่อร่างกาย เช่น ป้องกันแดด ระบายอากาศดี ป้องกันแบคทีเรีย ไม่ระคายเคืองต่อผิว ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.38 และค่า S.D. เท่ากับ 0.69, 5. เนื้อผ้าและผิวสัมผัสของผ้า ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.34 และค่า S.D. เท่ากับ 0.76, 6. ดูแลรักษาง่ายในการซักกรีด ไม่ยับง่าย ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.21 และค่า S.D. เท่ากับ 0.94, 7. ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ อาทิ รูปแบบลวดลาย วัสดุ เส้นใยที่ใช้ในการทอ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.13 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75, 8. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ร่วมสมัย มีกลิ่นอายความคลาสสิก ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 4.05 และค่า S.D. เท่ากับ 0.83, 9. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายโบราณ ดั้งเดิม เป็นเอกลักษณ์ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 3.99 และค่า S.D. เท่ากับ 0.83, 10. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ทันสมัยสุดๆ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 3.61 และค่า S.D. เท่ากับ 1.03 การคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีระดับค่าคะแนนความเหมาะสมในการแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามระดับความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1.10 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกจากเส้นใยไผ่

ตาราง 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกจากเส้นใยไผ่

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกบ่อยแค่ไหน		
ไม่เคยซื้อเลย	38	38
เดือนละครั้ง	6	6
2-3 เดือน/ครั้ง	4	4
4-5 เดือน/ครั้ง	9	9
มากกว่า 6 เดือน/ครั้ง	22	22
ปีละครั้ง	13	13
อื่นๆ	8	8
รวม	100	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
2. ท่านมักจะซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกจำนวนกี่ผืนต่อครั้ง		
ไม่เคย	41	41
1 ผืน	35	35
2 ผืน	15	15
3 ผืน	2	2
มากกว่า 3 ผืน/ครั้ง	7	7
รวม	100	100
3. ประเภทผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกชนิดใดที่ท่านเลือกซื้อบ่อยที่สุด		
ผ้าทอผืน	47	47
ผ้าคลุมไหล่	10	10
ผ้าพันคอ	8	8
ชุดเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป	16	16
อื่นๆ	19	19
รวม	100	100
4. วัตถุประสงค์ใดที่ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอก		
เพื่อใช้ในงานเทศกาล/งานพิธีต่างๆ	31	31
เพื่อเป็นของฝาก/ของขวัญ/ของที่ระลึก	22	22
เพื่อนำไปตัดชุด/เพื่อสวมใส่ในการทำงาน	27	27
ตามนโยบายรณรงค์การใช้ผ้าไทยของรัฐบาล	6	6
เพื่ออนุรักษ์ผ้าไทยและแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย	7	7
อื่นๆ	7	7
รวม	100	100
5. ท่านมีความชื่นชอบในลวดลายฝ้ายที่มีรูปแบบของลวดลายผ้าในลักษณะใด		
โบราณดั้งเดิม	30	30
เลียนแบบธรรมชาติ อาทิ (ดอกไม้, สัตว์)	14	14
รูปแบบเรขาคณิต	2	2
ร่วมสมัย	20	20
ประยุกต์ทันสมัย	34	34
รวม	100	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูล	N = 100	
	X-Bar	S.D.
6. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผ้ายกดอกของท่านเป็นพิเศษ (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ลวดลายสวยงาม	67	24.63
ใช้วัสดุพิเศษในการทอ/เส้นใย	18	6.62
เนื้อผ้า/ผิวสัมผัส	39	14.34
สีสันท	38	13.97
คุณภาพ	55	20.22
ราคา	55	20.22
รวม	272	100.00
7. ท่านคิดว่าสิ่งใดคืออุปสรรคในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ผ้ายก ดอก (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ลวดลายโบราณไม่ทันสมัย/หาโอกาสใส่ได้ยาก	32	14.48
ยั้บง่าย/ไม่สะดวกในการใช้งาน	23	10.41
ซักรีดหรือดูแลรักษายาก	60	27.15
ร้อนหรืออึดอัดเวลาสวมใส่	46	20.81
ราคาสูง	60	27.15
รวม	221	100.00
8. หากมีผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกในรูปแบบใหม่ที่ผลิตจากวัสดุเส้นใยจากธรรมชาติ และสามารถตอบสนองความต้องการของท่านได้เป็นอย่างดี ท่านจะซื้อหรือไม่		
ไม่แน่ใจ	36	36
ซื้อ	63	63
ไม่ซื้อ	1	1
รวม	100	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูล	N = 100	
	X-Bar	S.D.
9. ท่านมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกที่ทอจากเส้นใยชนิดบ้าง (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เส้นใยไหม	66	37.29
เส้นใยฝ้าย	56	31.64
เส้นใยสังเคราะห์	23	12.99
เส้นใยไผ่	32	18.08
รวม	177	100.00
10. หากท่านซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกท่านจะนำมาออกแบบตัดชุดในลักษณะใด		
ชุดทำงาน	40	40
ชุดลำลองสไตล์ร่วมสมัย/ทันสมัย	35	35
ชุดราตรี/ชุดออกงาน	25	25
รวม	100	100

สรุปรายงานผลจากตาราง 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกจากเส้นใยไผ่ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ ไม่เคยซื้อเลย อยู่ในอัตราส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 38 รองลงมาคือ มากกว่า 6 เดือน/ครั้ง อยู่ในอัตราส่วนร้อยละ 22 รองลงมาคือ 4-5 เดือน/ครั้ง อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 9 รองลงมาคือ ปีละครั้ง อยู่ในอัตราส่วนคือ ร้อยละ 13 รองลงมาคือ อื่นๆ อยู่ในอัตราส่วนคือ ร้อยละ 8 รองลงมาคือ เดือนละครั้ง อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 6 และอันดับสุดท้ายคือ 2-3 เดือน/ครั้ง อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 4 โดยผู้บริโภคมักจะซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกต่อครั้งในจำนวนผืนที่มากที่สุดคือ ไม่เคย อยู่ในอัตราส่วนร้อยละ 41 รองลงมาคือ 1 ผืน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 35 รองลงมาคือ 2 ผืน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 15 รองลงมาคือ มากกว่า 3 ผืน/ครั้ง อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 7 และอันดับสุดท้ายคือ 3 ผืน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ โดยประเภทผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกชนิดใดที่ผู้บริโภคเลือกซื้อบ่อยที่สุด ผ้าทอผืน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 47 รองลงมาคือ อื่นๆ ผืน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 19 รองลงมาคือ ชุดเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 16 รองลงมาคือ ผ้าคลุมไหล่ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 10 และอันดับสุดท้ายคือ ผ้าพันคอ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 8 โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ที่ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกคือ เพื่อใช้ในงานเทศกาล/งานพิธีต่างๆ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 31

รองลงมาคือ เพื่อนำไปตัดชุด/เพื่อสวมใส่ในการทำงาน อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 27 รองลงมาคือ เพื่อเป็นของฝาก/ของขวัญ/ของที่ระลึก อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 22 รองลงมาคือ เพื่ออนุรักษ์ผ้าไทยและแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีค่าเท่ากับ อื่นๆ อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 7 และอันดับสุดท้ายคือ ตามนโยบายรณรงค์การใช้ผ้าไทยของรัฐบาล อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 6 โดยผู้บริโภคมีความชื่นชอบในลวดลายผ้ายกที่มีรูปแบบของลวดลายผ้าในลักษณะ ประยุกต์ทันสมัย มากที่สุด อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 34 รองลงมาคือ โบราณดั้งเดิม อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 30 รองลงมาคือ ร่วมสมัย อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 20 รองลงมาคือ เลียนแบบธรรมชาติ อาทิ (ดอกไม้,สัตว์) อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 14 และอันดับสุดท้ายคือ รูปแบบเรขาคณิต อยู่ในอัตราส่วนร้อยละ 2 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผ้ายก ดอกเป็นพิเศษที่มีค่าคะแนนมากที่สุดคือ 1. ลวดลายสวยงาม ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 67 และค่า S.D. เท่ากับ 24.63, 2. คุณภาพและราคา มีค่าคะแนนเท่ากัน ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 55 และค่า S.D. เท่ากับ 20.22, 3. เนื้อผ้า/ผิวสัมผัส ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 39 และค่า S.D. เท่ากับ 14.34, 4. สีสันทัน ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 38 และค่า S.D. เท่ากับ 13.97 และอันดับสุดท้ายคือ วัสดุพิเศษในการทอ/เส้นใย ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 18 และค่า S.D. เท่ากับ 6.62 ซึ่งผู้บริโภคมีความคิดว่าสิ่งที่ เป็นอุปสรรคในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกมากที่สุดคือ 1. ซักรีดหรือดูแลรักษายาก และ ราคาสูง มีค่าคะแนนเท่ากัน ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 60 และค่า S.D. เท่ากับ 27.15, 2. ร้อนหรืออึดอัดเวลาสวมใส่ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 46 และค่า S.D. เท่ากับ 20.81, 3. ลวดลายโบราณไม่ทันสมัย/หาโอกาสใส่ได้ยาก ใส่ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 32 และค่า S.D. เท่ากับ 14.48 และอันดับสุดท้ายคือ ยับง่าย/ไม่สะดวกในการใช้งาน ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 23 และค่า S.D. เท่ากับ 10.41 ซึ่งหากมีผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกในรูปแบบใหม่ที่ผลิตจากวัสดุเส้นใยจากธรรมชาติ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดีแล้วผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะซื้อมากที่สุด ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 63 และค่า S.D. เท่ากับ 63 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 36 และค่า S.D. เท่ากับ 36 และอันดับสุดท้ายคือ ไม่ซื้อ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 1 และค่า S.D. เท่ากับ 1 โดยผู้บริโภคมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกที่ทอจากเส้นใยชนิด 1. เส้นใยไหม มากที่สุดในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 66 และค่า S.D. เท่ากับ 37.29, 2. เส้นใยฝ้าย ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 56 และค่า S.D. เท่ากับ 31.64, 3. เส้นใยไผ่ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 32 และค่า S.D. เท่ากับ 18.08 และอันดับสุดท้ายคือ เส้นใยสังเคราะห์ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 23 และค่า S.D. เท่ากับ 12.99 ซึ่งหากผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกผู้บริโภคส่วนใหญ่จะนำมาออกแบบตัดชุดในลักษณะ 1. ชุดทำงาน สังเคราะห์ ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 40 และค่า S.D. เท่ากับ 40 รองลงมาคือ ชุดลำลองสไตล์ร่วมสมัย/ทันสมัย ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 35 และค่า S.D. เท่ากับ 35 และอันดับสุดท้ายคือ ชุดราตรี/ชุดออกงาน ในอัตราส่วนของ X-Bar เท่ากับ 25 และค่า S.D. เท่ากับ 25

ตอนที่ 4 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

1. เป็นคนทอผ้าอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องซื้อ แต่ถ้าจะต้องใช้ผ้ายกที่ทอจากเส้นใยไหม เพราะนิ่มและดูสุภาพเรียบร้อย ถ้าใช้วัสดุที่ใช้แทนเส้นใยไหมได้ก็จะลองนำมาใช้ทอดูบ้าง
2. ดูแลรักษายาก เหมาะแก่ผู้ใช้ในกลุ่มบางกลุ่ม
3. ผ้าควรเป็นผ้าใส่สบาย ราคาไม่แพง สีไม่ตก รีดง่าย
4. ผ้าเส้นใยธรรมชาติใส่แล้วจะทำให้ดูเป็นผู้มีอายุ ถ้าได้ปรับรูปแบบ ตกแต่งเพิ่มเติมจากส่วนอื่นบ้างจะทำให้หน้าใสในหลายๆ วัย
5. ส่งเสริมผ้าไทย อนุรักษ์วัฒนธรรม
6. ใยไผ่ดีมีประโยชน์ ชับความชื้นได้ดี
7. เพิ่มเส้นใยทางเลือกให้ผู้บริโภค
8. คนส่วนใหญ่ไม่รู้จักเส้นใยกับผ้ายกดอก
9. ยังไม่ค่อยรู้จักเส้นใย ต้นทุนการผลิตสูง แต่เส้นใยมีคุณสมบัติดี ระบายอากาศดี ป้องกันเชื้อรา ลายไม่หลากหลาย สีสันทักัดเพราะกระบวนการย้อม
10. ไม่เคยใช้ผ้าใยไผ่ แปลกดี ควรพัฒนาให้ใช้ใส่ได้หลายโอกาส
11. ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ง่ายต่อการรักษา ไม่ร้อน เนื่องจากประเทศไทยอากาศร้อน ควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการใช้เส้นใย เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน การสวมใส่และดูแล
12. อยากให้มีลวดลายใหม่ที่หลากหลายใส่ได้ทุกเทศกาล
13. คุณภาพต้องดี ราคาไม่สูง ดูแลง่าย ลวดลายเอกลักษณ์สวยงามร่วมสมัย
14. ผ้ายกดอกที่ทอจากเส้นใยไผ่เป็นผ้าที่หายาก ราคาแพงแต่สวย ดัดชุดทำงานน่าจะเหมาะสมมาก
15. ผู้คนที่ใช้ผ้าไหมมีส่วนน้อยเนื่องจากสู้ราคาซื้อไม่ได้

จากข้อมูลที่ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริโภคสรุปได้ว่า ทั้งกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่และผู้ทอผ้ามีความสนใจเกี่ยวกับวัสดุเส้นใยไผ่และการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ โดยมีการคาดหวังว่าคุณสมบัติของเส้นใยจะสามารถช่วยลดทอนปัญหาทั้งราคาต้นทุนของวัสดุเส้นใยในการทอผ้าและปัญหาของการใช้งานให้สะดวกสบายขึ้นจากผ้าไหมในรูปแบบเดิม อีกทั้งยังมีความต้องการให้มีการพัฒนาลวดลายผ้าที่เหมาะสมในการสวมใส่ได้ในหลายโอกาส เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ผ้าไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบสอบถามครั้งที่ 1 เพื่อสำรวจด้านความต้องการของผู้บริโภคต่อการศึกษาและออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน จากแบบสอบถามตอนที่ 1 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 85 คน และเพศชาย จำนวน 15 คน โดยมีช่วงอายุในสามอันดับแรกคือ ช่วงอายุที่ 21 – 30 ปี มากที่สุดคือ จำนวน 38 คน รองลงมาคือช่วงอายุที่ 31 – 40 ปี จำนวน 25 คน รองลงมาคือช่วงอายุที่ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 21 คน โดยส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพโสด จำนวน 48 คน รองลงมาคือ สถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 47 คน ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 54 คน รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 23 คน และระดับมัธยมศึกษา โดยผู้บริโภคมีจำนวนรายได้ในสามอันดับแรกคือ อยู่ที่ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 35 คน รองลงมาคือ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 23 คน และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 19 โดยเคยมีระดับราคาของผ้ายกที่เคยซื้อมากที่สุดคือ ราคาต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 74 คน โดยมีผู้บริโภคส่วนใหญ่นั้นไม่เคยได้ยินและรู้จักผลิตภัณฑ์จากเส้นใยใผ่มาก่อนเลยมี จำนวน 68 คน และเคยได้ยินและรู้จักผลิตภัณฑ์จากเส้นใยใผ่มาก่อน จำนวน 32 คน และซึ่งมีผู้บริโภคที่ไม่เคยทราบมาก่อนว่าเส้นใยใผ่มีประโยชน์และคุณสมบัติที่ดีที่เหมาะสมอย่างไร จำนวน 66 คน และเคยทราบ จำนวน 34 คน แต่มีผู้บริโภคที่ให้ความสนใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ที่ได้ผลิตจากวัสดุเส้นใยใผ่มากที่สุดถึงจำนวน 97 คน ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่นั้นเคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอเพื่อนำไปตัดชุด จำนวน 68 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี สามารถเรียงลำดับประเด็นที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ 1. สามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาสและหลายช่วงอายุ 2. ต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติ และเป็นมิตรกับ 3. ราคาเหมาะสมกับ และอันดับอื่นๆ รองลงมาคือ 4. ต้องเป็นผ้าที่มี คุณสมบัติที่ดีต่อร่างกาย เช่น ป้องกันแดด ระบายอากาศดี ป้องกันแบคทีเรีย ไม่ระคายเคืองต่อผิว 5. เนื้อผ้าและผิวสัมผัสของ 6. ดูแลรักษาง่ายในการซักล้าง ไม่ยับ 7. ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ อาทิ รูปแบบลวดลาย วัสดุ เส้นใยที่ใช้ในการทอ 8. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ร่วมสมัย มีกลิ่นอายความคลาสสิก 9. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายโบราณ ดั้งเดิม เป็นเอกลักษณ์ 10. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ทันสมัยสุดๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกจากเส้นใยใผ่ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ จำนวน 38 คน ไม่เคยซื้อ รองลงมาคือ ซื้อมากกว่า 6 เดือน/ครั้ง จำนวน 22 คน โดยผู้บริโภคที่ไม่เคยซื้อผลิตภัณฑ์

ฝ่ายกดอกมีจำนวนมากที่สุดคือ จำนวน 41 คน รองลงมาคือ ชื้อ 1 ผืนต่อครั้ง จำนวน 35 คน และ ชื้อ 2 ผืนต่อครั้ง จำนวน 15 คน โดยประเภทผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกชนิดใดที่ผู้บริโภคเลือกซื้อบ่อยที่สุดสามอันดับแรกคือ ผ้าทอผืน จำนวน 47 คน รองลงมาคือ อื่นๆ ผืน จำนวน 19 คน และ ชุดเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป จำนวน 16 โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกสามอันดับแรกคือ เพื่อใช้ในงานเทศกาล/งานพิธีต่างๆ มากที่สุดจำนวน 31 คน รองลงมาคือ เพื่อนำไปตัดชุด/เพื่อสวมใส่ในการทำงาน จำนวน 27 คน และซื้อเพื่อเป็นของขวัญ/ของที่ระลึก จำนวน 22 คน ด้านลวดลายสามอันดับแรกที่ผู้บริโภคมีความชื่นชอบในลักษณะลวดลายฝ่ายกที่มีรูปแบบของลวดลายผ้าในลักษณะ ประยุกต์ทันสมัย มากที่สุด จำนวน 34 คน รองลงมาคือ โบราณดั้งเดิมจำนวน 30 คน และ ร่วมสมัย จำนวน 20 คน

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อฝ่ายกดอกเป็นพิเศษที่ลำดับได้ดังนี้คือ 1. ลวดลายสวยงาม 2. คุณภาพและ 3. เนื้อผ้า/ผิวสัมผัส 4. และอันดับสุดท้ายคือ 5. วัสดุพิเศษในการทอ/เส้น โดยสิ่งที่ผู้บริโภคคิดว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการใช้งานผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกมากที่สุดคือ 1. ชักรีดหรือดูแลรักษายาก และ ราคา 2. ร้อนหรืออึดอัดเวลาสวมใส่ 3. ลวดลายโบราณไม่ทันสมัย/หาโอกาสใส่ได้ยาก และอันดับสุดท้ายคือ ยับง่าย/ไม่สะดวกในการใช้ ซึ่งหากมีผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกในรูปแบบใหม่ที่ผลิตจากวัสดุเส้นใยจากธรรมชาติ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดีแล้วนั้นผู้บริโภคจะมีความสนใจที่จะซื้อฝ่ายกดอกมี จำนวนถึง 63 คน โดยผู้บริโภคมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกที่ทอจากเส้นใยชนิดแต่ละชนิดลำดับได้ดังนี้ 1. เส้นใยไหม มากที่สุด 2. เส้นใยฝ้าย 3. เส้นใยไผ่ และอันดับสุดท้ายคือ เส้นใยสังเคราะห์ โดยหากซื้อผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกแล้วผู้บริโภคส่วนใหญ่จะนำมาออกแบบตัดชุดในลักษณะดังนี้คือ อันดับ 1. ชุดทำงาน รองลงมาคือ 2. ชุดลำลองสไตล์ร่วมสมัย/ทันสมัย และอันดับสุดท้ายคือ 3. ชุดราตรี/ชุดออกงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริโภคสรุปได้ว่า กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่และผู้ทอผ้ามีความสนใจเกี่ยวกับวัสดุเส้นใยไผ่และการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีการคาดหวังว่าคุณสมบัติของเส้นใยจะสามารถช่วยลดทอนปัญหาทั้งราคาต้นทุนของวัสดุเส้นใยในการทอผ้า และปัญหาของการใช้งานให้สะดวกสบายขึ้น ลวดลายของผ้าที่ควรจะมีให้เลือกหลากหลายและสวมใส่ได้ง่ายเข้ากันได้กับหลายช่วงอายุและโอกาสที่ต่างจากผ้าไหมในรูปแบบเดิม เพื่อเป็นทางเลือกที่จะใช้ผ้าไทยและเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ผ้าไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งจากข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยสามารถนำมารวบรวมและวิเคราะห์ประเด็นในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

5. ออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้จากการศึกษา จำนวน 30 รูปแบบ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางที่จะใช้ในการออกแบบโครงสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 30 รูปแบบ ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และงานหัตถกรรม ลักษณะของการออกแบบลวดลายผ้าทอของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ลวดลายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ เพื่อที่จะดึงสิ่งนั้นออกมาเล่าเป็นเรื่องราวผ่านลวดลายของผ้าที่จะทำการออกแบบ และศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับวัสดุเส้นใยไผ่ และเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด เพื่อให้เชื่อมโยงกับเทรนด์และแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการออกแบบแฟชั่นในฤดูกาล AUTUMN/WINTER 2014/15 ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบคือ Soft Determination Trend โดยการผสมผสานกับเรื่องของการพัฒนาวัฒนธรรม พัฒนาจากรากฐานเดิมที่มีอยู่และสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น ผสมกับความนุ่มนวลบวกกับความแข็งแรงของสตรียุคใหม่และการเติบโตของกลิ่นอายในสังคมเมืองสมัยใหม่ ประยุกต์ลวดลายผสมกับลวดลายเรขาคณิต ให้ลักษณะของโครงสร้างลวดลายผ้าทอที่เรียบง่ายและให้มีผิวสัมผัสหรือ Texture ที่ไม่เรียบและให้ความรู้สึกที่เบา Light-Weigh ง่ายในการสวมใส่ การดูรักษาและมีความร่วมสมัย ในโทนสีธรรมชาติหรือสีพาสเทล ได้แก่ สีเทา, สีฟ้า, สีน้ำเงินเข้ม, สีชมพู, สีโอรส, สีเนื้อ, สีน้ำตาล, สีเหลือง, สีเขียว โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแบบสอบถามด้านความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้ได้แนวทางในการออกแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาและออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด

โดยแนวคิดในการออกแบบ (Concept) คือ วิถีไทย วิถียั่งยืน ซึ่งได้นำแรงบันดาลใจ (Inspiration) มาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวบ้าน คนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ภูมิปัญญาด้านงานหัตถกรรมจรัสสารที่ใช้ในการดำเนินชีวิตรวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนเข้ามาใช้ในการออกแบบแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก จำนวน 30 รูปแบบ

ภาพประกอบ 40 แรงบันดาลใจในการออกแบบ

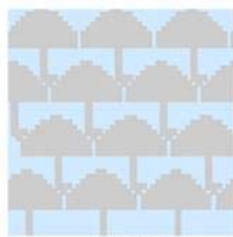
ภาพประกอบ 41 วัสดุเส้นใย เทคนิค และโทนสี ที่ใช้ในการออกแบบ

ภาพประกอบ 42 แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

SKD 16

SKD 17

SKD 18

SKD 19

SKD 20

SKD 21

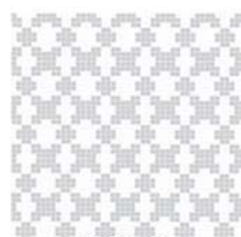
SKD 22

SKD 23

SKD 24

SKD 25

SKD 26

SKD 27

SKD 28

SKD 29

SKD 30

ภาพประกอบ 42 (ต่อ)

6. ผู้เชี่ยวชาญเลือกและประเมินแบบร่างจำนวน 10 รูปแบบ

จากการศึกษาข้อมูลแบบสอบถามด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการออกแบบสิ่งทอ ที่มีผลต่อรูปแบบของโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้ออกแบบและพัฒนา โดยการเลือกแบบร่างโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งออกแบบโดยผู้วิจัยแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 แบบ จากทั้งหมด จำนวน 30 แบบ เพื่อนำแบบร่างที่คัดเลือกได้นำไปสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อไป

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

โดยกำหนดคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีระดับค่าคะแนนความเหมาะสมในการแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามระดับความคิดเห็นต่าง ๆ ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1.10 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใย
ไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลดลาย ผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี			
ลำดับแบบร่าง	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่าน	X-Bar	S.D.
แบบร่างที่ 1	2 5 1	2.67	2.08
แบบร่างที่ 2	2 5 2	3.00	1.73
แบบร่างที่ 3	2 3 2	2.67	0.58
แบบร่างที่ 4	2 3 2	2.67	0.58
แบบร่างที่ 5	2 4 4	3.33	1.15
แบบร่างที่ 6	2 4 3	3.00	1.00
แบบร่างที่ 7	2 3 2	2.33	0.58
แบบร่างที่ 8	2 3 1	2.00	1.00
แบบร่างที่ 9	2 4 2	2.67	1.15
แบบร่างที่ 10	1 4 1	2.00	1.73
แบบร่างที่ 11	3 3 5	3.67	1.15
แบบร่างที่ 12	3 3 5	3.67	1.15
แบบร่างที่ 13	1 5 5	3.67	2.31
แบบร่างที่ 14	4 5 2	3.67	1.53
แบบร่างที่ 15	3 3 3	3.00	0.00
แบบร่างที่ 16	3 3 2	2.67	0.58
แบบร่างที่ 17	2 3 3	2.67	0.58
แบบร่างที่ 18	3 4 2	3.00	1.00
แบบร่างที่ 19	3 3 3	3.00	0.00
แบบร่างที่ 20	3 3 4	3.33	0.58
แบบร่างที่ 21	2 4 2	3.00	1.00
แบบร่างที่ 22	2 5 2	3.00	1.73
แบบร่างที่ 23	3 5 5	4.55	1.15
แบบร่างที่ 24	3 3 4	3.33	0.58
แบบร่างที่ 25	2 3 3	2.67	0.58
แบบร่างที่ 26	2 4 1	2.33	1.53
แบบร่างที่ 27	2 4 2	2.67	1.15

ตาราง 4 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลอย ผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี			
ลำดับแบบร่าง	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่าน	X-Bar	S.D.
แบบร่างที่ 28	2 4 2	2.67	1.15
แบบร่างที่ 29	2 3 1	2.00	1.00
แบบร่างที่ 30	2 5 2	3.00	1.73
รวม		2.89	0.55

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลอยผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีพบว่า 10 อันดับแรกของแบบร่างที่ได้คะแนนประเมินความเหมาะสมมากที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แบบร่างที่ 23 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 4.33 และค่า S.D. เท่ากับ 1.15
2. แบบร่างที่ 11 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.67 และค่า S.D. เท่ากับ 1.15
3. แบบร่างที่ 12 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.67 และค่า S.D. เท่ากับ 1.15
4. แบบร่างที่ 14 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.67 และค่า S.D. เท่ากับ 1.53
5. แบบร่างที่ 13 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.67 และค่า S.D. เท่ากับ 2.31
6. แบบร่างที่ 24 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.33 และค่า S.D. เท่ากับ 0.58
7. แบบร่างที่ 20 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.33 และค่า S.D. เท่ากับ 0.58
8. แบบร่างที่ 5 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.33 และค่า S.D. เท่ากับ 1.15
9. แบบร่างที่ 18 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.00 และค่า S.D. เท่ากับ 1.00
10. แบบร่างที่ 3 มีค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.00 และค่า S.D. เท่ากับ 1.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการออกแบบลายให้แตกต่างจากลายที่มีอยู่ควรรใช้สีที่มีความหลากหลายโดยใช้ทฤษฎีสีเข้ามาจับ โดยต้องเหมาะกับวัย ควรมีการใช้ทั้งลายเก่าและใหม่ผสมกัน ควรคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นสำคัญ และควรบอกด้วยว่าในแต่ละลายทอทั้งหมดกี่ตะกอ

2. การใช้สีสามารถพัฒนาให้มีมิติ หรือมีความหลากหลายมากขึ้นและขนาดของลายสามารถทำให้เล็กที่สุดหรือขยายให้ใหญ่ขึ้น

3. ลายบางลายน่าสนใจ แต่อาจจะต้องไปปรับเรื่องขนาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย การวางสีของบางลายอาจปรับให้มีโทนสีที่แตกต่างกันเพื่อให้ลายโดดเด่นขึ้น

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบร่างโดยผู้เชี่ยวชาญมีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้รับการคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 รูปแบบ ที่มีลำดับคะแนนมากที่สุด ซึ่งผลที่ได้นี้ผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบร่างเสมือนจริงที่ได้แก้ไขไปสอบถามความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคต่อไป

7. วิเคราะห์แบบสอบถามของผู้บริโภคต่อแบบร่างโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 5 รูปแบบ และคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญ นำมาออกแบบเพื่อเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้ผ่านการคัดเลือกแบบร่างโดยผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จำนวน 10 รูปแบบ จากผู้บริโภคจำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	100	100
รวม	100	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	28	28
25-35 ปี	57	57
36-45 ปี	2	2
มากกว่า 46 ปี	4	4
รวม	100	100
3. ระดับการศึกษา		
ระดับต่ำกว่ามัธยม	0	0
ระดับมัธยมศึกษา	2	2
ระดับอนุปริญญา	4	4
ระดับปริญญาตรี	77	77
ระดับปริญญาโท	17	17
ระดับปริญญาเอก	0	0
รวม	100	100

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	31	31
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	8
พนักงานเอกชน	38	38
ธุรกิจส่วนตัว	14	14
อื่นๆ	9	9
รวม	100	100
5. รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	29	29
10,001 – 20,000 บาท	43	43
20,001 – 30,000 บาท	17	17
30,001 – 40,000 บาท	7	7
40,001 – 50,000 บาท	1	1
50,001 บาทขึ้นไป	3	3
รวม	100	100

สรุปรายงานผลจากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้บริโภคเพศหญิง จำนวน 100 คน พบว่าช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 25 – 35 ปี อยู่ในอัตราส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 57 รองลงมาคือช่วงอายุของผู้บริโภคที่ต่ำกว่า 25 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 28 รองลงมาคือช่วงอายุของผู้บริโภคที่มากกว่า 46 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ และอันดับสุดท้ายคือช่วงอายุ 36 – 45 ปี อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 2 โดยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาอยู่ที่ ระดับปริญญาตรี ในอัตราส่วน ร้อยละ 77 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท ในอัตราส่วน ร้อยละ 17 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา ในอัตราส่วน ร้อยละ 4 รองลงคือ และอันดับสุดท้ายคือ ระดับมัธยมศึกษา ในอัตราส่วน ร้อยละ 2 ซึ่งมีอาชีพส่วนใหญ่คือ พนักงานเอกชน ในอัตราส่วน ร้อยละ 38 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา ในอัตราส่วน ร้อยละ 31 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว ในอัตราส่วน ร้อยละ 14 รองลงมาคือ อื่นๆ ในอัตราส่วน ร้อยละ 9 และอันดับสุดท้ายคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ในอัตราส่วน ร้อยละ 8 โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่ฐานรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 43 รองลงมาคือ ไม่เกิน 10,000 บาทอยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 29 รองลงมาคือ 20,001 – 30,000 บาท

อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 17 รองลงมาคือ 30,001 – 40,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 7 รองลงมาคือ 50,001 บาทขึ้นไป อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 3 และอันดับสุดท้ายคือ 40,001 – 50,000 บาท อยู่ในอัตราส่วน ร้อยละ 1

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างตลาดค้าปลีกจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

โดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีระดับค่าคะแนนความเหมาะสมในการแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

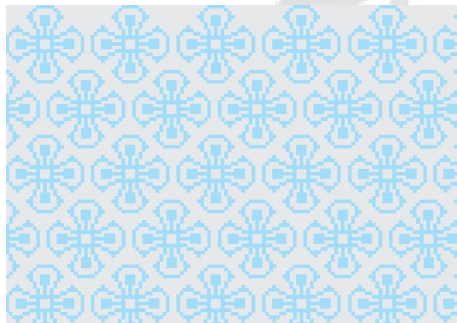
แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามระดับความคิดเห็นต่าง ๆ ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1.10 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

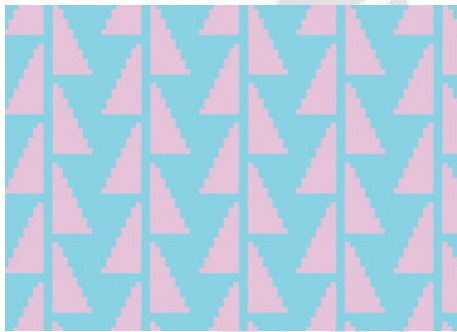
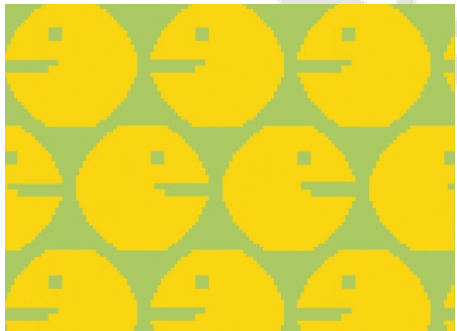
ตาราง 6 แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้าง
ลดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์				
แบบร่างโครงสร้างลดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค		
		X-Bar	S.D.	ความพึงพอใจ
1. แบบร่างที่ 23 	ลดลาย	3.45	1.04	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
	สีสัน	3.66	1.05	ระดับความพึงพอใจมาก
	ความเหมาะสมในการสวมใส่	3.40	0.98	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2. แบบร่างที่ 11 	ลดลาย	3.57	1.06	ระดับความพึงพอใจมาก
	สีสัน	3.62	0.96	ระดับความพึงพอใจมาก
	ความเหมาะสมในการสวมใส่	3.42	0.99	ระดับความพึงพอใจปานกลาง

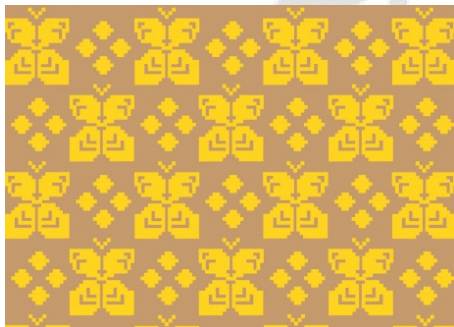
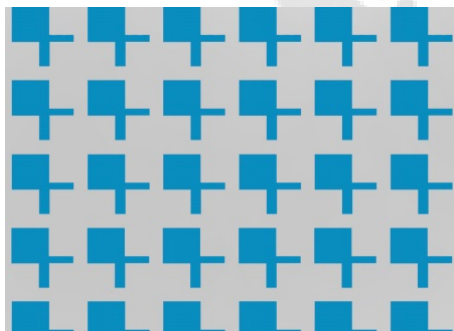
ตาราง 6 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและ พัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์				
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค		
		X-Bar	S.D.	ความพึง พอใจ
3. แบบร่างที่ 12 	ลวดลาย	3.72	0.92	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.63	0.98	ระดับความพึง พอใจมาก
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.56	0.92	ระดับความพึง พอใจมาก
4. แบบร่างที่ 14 	ลวดลาย	3.63	1.01	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.48	1.02	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.54	1.04	ระดับความพึง พอใจมาก

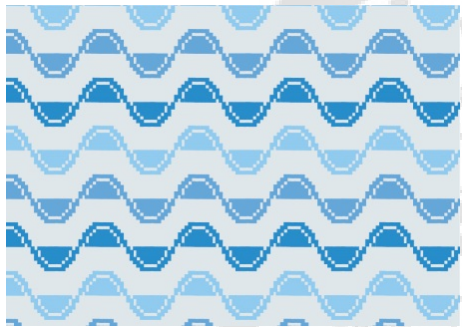
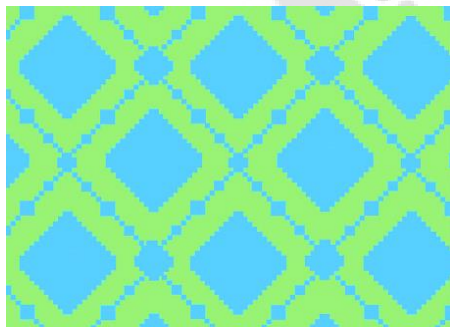
ตาราง 6 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและ พัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์				
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค		
		X-Bar	S.D.	ความพึง พอใจ
5. แบบร่างที่ 13 	ลวดลาย	3.61	0.89	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.59	0.98	ระดับความพึง พอใจมาก
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.82	0.84	ระดับความพึง พอใจมาก
6. แบบร่างที่ 14 	ลวดลาย	3.27	1.23	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง
	สีสัน	3.49	1.16	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.10	1.11	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและ พัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์				
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค		
		X-Bar	S.D.	ความพึง พอใจ
7. แบบร่างที่ 20 	ลวดลาย	3.97	0.98	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.84	1.02	ระดับความพึง พอใจมาก
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.92	0.99	ระดับความพึง พอใจมาก
8. แบบร่างที่ 5 	ลวดลาย	3.71	0.97	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.79	0.95	ระดับความพึง พอใจมาก
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.86	0.89	ระดับความพึง พอใจมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและ พัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์				
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค		
		X-Bar	S.D.	ความพึง พอใจ
9. แบบร่างที่ 18 	ลวดลาย	3.77	1.02	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.87	1.02	ระดับความพึง พอใจมาก
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.74	1.01	ระดับความพึง พอใจมาก
10. แบบร่างที่ 3 	ลวดลาย	3.50	1.03	ระดับความพึง พอใจมาก
	สีสัน	3.28	1.14	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง
	ความเหมาะสม ในการสวมใส่	3.29	0.99	ระดับความพึง พอใจปาน กลาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ในด้าน ลวดลาย สีสันทัน และความเหมาะสมต่อการสวมใส่ พบว่า แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ออกแบบที่มีคะแนนผลรวมจากการประเมินในทุกๆ ด้าน ของการออกแบบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. แบบร่างที่ 7 ในอัตราผลรวมค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.91 ค่าผลรวม S.D เท่ากับ 0.02
2. แบบร่างที่ 5 ในอัตราผลรวมค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.79 ค่าผลรวม S.D เท่ากับ 0.04
3. แบบร่างที่ 18 ในอัตราผลรวมค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.79 ค่าผลรวม S.D เท่ากับ 0.01
4. แบบร่างที่ 13 ในอัตราผลรวมค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.67 ค่าผลรวม S.D เท่ากับ 0.07
5. แบบร่างที่ 12 ในอัตราผลรวมค่าเฉลี่ย X-Bar เท่ากับ 3.63 ค่าผลรวม S.D เท่ากับ 0.03

ตอนที่ 3 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม ต่อรูปแบบของการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ในแต่ละรูปแบบของการออกแบบและในภาพรวม

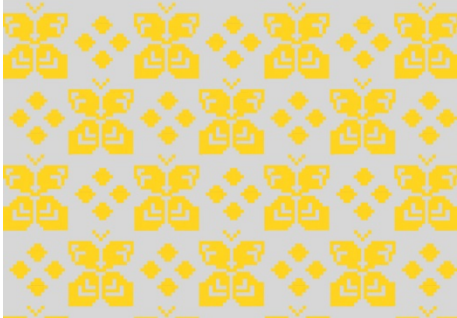
แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

1. สีไม่ค่อยสวย ส่วนใหญ่มีแต่สีฟ้า อยากให้มีสีหลากหลายกว่านี้ เพิ่มลายที่มีสีสันทันมากขึ้น
2. อยากให้เน้นสีของผ้าสีสันทันไสอีกนิด เพราะเวลาที่นำผ้ามาตัดจะทำให้ชุดเด่นขึ้น อีกอย่างลวดลายของผ้าเน้นไปในทางกราฟฟิกเยอะไปหน่อย อยากให้ออกแบบลายพื้นๆ สามารถสวมใส่ได้ทุกโอกาสด้วยคะ
3. คิดว่าลวดลายส่วนใหญ่ที่มีมาแบบหลังๆ ก่อนข้างแก้นิดนึง และส่วนใหญ่ไม่เหมาะกับการใส่ไปข้างนอกนอกจากจะเป็นลายเสื้อกันหนาวแบบถัก
4. ลวดลายและดีไซน์ ออกแนวกลางเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้หลากหลายกลุ่ม
5. การออกแบบลวดลายในแบบทดสอบนี้ ไม่ค่อยมีความทันสมัยและสีสันทันก็ธรรมดาเกินไป จึงไม่เป็นที่น่าสนใจ หากว่าทำออกมาจำหน่ายจะไม่ค่อยมีแรงดึงดูดในการจ่ายเงินเพื่อซื้อ
6. การเลือกลวดลายส่วนตัวมักจะคำนึงถึงลักษณะรูปร่างของตนเอง และโอกาสเป็นหลักค่ะ จากลวดลายตามแบบสอบถามน่าสนใจดีค่ะ แต่หากเป็นสีโทนเข้มก็อาจจะทำให้ใส่ได้ง่ายขึ้นค่ะ

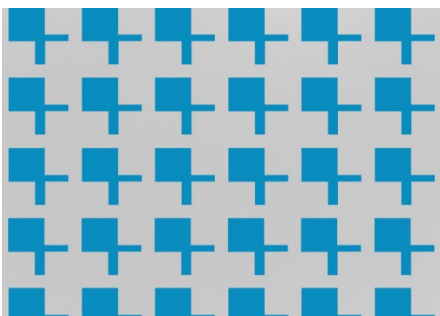
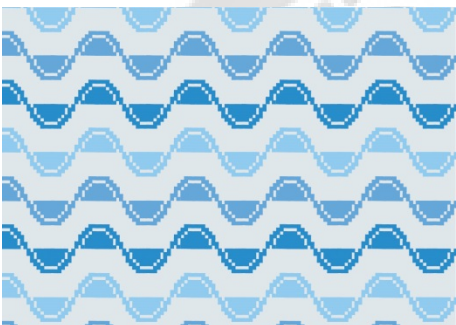
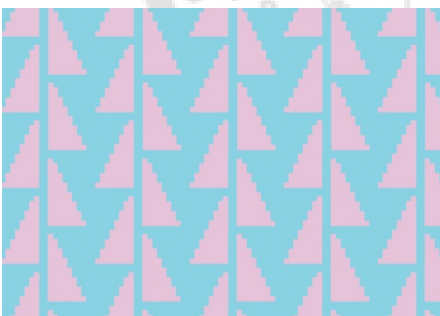
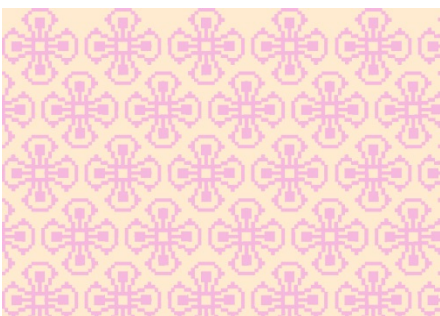
จากการวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ในด้าน ลวดลาย สีสันทัน และความเหมาะสมต่อการสวมใส่ ที่ได้รับการคัดเลือกในอันดับคะแนนสูงสุด จำนวน 5 รูปแบบ ซึ่งผลที่ได้นี้ผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบร่างเสมือนจริงที่ได้แก้ไขไปสอบถามความเหมาะสมต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปออกแบบเพื่อเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามด้านความเหมาะสมของแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นและการออกแบบสิ่งทอแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตาราง 7 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ

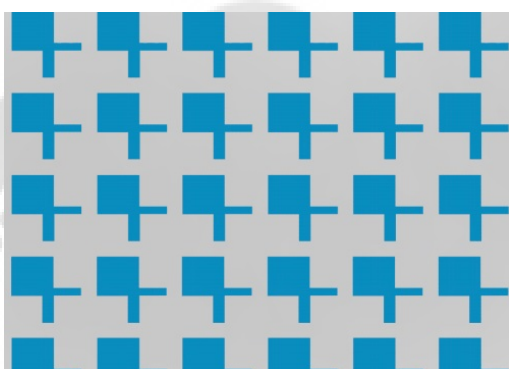
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. แบบร่างที่ 20 (จำนวน 4 ตะกอล) 		✓

ตาราง 7 (ต่อ)

แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
2. แบบร่างที่ 5 	✓	
3. แบบร่างที่ 18 	✓	
4. แบบร่างที่ 13 	✓	
5. แบบร่างที่ 12 		✓

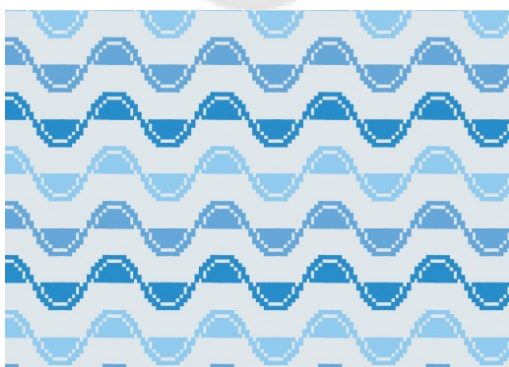
จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบสอบถามความเหมาะสมของแบบร่างโครงสร้าง ลวดลายผ้าทอเสมือนจริงต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรีจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยสามารถสรุปแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไฟที่มีความเหมาะสมต่อการนำไปออกแบบเป็นเครื่องแต่งกายจำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบร่างที่ 5 (จำนวน 5 ตะกอล)

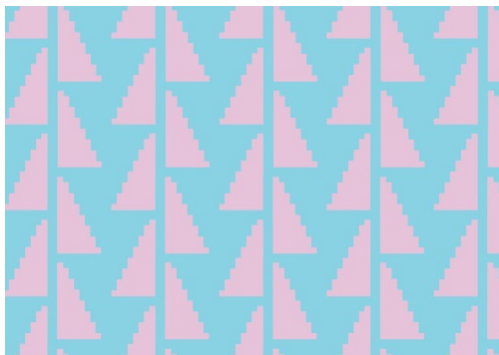
ภาพประกอบ 43 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ

2. แบบร่างที่ 18 (จำนวน 16 ตะกอล)

ภาพประกอบ 44 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ

3. แบบร่างที่ 13 (จำนวน 14 ตะกอล)

ภาพประกอบ 45 แบบร่างที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปผลิตเป็นต้นแบบ

8. การผลิตชิ้นงานโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการลงพื้นที่เพื่อทำแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ในแนวคิด (Concept) วิถีไทย วิถียั่งยืน ซึ่งได้นำแรงบันดาลใจ (Inspiration) มาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวบ้านของคนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ภูมิปัญญาด้านงานหัตถกรรมจักรสารที่ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนเข้ามาใช้ในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกเชื่อมโยงกับเทรนด์และแนวทางการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอและการออกแบบแฟชั่นในฤดูกาล AUTUMN/WINTER 2014/15 ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบคือ Soft Determination Trend โดยการผสมผสานกับเรื่องของการพัฒนาวัฒนธรรม พัฒนาจากรากฐานเดิมที่มีอยู่และสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น ผสมกับความนุ่มนวลบวกกับความแข็งแรงของสตรียุคใหม่และการเติบโตของกลีน้อยในสังคมสมัยใหม่ ประยุกต์ลวดลายผสมกับลวดลายเรขาคณิต ให้ลักษณะของโครงสร้างลวดลายผ้าทอที่เรียบง่ายและให้มีผิวสัมผัสหรือ Texture ที่ไม่เรียบ ง่ายในการสวมใส่ การดูรักษาและมีความร่วมสมัย ในโทนสีธรรมชาติหรือสีพาสเทล ได้แก่ สีเทา, สีฟ้า, สีน้ำเงินเข้ม, สีชมพู, สีโอรส, สีเนื้อ, สีน้ำตาล, สีเหลือง, สีเขียว โดยใช้เทคนิคการทอในลักษณะยกดอกซึ่งเป็นเทคนิคการทอที่คนในชุมชนมีความถนัดและชำนาญ ร่วมกับการผสมผสานเส้นใยในการทอคือเส้นใยไผ่และเส้นใยไหม (ชนิดไหมน้อย) ที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตเพื่อให้ได้ผ้าทอยกดอกที่เหมาะสมสำหรับเสื้อผ้าสตรีและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด ซึ่งที่ขั้นตอนในการผลิตดังนี้

1. นำแบบร่างเสมือนจริงที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อที่จะผลิตเป็นต้นแบบทั้ง 3 ลาย มาวางแผนกระบวนการในการผลิต

ภาพประกอบ 46 เส้นใยฝ้าย

2. เตรียมวัสดุเส้นใยที่ใช้ในการทอ ได้แก่ เส้นใยฝ้าย และ เส้นใยไหม (ไหมน้อย)

ภาพประกอบ 47 เส้นใยไหม (ไหมน้อย)

3. เตรียมสีที่ใช้ในการย้อมเส้นใย ได้แก่ สีที่ใช้ย้อมเส้นใยไฟ คือ สีส้อมเส้นใยที่ได้จากพืช หรือสีย้อมชนิดเดียวกับสีย้อมฝ้ายนั่นเอง และสีที่ใช้ย้อมเส้นใยไหม ซึ่งสีที่ใช้ในการย้อมเส้นใยทั้ง 2 ชนิด ผู้วิจัยได้ใช้สีสังเคราะห์ที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม จากนั้นจึงทำการย้อมเส้นใยเพื่อใช้ในการทอ

ภาพประกอบ 48 สีที่ใช้ในการย้อมเส้นใย

4. เตรียมอุปกรณ์ในการทอผ้าและขึ้นลายด้วยกรรมวิธีการทอยกดอก จำนวน 3 ลาย ได้แก่ กำหนด ได้แก่ แบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 4 ตะกอ), แบบร่างที่ 18 ลายน้าไหล (จำนวน 5 ตะกอ) และแบบร่างที่ 13 ลายต้นไม้ (จำนวน 4 ตะกอ)

ภาพประกอบ 49 อุปกรณ์ในการทอผ้าและขึ้นลายด้วยกรรมวิธีการทอยกดอก

5. เริ่มทำการทอผ้ายกดอกตามแบบที่กำหนด ได้แก่ แบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 5 ตะกอ), แบบร่างที่ 18 ลายน้ำไหล (จำนวน 16 ตะกอ) และแบบร่างที่ 13 ลายต้นไม้ (จำนวน 4 ตะกอ) ในการทอผ้าใช้กี่ทอมือ ขนาดหน้าฟืมเบอร์ 47 โดยทอผ้าขนาดหน้ากว้าง 95 เซนติเมตร ยาวทั้งหมด 4 เมตร โดยแบ่งเป็นทอลาย 2 เมตร และทอผ้าพื้น 2 เมตร

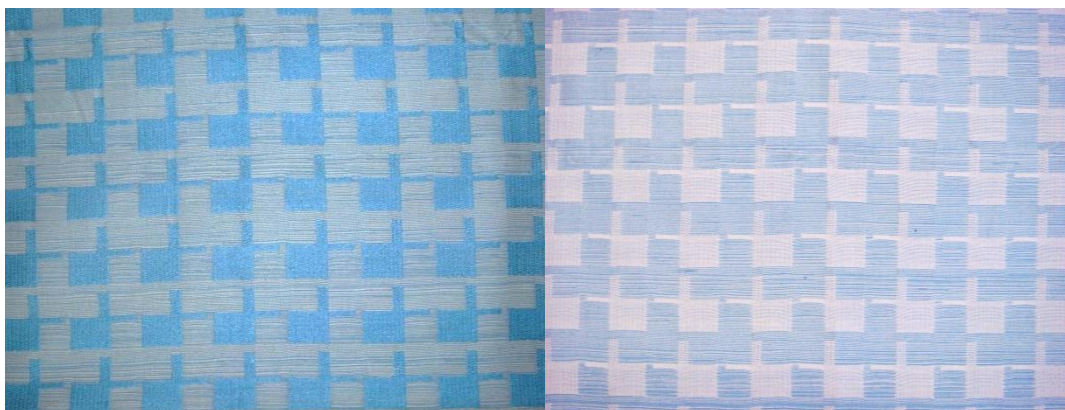
ภาพประกอบ 50 การทอผ้ายกดอกตามแบบที่กำหนด

6. ทำการทอผ้าจนได้ออกมาเป็นผ้าทอเป็นผืน

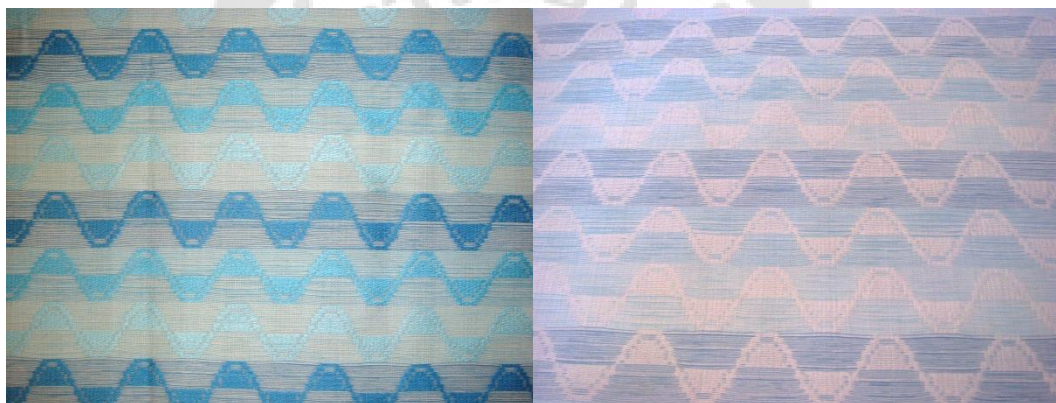

ภาพประกอบ 51 การทอผ้ายกดอก

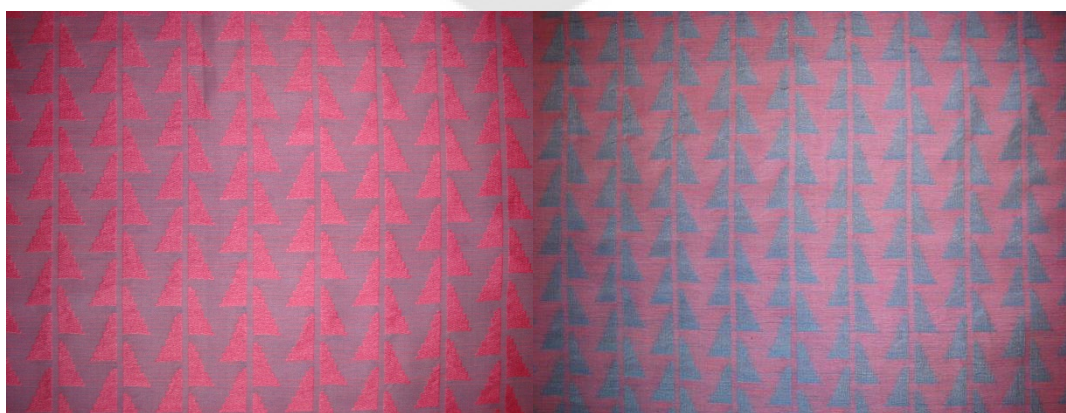
7. ได้ผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกที่ทอเสร็จครบทั้ง 3 ลาย

ภาพประกอบ 52 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 5 ตะกอล)

ภาพประกอบ 53 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 18 คือ ลายน้ําไหล (จำนวน 16 ตะกอล)

ภาพประกอบ 54 ผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 13 คือ ลายต้นไม้ (จำนวน 14 ตะกอล)

ภาพประกอบ 55 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 5 คือ
ลายปลา (จำนวน 5 ตะกอล)

ภาพประกอบ 56 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 18 คือ
ลายน้ำไหล (จำนวน 16 ตะกอล)

ภาพประกอบ 57 ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสตรีจากผ้าทอยกดอกตามแบบร่างที่ 13 คือ
ลายต้นไผ่ (จำนวน 14 ตะกอ)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี โดยโครงสร้างลวดลายผ้าทอนั้นมุ่งเน้นการเลือกใช้เส้นใยจากธรรมชาติคือเส้นใยไผ่มาเป็นส่วนสำคัญของการทอผ้า เพื่อให้เกิดลักษณะพิเศษของผิวสัมผัสที่ดีโดยคำนึงถึงความเหมาะสมต่อผู้สวมใส่ ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาวิจัยตามความมุ่งหมายของการศึกษา กล่าวคือ เพื่อศึกษาเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติและลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ โดยการพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่ กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เบื้องต้นจำนวน 30 รูปแบบ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างโครงสร้างลวดลายการทอผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้ออกแบบโดยมีแนวทางในการออกแบบที่มีการประยุกต์ลวดลายให้ร่วมสมัยขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นอยู่ผ่านลวดลายที่ได้ออกแบบร่วมกับเทคนิคการทอผ้ายกดอกที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากแบบร่างที่ได้ทำการออกแบบเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอเสมือนจริง จากนั้นสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค ร่วมกับการออกแบบแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่เพื่อพัฒนาเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นและนำไปพัฒนาเป็นโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีชิ้นงานต้นแบบที่สามารถสวมใส่ได้จริง โดยมรการสรุปและอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัยต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุดและศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติและลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ โดยการพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่ กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นแนวทางการออกแบบนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพแก่คนในชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

งานวิจัยได้แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการการผลิต วัสดุ เส้นใยไฟ

1. การทอผ้าจากเส้นใยไฟ เปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไฟ การใช้งานเส้นใยไฟที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรี

2. การออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้ายกดอก หลักการออกแบบและเทคนิคการทอผ้ายกดอก ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมจากแหล่งผู้ผลิต กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ และนำมาสร้างแบบร่างการศึกษาและพัฒนาผ้าทอจากเส้นใยไฟสำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 30 รูปแบบ โดยนำเสนอแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นใย จำนวน 1 ท่าน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างการทอผ้า จำนวน 1 ท่าน
- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 ท่าน

พิจารณาเลือกโดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 รูปแบบ ที่มีความเหมาะสมเพื่อนำไปสร้างเป็นแบบร่างเสมือนจริงต่อไป

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไฟสำหรับเสื้อผ้าสตรี

1. สรุปผลแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไฟสำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 10 รูปแบบ มาคัดเลือกให้เหลือเพียง 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลกชั่น

2. คัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญ จากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่าง เพื่อสร้างต้นแบบโครงสร้างผ้าทอยกดอกจากเส้นใยไฟ

ส่วนที่ 4 นำผลงานต้นแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไฟ และข้อมูลด้านการศึกษาวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกาย ข้อมูลเทรนด์แฟชั่นที่ผู้วิจัยได้ศึกษา นำมาออกแบบเพื่อเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไปสำหรับเสื้อผ้าสตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินเก็บรวบรวม ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมเอกสาร เป็นขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จากแหล่งต่าง ๆ ให้มากที่สุด เช่น เอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นขั้นตอนการลงพื้นที่ที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์

จากการรวบรวมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่ได้ ออกแบบและพัฒนาโครงสร้างการทอผ้ายกดอก โดยการสร้างพื้นผิวด้วยการผสมผสานเส้นใยไผ่ และเส้นใยไหมเพื่อให้เกิดลักษณะพิเศษของผิวสัมผัสที่ดี โดยคำนึงถึงความเหมาะสมต่อผู้สวมใส่ จากแบบสอบถามที่สอบถามกลุ่มผู้บริโภคและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้าง ผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคนั้นสรุปผลได้ ว่า เส้นใยที่เหมาะสมที่สุดกับการทอคือ เส้นใยไหมและเส้นใยไผ่ เนื่องจากจะทำให้เกิดความแปลกใหม่ของเส้นใยธรรมชาติซึ่งต่างจากวัสดุเส้นใยเดิมที่ผู้ทอในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ใช้เพียงเส้นใยไหมน้อยในการทอเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังได้ผิวสัมผัสสบายต่อการสวมใส่และลดปัญหาในการใช้งานที่เกิดจากรอยยับได้ดี ทำให้ดูแลรักษาง่ายสามารถตอบสนองการใช้งานได้อย่างดียิ่ง

ด้านของรูปแบบและลักษณะการทอนั้นในการทอลักษณะยกดอกมีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาออกแบบเป็นเครื่องแต่งกาย โดยการใช้เส้นใยไหมเป็นด้ายยืนและเส้นใยไผ่เป็นด้ายพุ่ง ซึ่งโดยทั่วไปนั้นการทอผ้ายกดอกแต่ละผืนจะทอโดยมีความยาวทั้งหมด 4 เมตร ซึ่งแบ่งเป็น การทอลายยกดอกความยาว 2 เมตร และการทอผ้าพื้นความยาว 2 เมตร ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะทำมาออกแบบเป็นเครื่องแต่งกายได้เป็นอย่างดี และในการวิจัยผู้วิจัยได้เลือกเทคนิคการทอยกดอกในลักษณะที่สามารถใช้งานผ้าได้ทั้งสองด้านและเป็นการทอในลักษณะพิเศษที่ช่วยลดปัญหาการเกี่ยวของผ้ายกจากลักษณะเดิมคือการทอแบบเก็บด้านหลังของผ้า และในการทอผ้าพื้นจากรูปแบบเดิมที่สีสันของผ้าและเส้นใยในการทอจะเรียงตัวแบบเรียบสนิทมีความเป็นระเบียบ ผู้วิจัยได้ออกแบบให้เกิดผิวสัมผัสพิเศษที่เกิดจากการทอแบบรวดเร็วโดยการควบเส้นในการทอที่ไม่สม่ำเสมอของผู้ทอ

จึงทำให้เกิดลวดลายเพิ่มขึ้นที่ผ้าพื้น ซึ่งมีลักษณะสวยงาม แปลกตาและน่าสนใจ ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นและสามารถเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่ผู้ทอผ้าในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกต่อไป

ด้านลวดลายและโครงสร้างผ้าทอผลจากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า อัตลักษณ์และวัฒนธรรมการทอผ้ายกดอกของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษโดยได้รับอิทธิพลมาจากเขมร ทั้งด้านลวดลายและกรรมวิธีการทำที่ซับซ้อน โดยนิยมใช้เส้นไหมน้อยที่มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก เรียบและนุ่ม มาทอเป็นผืน ซึ่งปัจจุบันได้มีการทอผ้าทั้งหมดอยู่ 7 ลาย ได้แก่ ลายลูกแก้ว 23 ตะกอ, ลายหางนกยูง 27 ตะกอ, ลายกนกบิน 30 ตะกอ, ลายพานพุ่ม 20 ตะกอ, ลายหยดน้ำ 20 ตะกอ, ลายดอกจันทร์ 10 ตะกอ และลายใบไม้ 20 ตะกอ และมีความนิยมผ้าในลวดลายโบราณด้วยเช่นกัน ซึ่งมีการออกแบบลวดลายโดยการเลียนแบบธรรมชาติตามจินตนาการของผู้ออกแบบลายเป็นส่วนใหญ่และในการออกแบบนั้นก็คำนึงถึงความหมายที่เป็นมงคลของลายนั้นๆ ด้วย โดยลายที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคคือลายหางนกยูง และลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ได้แก่ ลายหางนกยูงและลายดอกจันทร์ ซึ่งโทนสีที่ได้รับความนิยมได้แก่ สีฟ้า, สีเหลือง, สีครีมขาว, สีโอรส และสีชมพูหวาน ซึ่งจะได้รับความนิยมตามแต่ละเทศกาลต่างๆ กันไป นิยมย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยทำการทอผ้าในรูปแบบผืนผ้าเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังไม่ได้มีการแปรรูปเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น และจากการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการและความพึงพอใจด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากผู้บริโภคพบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี มีความต้องการด้านลวดลายในลักษณะของลวดลายประยุกต์ทันสมัยมากที่สุด โดยส่วนใหญ่คำนึงถึงความสามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาสและหลายช่วงอายุ รองลงมาคือต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันดับที่สามคือราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ซึ่งการใช้เทคนิคการทอแบบผสมประยุกต์สร้างลวดลายใหม่ขึ้นมาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความร่วมสมัยมากขึ้นและสร้างพื้นผิวของผ้าด้วยเทคนิคการทอแบบผสมนั้นมีความสอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาถึงมีความเหมาะสมในการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และแนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สีทอปี 2014-2015 (Trend AUTUMN/WINTER 2014-1015)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าที่คลี่คลายมาจากรูปแบบของลวดลายโบราณดั้งเดิมของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์และผสมผสานกับลวดลายที่ได้ออกแบบใหม่จากแนวคิดในการออกแบบ (Concept) คือ วิถีไทย วิถียั่งยืน ซึ่งได้นำแรงบันดาลใจ (Inspiration) มา

จากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวบ้าน คนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ภูมิปัญญา
 ด้านงานหัตถกรรมจักรสารที่ใช้ในการดำเนินชีวิตรวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนเข้ามาใช้ในการ
 วิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอยก
 ดอก จำนวน 30 รูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบร่างของโครงสร้างทอผ้าที่มีรูปแบบที่สอดคล้องกับ
 ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาโดยมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้
 คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นใย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างการทอผ้า
 จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 ท่าน
 โดยพิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด
 แล้วสรุปผลแบบร่างให้ได้ จำนวน 10 รูปแบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
 แบบร่าง 1 คอลเลกชั่น จำนวน 10 รูปแบบ นั้นมาคัดเลือกให้เหลือจำนวน 1 คอลเลกชั่น จำนวน 5 รูปแบบ
 โดยผู้บริโภค และคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบ
 จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาผลิตเป็นต้นแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี
 ซึ่งได้แก่ แบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 5 ตะกอ), แบบร่างที่ 18 คือ ลายน้ำไหล (จำนวน 16 ตะกอ)
 และ แบบร่างที่ 13 ลายต้นไผ่ (จำนวน 14 ตะกอ) โดยการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนั้น
 ประกอบไปด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพื่อใช้
 ในการออกแบบชุดโดยอ้างอิงมาจากการสำรวจพฤติกรรมการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของ
 ผู้บริโภคจากเว็บไซต์ Thaitrendsportting ในบริเวณถนน อโศก-สุขุมวิท และพิจารณาความ
 เหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปพัฒนาผลิตชิ้นงานต้นแบบซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปตาม
 สมมุติฐานของการวิจัย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลโดยรวมของการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้น
 ใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ในการศึกษาข้อมูลและจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์รูปแบบ ลวดลาย
 การเลือกใช้วัสดุหรือเส้นใย และเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน การผลิตผลงานออกมาเป็นผ้าผืน
 แล้วไปพัฒนาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีนั้นพบว่า

ด้านการออกแบบลวดลาย อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมการทอผ้ายกดอก ของชุมชนบ้าน
 เขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษโดยได้รับอิทธิพลมาจากเขมร ซึ่งมี
 ลวดลายและกรรมวิธีการทำที่ซับซ้อน ในปัจจุบันได้มีการทอผ้าทั้งหมดอยู่ 7 ลาย ได้แก่ ลายลูกแก้ว,
 ลายหางนกยูง, ลายกนกบิน, ลายพานพุ่ม, ลายหยดน้ำ, ลายดอกจันทร์และลายใบไม้ และมีความ

นิยมผ้าในลวดลายโบราณด้วยเช่นกัน ซึ่งมีการออกแบบลวดลายโดยการเลียนแบบธรรมชาติตามจินตนาการของผู้ออกแบบลายเป็นส่วนใหญ่และในการออกแบบนั้นก็คำนึงถึงความหมายที่เป็นมงคลของลายนั่นๆ ด้วย จีราวรรณ เรืองไกล (2556) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการออกแบบลวดลายและพื้นฐานการสร้างงาน การออกแบบลวดลายทอสามารถออกแบบได้มากมายหลายแบบตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบลวดลายทอ แต่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการทอในเบื้องต้นเพื่อสามารถกำหนดลายให้นำไปทอตามลวดลายที่ออกแบบได้จริง พินาลิน สาริยา (2549)

จังหวัดสุรินทร์ นิยมนำใช้เส้นใยในการทอผ้าคือเส้นไหมชั้นหนึ่งหรือไหมน้อย (ภาษาเขมรเรียก “โสดชัก”) ไหมน้อยจะมีลักษณะเป็นไหมเส้นเล็ก เรียบ นุ่ม เวลาสวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย มีกรรมวิธีการทอที่สลับซับซ้อนและเป็นกรรมวิธีที่ยาก ซึ่งต้องใช้ความสามารถและความชำนาญ เช่น การทอผ้ามัดหมี่พร้อมยกดอกไปในตัว (ตำนานผ้าไหมลายเอกลักษณ์นครชัยบุรีนทร์. 2553: 97-98) แต่ในปัจจุบันด้วยต้นทุนการาคาต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตทั้งราคาราคาเส้นไหมและสีย้อมธรรมชาติที่หาได้ยากในท้องถิ่นและต้นทุนสูง ต้องใช้เวลาในการเตรียมการกรรมวิธีและเทคนิคการผลิตที่ยุ่งยากซับซ้อน จึงทำให้กลุ่มผู้ทอผ้าได้หันไปใช้เส้นใยไหมสำเร็จรูปและสีย้อมเคมีแทนเพื่อให้อประหยัดเวลาในการผลิต โทนสีที่ได้รับความนิยมได้แก่ สีฟ้า, สีเหลือง, สีครีมงาช้าง, สีโอรส และสีชมพูหวาน ซึ่งจะได้รับความนิยมตามแต่ละเทศกาลต่าง ๆ กัน แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการใช้วัสดุและกระบวนการผลิต รวมถึงรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ผ้ายกทอมือ นางพูนสุข ถิณฉลาด (2556) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้และปัญหาในด้านวัสดุเส้นใยในการผลิต (ศราวุธ โตสวัสดิ์; และ ชีระพงษ์ ไชยเฉลิมวงศ์. 2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการแยกเส้นไหมสีสุกเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ ที่กล่าวว่า คุณสมบัติของไหมไหมซึ่งป้องกันการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย ทำให้ไม่เกิดเชื้อรา และกลิ่นอับสะสมบนผลิตภัณฑ์ อีกทั้งเส้นใยไหมยังมีความมันคล้ายกับเส้นใยไหมและขนแคชเมียร์ แต่มีราคาที่ถูกกว่าหนานกว่าและดูแลรักษาได้ง่ายกว่า ไม่ระคายเคืองต่อผิวของผู้สวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย แต่ในวันที่อากาศหนาวเย็นก็จะรู้สึกอบอุ่นกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยอื่นประมาณ 2-3 องศาเซลเซียส และดูดซับความชื้นและระบายอากาศได้ดี ซึ่งเกิดจากรูพรุนจำนวนมากภายในโครงสร้างของเส้นใยและ สามารถในการนำไปใช้ในงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งไหมไหมที่นำมาวิจัยในครั้งนี้จะใช้ไหมไหมสีสุกเพื่อเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่และหาได้ง่ายในประเทศมาใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทออีกหนึ่งทางเลือก ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสามารถลดปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมถึงอาจได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทางสิ่งทอเพื่อใช้ผลิตเป็นนวัตกรรมใหม่ต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชิลิกกา วรรณจันทร์; และ ประสงค์ สีหานาม.

2555: 49) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทยจากผ้าเส้นใยไม้ไผ่ย้อมด้วยสีครามธรรมชาติ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทยจากผ้าเส้นใยไม้ธรรมชาติย้อมด้วยสีคราม ย้อมครามธรรมชาติถูกนำมาใช้กับสีที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่ pH 12 ถึงเนื้อผ้าที่ทำจากเส้นใยไม้ไผ่ ทั้งหมดของถูกนำมาทดสอบแสง ความต้านทานต่อการซักล้างและคุณสมบัติความทนทานต่อเหงื่อโดยใช้ ISO 105-B02: 1994, ISO 105-C10: 2006 และ ISO 105-E04: 2008 ตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่าเส้นใยไม้ไผ่ย้อมด้วยครามต่อต้านแสงอยู่ในระดับดี พบการติดสีย้อมเล็กน้อยจากการย้อมสีบนผ้าขาว และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของความเข้มสีย้อมหลังจากการสัมผัสกับเหงื่อ แสดงให้เห็นว่าครามเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการย้อมสีเส้นใยไม้ไผ่ และผลงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาการซึมผ่านของการใช้เส้นใยไม้ไผ่ทอร่วมกับเส้นใยไหมและฝ้ายเพื่อการพัฒนาผ้าทอไป โดยการศึกษาการเปรียบเทียบการซึมผ่านอากาศในการทอผ้าของชุมชนในการใช้เส้นใยไม้ไผ่ทอร่วมกับเส้นใยไหม (50:50) ทำการทดสอบด้วยเครื่องทดสอบการซึมผ่านอากาศ M012A ที่มีความแตกต่างของความดันระหว่างพื้นผิวด้านบนและด้านล่างของตัวอย่าง (12.7 มิลลิเมตรน้ำ) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา (ASTM) D737: 2004 ผลการศึกษาพบว่า การซึมผ่านของเส้นใยไม้ไผ่พุ่งด้วยไหม (50:50) มีค่าสูงสุดเท่ากับ 98.20 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาทีต่อตารางเซนติเมตร เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเสื้อผ้าหรือเครื่องนุ่งห่มที่ผู้ใช้ที่ต้องการความสบายในการสวมใส่ ชีลิกา วรณจันทร์ (2556)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งทอของชุมชน บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่ จากการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไม้ไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ผลการวิจัยพบว่าผ้าทอจากเส้นใยไม้ไผ่ที่ได้รับความนิยมมีอยู่ 2 ประเภท ผ้าทอลักษณะผ้าพื้น และผ้าทอลักษณะผ้ายก โดยในรูปแบบการทอลักษณะผ้ายกนั้นมีความเหมาะสมที่สุดในการนำมาออกแบบเป็นเครื่องแต่งกาย และในการทอผ้ายกดอกลักษณะการผสมผสานเส้นใยระหว่างเส้นใยไหมกับเส้นใยไม้ไผ่มีความเหมาะสมในการทอผ้ายกที่สุด โดยการใช้เส้นใยไหมเป็นด้ายยืนและเส้นใยไม้ไผ่เป็นด้ายพุ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยข้างต้น จากข้อมูลที่ได้ศึกษาผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี 2014-2015 (Trend AUTUMN/WINTER 2014-1015) ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากอัตลักษณ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และงานหัตถกรรมของชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ โดยมีลักษณะการออกแบบที่แสดงออกความเป็นอยู่ ธรรมชาติ สิ่งรอบตัวจากพืชหรือสัตว์ นำมาผสมผสานและประยุกต์เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ น่าสนใจ และทันสมัย โดยการออกแบบลวดลายจะต้องคำนึงถึงหลักของการออกแบบ การจัดวาง พื้นที่ว่าง ให้มีความ

สอดคล้องกัน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินสุ่มเลือกตัวอย่างเพื่อให้ได้แบบร่างโครงสร้างผ้าทอที่มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างจำนวน 1 คอลเลคชั่น โดยเชื่อมโยงกับความเป็นไปได้ของเทรนด์AUTUMN/WINTER 2014/15 โดยได้นำแนวทาง Soft Determination Trend มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งหนึ่งในกระแสหลักของฤดูกาล สะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ผสมผสานความนุ่มนวลอ่อนโยน ผ่างด้วยความเตี๊ยมเข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน ในโทนสีธรรมชาติหรือสีพาสเทล ได้แก่ สีเทา, สีฟ้า, สีน้ำเงินเข้ม, สีชมพู การออกแบบได้ผสมผสานเรื่องของการพัฒนาวัฒนธรรม พัฒนาจากรากฐานเดิมที่มีอยู่ และสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ผสมกับความนุ่มนวลบวกกับความเตี๊ยมของสตรียุคใหม่และการเติบโตของกลิ่นอายในสังคมเมืองสมัยใหม่ ประยุกต์ลวดลายผสมกับลวดลายเรขาคณิต ให้ลักษณะของโครงสร้างลวดลายผ้าทอนั้นเรียบง่ายและมีการออกแบบให้มีผิวสัมผัสหรือ Texture ที่ไม่เรียบสนิท จึงสอดคล้องและเหมาะสมกับเทรนด์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย โดยแนวคิดในการออกแบบ (Concept) คือ วิถีไทย วิถียั่งยืน ซึ่งได้นำแรงบันดาลใจ (Inspiration) มาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวบ้าน คนในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ ภูมิปัญญาด้านงานหัตถกรรมจรัสสารที่ใช้ในการดำเนินชีวิตรวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนเข้ามาใช้ในการออกแบบแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก จำนวน 30 รูปแบบ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างให้ได้จำนวน 10 รูปแบบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแบบร่างนั้นมาคัดเลือกให้เหลือจำนวน 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบโดยผู้บริโภค และคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบให้เหลือ 1 คอลเล็กชั่น จำนวน 3 รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นต้นแบบในการผลิตเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 3 ชุด โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ แบบร่างที่ 5 คือ ลายปลา (จำนวน 5 ตะกอล), แบบร่างที่ 18 คือ ลายน้ำไหล (จำนวน 16 ตะกอล) และ แบบร่างที่ 13 ลายต้นไผ่ (จำนวน 14 ตะกอล)

จากกระบวนการทั้งหมดทำให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ต้นแบบคือโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี จำนวน 3 รูปแบบ เพื่อพัฒนาโครงสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าในชุมชนบ้านเขวาสินรินทร์ให้สามารถนำไปพัฒนาเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยคือ เพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกในการเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ เพื่อนำมาต่อยอดและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่มีคุณสมบัติของเส้นใยที่โดดเด่น สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผ้าทอได้จากการผลิตในรูปแบบเดิม เป็นทางเลือกที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ

ให้แก่คนในชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พจนา นุ่มหันธ์; อุษา ตั้งธรรม; และ สุรีย์ สุทธิสังข์. 2551: บทคัดย่อ) ได้การทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ พบว่าผลงานสำเร็จของผู้ออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ มีค่าเฉลี่ย 4.15 จัดอยู่ในระดับดีมาก รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ได้เป็นผลิตภัณฑ์ตัดเย็บจากผ้าไหมสุรินทร์ คัดเลือกลดทอน จากข้อมูลดังกล่าวภายใต้โครงการออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ ด้วยภูมิปัญญา สู่ความเป็นสากล ได้แสดงให้เห็นว่าการออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าตามความต้องการของชุมชน อำเภอบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติที่ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง มีรายได้ และมีศักยภาพ ส่งผลให้สินค้าสู่สากล

จากการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ด้วยปัญหาของการวิจัยคือ เพื่อเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการพัฒนาการออกแบบสิ่งทอให้มีคุณภาพดีขึ้นและแปรรูปเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพให้แก่ท้องถิ่นและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทั้งนี้เพราะผ้าทอจากเส้นใยไหมนั้นจึงถือเป็นผ้าทอจากเส้นใยทางเลือกใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายนักในปัจจุบัน แต่ผลจากการสำรวจข้อมูลทำให้พบว่าผู้บริโภคให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และด้วยฝ่ายกดอกยังมีความหลากหลายอยู่น้อย จึงส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการที่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกที่มีอยู่ในปัจจุบันน้อยลงเช่นกัน โดยสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบที่ซ้ำเดิม หรือมีลักษณะของลวดลายที่โบราณซึ่งยากต่อการสวมใส่ และยังไม่มีการนำไปพัฒนาต่อยอดในด้านอื่นๆ ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งทอของชุมชน บ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่ จากการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี ผลการวิจัยพบว่าผ้าทอจากเส้นใยไหมที่ได้รับความนิยมมีอยู่ 2 ประเภท คือ ผ้าทอลักษณะผ้าพื้น และผ้าทอลักษณะยกดอก ซึ่งได้ทำการศึกษาเชิงลึกเปรียบเทียบการทอผ้าจากเส้นใยไหมที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรีมากที่สุด เพื่อนำไปพัฒนาโครงสร้างลวดลายการทอผ้าจากเส้นใยไหม แก่กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ เป็นการต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้าน จากรากฐานของวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ให้มีการพัฒนาการออกแบบสิ่งทอที่มีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิมและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้หรือแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดได้ และผู้วิจัยมีความคาดหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ที่มีความสนใจต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในด้านอื่นๆ ดังนี้

1. ในการออกแบบผลิตภัณฑ์โครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรีในลักษณะยกดอกนั้น ควรการออกแบบลายให้แตกต่างจากลายที่มีอยู่ หรือมีการใช้ทั้งลายเก่าและใหม่ ผสมกันเพื่อเป็นการต่อยอดจากผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเดิม โดยโครงสร้างลวดลายผ้าบางลายนั้นมีความน่าสนใจ แต่อาจจะต้องไปปรับในเรื่องของขนาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นสำคัญ ขนาดของลายสามารถทำให้เล็กที่สุดหรือขยายให้ใหญ่ขึ้น เพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่ๆ และช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าในชุมชนและเพิ่มทางเลือกให้กับผ้าทอยกดอกอีกด้วย

2. ในการใช้สีของการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้านั้นสามารถพัฒนาการใช้สีให้มีมิติหรือมีความหลากหลายมากขึ้นได้ การวางสีของบางลายอาจปรับให้มีโทนสีที่แตกต่างกันเพื่อให้ลายเกิดความโดดเด่นแก่ผลิตภัณฑ์โดยใช้ทฤษฎีสีเข้ามาร่วมกับการออกแบบ เพื่อให้เหมาะกับวัยของผู้บริโภค และอาจสามารถขยายกลุ่มผู้บริโภคจากเดิมของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นได้

3. ผลของกระบวนการออกแบบและผลิตในการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอในรูปแบบอื่นๆ หรือเป็นต้นแบบการผลิตสิ่งทอให้แก่ชุมชนอื่นๆ ได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความต้องการผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย แนวทางการออกแบบหรือเทรนด์ที่ใช้ในการออกแบบ คุณสมบัติของวัสดุเส้นใย และวัตถุประสงค์ในการใช้สอยของวัสดุหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ เนื่องจากวัสดุหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดนั้นมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันและความต้องการของผู้บริโภคที่ต่างกันจึงควรศึกษาข้อมูลให้รอบด้านเพื่อให้งานออกแบบที่ได้นั้นสมบูรณ์และมีประโยชน์คุ้มค่าต่อการใช้งานมากที่สุด

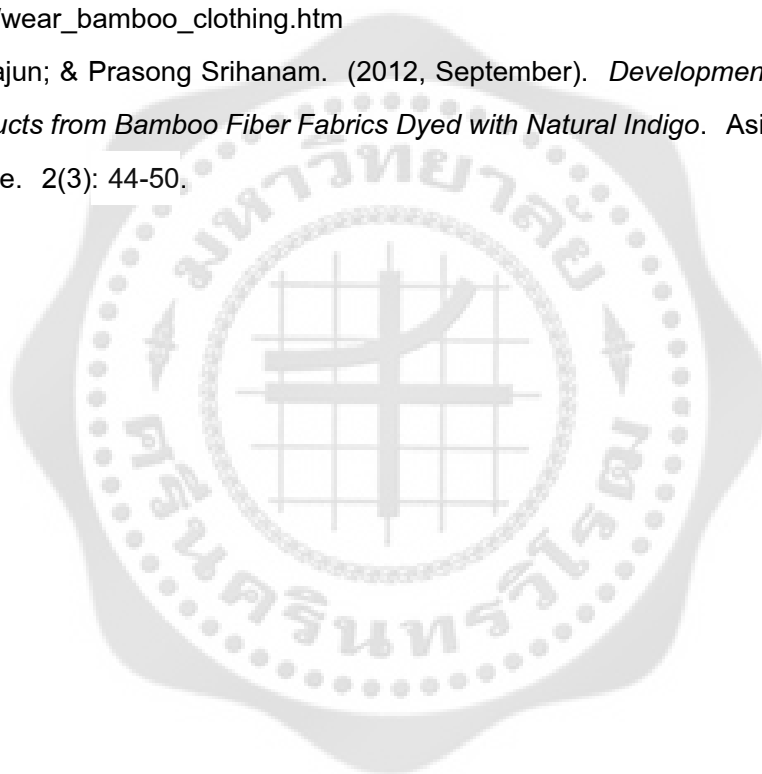

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2555). รายงานผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2555. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2556, จาก <http://164.115.23.30/CDDReport/Default.aspx>
- งามจิตร ถวัลยวิชชจิต. (2551, มีนาคม-เมษายน). เส้นใยใฝ่ อนุภาคนาโนใฝ่ในสิ่งทอ. Colourway. 13(75): หน้า 32-35.
- จิราวรรณ เรืองไกล. (2556, สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชินานาง สวัสดิ์รัมย์ ที่ทำการกลุ่มทอผ้าไหม ยกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์.
- ชันพจน์ อังติวาพงษ์. (2556). ผ้าไหมยกดอกลายลูกแก้ว. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2556, จาก http://www.surinthsilk.com/_Product_html/B_Lukawn.htm
- ชุมชนเขวาสินรินทร์. (2556). เขวาสินรินทร์. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2556, จาก <http://khwaosinrin.siam2web.com/?cid=287995>
- ชิลิกกา วรรณจันทร์. (2556, กันยายน). การศึกษาการซึมผ่านอากาศของการใช้เส้นใยใฝ่ทอผสม กับเส้นใยไหมและผ้าฝ้ายเพื่อการพัฒนาผ้าทอไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (ฉบับพิเศษ): หน้า 230-238.
- ชิลิกกา วรรณจันทร์. (2556). ผ้าใฝ่ใฝ่เพื่อสุขภาพ. (แผ่นพับ).
- ชิลิกกา วรรณจันทร์. (2556, 22 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย ชินานาง สวัสดิ์รัมย์ ที่คณะวัฒนธรรม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงทิพย์ วรพันธุ์. (2535). ปริทรรศน์วัฒนธรรม ผ้าไทและจักสานงานศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไทยตำบลดอทคอม. (2553). สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.thaitambon.com/tambon/totopamprodt.asp?page=9&PRODUCT=&ProvCode=32&AmpCode=16&PRODTYPE=&img=0>
- ผ้าไหมยกดั้น. (2555). ผ้าไหมยกดอกลายซ้อซบา. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2556, จาก <http://www.kunchiang5dao.com/product/825630/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%8A%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%8A%E0%B8%9A%E0%B8%B2.html>
- พจนานุกรม หันต์; อุษา ตั้งธรรม; และ สุรีย์ สุทธิสังข์. (2551). การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้า จากผ้าไหมสุรินทร์. กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พินาลิน สาริยา. (2549). การออกแบบลวดลาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- พูนสุข ถือนฉลาด. (2556, สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชินานาง สวัสดิ์รัมย์ ที่ทำการกลุ่มทอผ้าไหมยกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์.
- ภูผากานต์. (2550). *อัตลักษณ์*. สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2556, จาก <http://sophon56.wordpress.com/tag/%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%9C%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C/>
- วิวัฒน์ หิรัญพฤกษ์. (2557). *แฟชั่นอย่างยั่งยืน ทศนคติใหม่ต่อการปรับตัวแฟชั่นไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- ศศิมา สุขสว่าง. (2556). *โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาต้นแบบไหมไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ.
- ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ จังหวัดสุรินทร์. (2556). *ผ้าไหมสุรินทร์*. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2556, จาก http://qsds.go.th/qthai/silk_center/inside.php?com_option=page&aid=993&sub=993&site=srn
- ศูนย์วิจัยกสิกร. (2555). *การเพิ่มมูลค่าแก่ธุรกิจด้วยนวัตกรรม*. สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.humordesign.com>
- ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2556). *ผ้ายก*. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2556, จาก http://www.thaitextile.org/main/content.php?content_id=ARC130821160338&content_type=article
- ศราวุธ โตสวัสดิ์; และ ชีรพงษ์ ไชยเฉลิมวงศ์. (2554). *การศึกษาการแยกเส้นใยฝ้ายสีสุกเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ*. (เอกสารประกอบการประชุมวิชาการข่ายงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม) ปทุมธานี: ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งทอ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. อัดสำเนา.
- สุชาดา อุษชิน; ปวริน ตันตริยานนท์; และ; วนิดา ผาสุขดี. (2549). *การถ่ายทอดเทคโนโลยีการทอผ้ายกดอก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สัมภาษณ์ สุวรรณคีรี; และ กมล พรหมหล้าวรรณ. (2553). *การทอผ้าขิดลายไทยเพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ*. กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมนทิพย์ วิชัยดิษฐ. (2556, กรกฎาคม-กันยายน). [เทรนด์] *Trend*. กรุงเทพฯ: Thai Textile Outlook. (10): หน้า 40-48.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์. (ม.ป.ป.). *ผ้าไหมยกดอกลายดอกมะลิ*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2556, จาก http://www.otop5star.com/pop_up01-th.php?id=304
- สารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ภูมิปัญญาผ้าไทย. (2555). *ผ้าทอพื้นเมืองของไทย*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2556, จาก <http://app1.bedo.or.th/fabric/Uploads/Contents/2/Images/2011830567.jpg>

- อัจนรา วรรณสถิตย์. (2527). *การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสตรี*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- อภิชาติ สนธิสมบัติ. (2556). *เส้นใยสมรรถนะสูง*. (เอกสารประกอบการสอน). ปทุมธานี: คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อานนท์ เศรษฐเกรียงไกร. (2556). *นวัตกรรมสิ่งทอสีเขียว*. กรุงเทพฯ: หน้า 58-65. สำนักงาน
จัดการอุตสาหกรรม.
- อ้อยทิพย์ เกตุเอม. (2553). *ตำนานผ้าไหมลายเอกลักษณ์ จังหวัดสุรินทร์ในนครชัยบุรีนทร์*.
รวบรวมโดย สุขใจ จินดาพล; และ สมพร จงประเสริฐวงศ์. หน้า 91-105. พิมพ์ครั้งที่ 1.
นครราชสีมา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์.
- Seaman, Greg. (2012). *Bamboo Clothing*. Retrieved October 7, 2013, from http://eartheasy.com/wear_bamboo_clothing.htm
- Sisikka Wannajun; & Prasong Srihanam. (2012, September). *Development of Thai Textile Products from Bamboo Fiber Fabrics Dyed with Natural Indigo*. Asian Journal of Textile. 2(3): 44-50.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อการทำวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 4405

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ ตุลาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิลิกา วรรณจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตขอเก็บข้อมูล และขออนุญาตสัมภาษณ์ท่านในเรื่องเส้นใยไหม และผ้าไหม ความเหมาะสมเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าจากใยไหม เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุราร วัฒนพิทยกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-973-7769

ที่ ศธ 0519.12/ ๖3 ๖8

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เนื่องด้วย นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดตายผ้าทอจากเส้นใยใผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิลิกา วรรณจันทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-973-7769

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/6366 วันที่ 20 ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดสายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สรวรรยา จอมเทพมาลา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-973-7769

ที่ ศธ 0519.12/ ๖3๖7

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายวิระวิชญ์ อัครสันติสุข

เนื่องด้วย นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดตายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-973-7769

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายกดอกกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นใยไหม ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างผ้าทอและผู้เชี่ยวชาญด้าน
การออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกาย
เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบโครงสร้างผ้าทอจากเส้นใยไหม
สำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้ายกดอกและผู้ประกอบอาชีพทอผ้ายก
กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาของกระบวนการทอผ้ายกดอก วัสดุที่ใช้ในการผลิต
แนวคิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและการออกแบบลวดลาย ของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัว

2. ความเป็นมาของผ้ายกดอก กระบวนการทอผ้า วัสดุที่ใช้ในการผลิต แนวคิดรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ การออกแบบลวดลาย

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
การศึกษา.....
การประกอบอาชีพหลัก.....อาชีพเสริม.....
ประสบการณ์ทอผ้า.....ปี เริ่มเรียนรู้การทอผ้าเมื่อใด.....
ใครเป็นผู้สอนทอผ้ายก.....
มีวิธีการสอนอย่างไร.....

ตอนที่ 2 ความเป็นมาของผ้ายกดอก กระบวนการทอผ้า วัสดุที่ใช้ในการผลิต แนวคิดรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ การออกแบบลวดลาย

1. จุดประสงค์ของการทอผ้ายกดอกของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ มีจุดประสงค์ได้บ้าง
อย่างไร อธิบายโดยเรียงลำดับตามความสำคัญ

.....

.....

.....

2. ในกลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ มีลวดลายในการทอผ้าทั้งหมดที่ลวดลาย มีลายอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ลวดลายเฉพาะหรือลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ มีลายอะไรบ้าง และแต่ละลายมีความหมายอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

4. ลวดลายโบราณ ดั้งเดิม ของผ้ายกดอกบ้านเขวาสินรินทร์ มีกี่ลาย อะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ลวดลายใดบ้างที่เป็นลายที่ได้รับความนิยมในตลาดและผู้บริโภค และมีความหมายอย่างไร

.....

.....

.....

6. สีผ้าที่ได้รับความนิยมของตลาดหรือผู้บริโภคมากที่สุด มีสีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

7. จุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของผ้าทอยกดอก ของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์คืออะไร

.....

.....

.....

8. ปัจจุบันมีการพัฒนาในการทอผ้ายกดอก ของกลุ่มทอผ้าเขวาสินรินทร์ได้ด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

9. ความสามารถในการทอผ้ายกดอกของกลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ สามารถทอลวดลายได้สูงสุดจำนวนกี่ตะกอก และรูปแบบลวดลายใดทอยากที่สุด

.....

.....

.....

10. การออกแบบลวดลายทอ มีแนวทางในการออกแบบอย่างไร หรือมีผู้ออกแบบให้ (ถ้ามีคือใครหรือหน่วยงานใด)

.....

.....

.....

11. ลวดลายที่ทอส่วนใหญ่เป็นลวดลายดั้งเดิมหรือเป็นลวดลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

.....

.....

.....

12. ในปัจจุบันใช้วัสดุใดบ้างในการทอ และมีการประยุกต์นำวัสดุอื่นเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการทอผ้าด้วยหรือไม่

.....

.....

.....

13. มีการใช้สีย้อมเส้นใยโดยวิธีการใด และสีชนิดใด

.....

.....

.....

14. ในแต่ละลวดลายจะใช้สีในการย้อมทั้งหมดกี่สี และมีข้อจำกัดในการใช้สีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

15. ผ้ายกดอกที่ผู้บริโภคนิยมซื้อไปส่วนใหญ่จะนิยมนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใดบ้าง

.....

.....

.....

16. นิยมนำผ้ายกดอกไปออกแบบเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในลักษณะใดบ้าง

.....

.....

.....

17. การถ่ายทอดความรู้หรือเทคนิคการทอผ้าของกลุ่มทอผ้ายก บ้านเขวาสินรินทร์ มีวิธีการอย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

18. ขั้นตอนการถ่ายทอดวิธีการทอผ้ายก ท่านคิดว่าขั้นตอนใดสำคัญที่สุด ด้วยเหตุผลใด

.....

.....

.....

19. ท่านคิดว่าผ้ายกของบ้านเขวาสินรินทร์ มีการทอผ้ายกเหมือนหรือแตกต่างจากกลุ่มทอผ้ายกกลุ่มอื่นๆ อย่างไรบ้าง ด้วยเหตุผลใด อธิบาย

.....

.....

.....

หากเหมือน เหมือนอย่างไร

.....

.....

.....

หากแตกต่าง แตกต่างอย่างไร

.....

.....

.....

20. กลุ่มทอผ้ายกบ้านเขวาสินรินทร์มีความคาดหวังเกี่ยวผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกด้านใดบ้าง
อย่างไร อธิบาย

.....

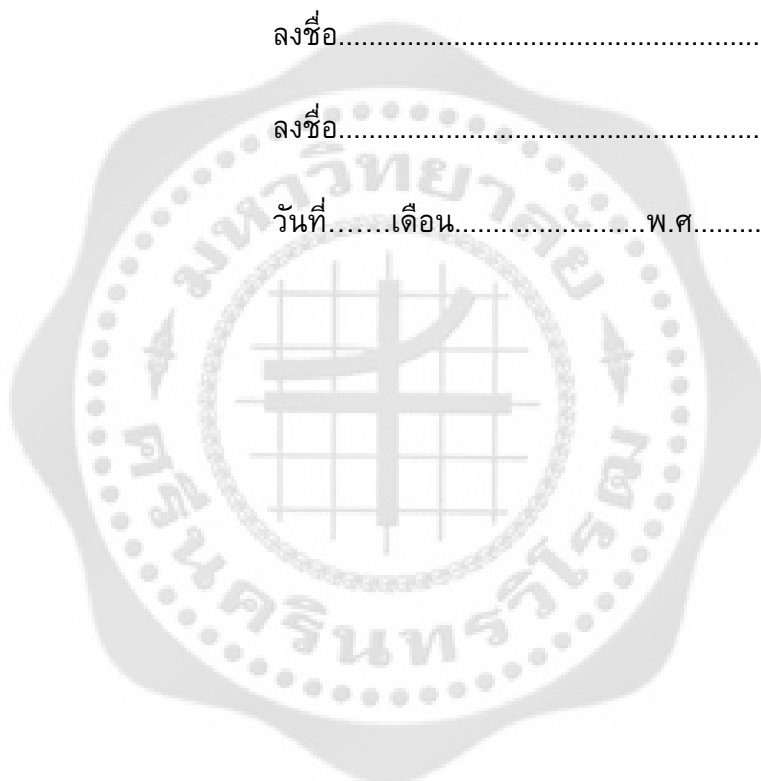
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ที่ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเส้นใยสิ่งทอและเส้นใยไผ่

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้เส้นใยไผ่ในการทอผ้าเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัว
2. การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่
3. การใช้งานผ้าทอจากเส้นใยไผ่ที่เหมาะสมกับการออกแบบเสื้อผ้าสตรี
4. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
 การศึกษา.....
 การประกอบอาชีพหลัก.....อาชีพเสริม.....

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยไผ่ ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งการสำหรับสตรี และเหมาะสมแก่การสวมใส่อย่างไร ระหว่างการทอในรูปแบบต่างๆ เช่น การทอผ้าพื้น การทอมัดย้อม และการทอผ้ายก

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายที่เหมาะสมกับการทอในลักษณะของผ้าทอยกดอก

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นที่มีต่อการเปรียบเทียบลักษณะการทอผ้าจากเส้นใยฝ้ายกับเส้นใยอื่นๆ เช่น เส้นใยไหม เส้นใยฝ้าย เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

4. การทอผ้ายกดอกจากเส้นใยฝ้ายนั้นหากเปรียบเทียบกับทอจากเส้นใยไหม หรือเส้นใยฝ้ายแล้ว มีความเหมาะสมหรือคุณสมบัติโดดเด่นต่างกันอย่างไรบ้าง และการใช้เส้นใยในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมกับการทอผ้ายกดอกมากที่สุด

.....

.....

.....

5. คุณสมบัติของเส้นใยฝ้ายนั้น มีความน่าสนใจหรือโดดเด่นต่างจากเส้นใยอื่นๆหรือไม่ หากมี คืออะไรบ้าง อธิบาย

.....

.....

.....

6. ในการใช้งานผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายนั้นมีข้อจำกัดหรือข้อควรระวังในการใช้งานอย่างไร

.....

.....

.....

7. หากจะนำผ้าทอจากเส้นใยไผ่ไปออกแบบเครื่องแต่งกายนั้น ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่าผ้าที่ทอจากเส้นใยไผ่นั้นจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ผ้าทอในรูปแบบของเส้นใยเดิมได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

9. ท่านคิดว่าเส้นใยไผ่สามารถนำมาใช้ทดแทนเส้นใยอื่นๆ หรือช่วยลดต้นทุนในการผลิตผ้าทอในปัจจุบันได้หรือไม่ หากได้สามารถทำได้อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

10. ข้อเสนอแนะในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ที่ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างลดลายผ้าและการออกแบบสิ่งทอ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโครงสร้างลดลายผ้าและการออกแบบสิ่งทอ

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัว
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่
3. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
 การศึกษา.....
 ประสบการณ์ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างลดลายผ้าทอยกดอกจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

1. ลดลายของผ้าควรเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับการทอในลักษณะของผ้ายกดอก

.....

2. ในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกนั้น ลวดลายในลักษณะใดที่เหมาะสมกับการนำไปออกแบบเครื่องแต่งกายในเทรนด์แฟชั่น AUTUMN/WINTER 2014/15 มากที่สุดระหว่าง ลวดลายเลียนแบบธรรมชาติ ลวดลายเรขาคณิต และลวดลายประยุกต์

.....

.....

.....

.....

.....

3. โทนสีที่ใช้ในการย้อมผ้าควรเป็นไปในทิศทางใด

.....

.....

.....

4. ความคิดเห็นต่อการผสมผสานเส้นใยในการทอระหว่างเส้นใยฝ้ายกับไหมนั้น สามารถเพิ่มจุดสนใจเกี่ยวกับผ้าทอแก่ผู้บริโภคมากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

5. การออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์ในเวลาเดียวกัน มีข้อควรคำนึงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6. ผ้ายกดอกนั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปออกแบบเครื่องแต่งกายในลักษณะใดมากที่สุด

.....

.....

.....

7. ข้อควรระวังในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าเพื่อให้สัมพันธ์กับการทอ นั้นควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

8. ข้อเสนอแนะในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างผ้าทอยกจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

.....

.....

.....

.....

9. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ที่ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 4

การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกายและเทรนด์แฟชั่น

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นเครื่องแต่งกายและเทรนด์แฟชั่น

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัว

2. ความคิดเห็นแนวโน้มต่อแนวทางการออกแบบสิ่งทอ (Textile Design Trend) ที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

3. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
 การศึกษา.....
 ประสบการณ์ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นแนวโน้มต่อแนวทางการออกแบบสิ่งทอ (Textile Design Trend) ที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

1. แนวโน้มการออกแบบสิ่งทอในปี 2014-2015 รูปแบบใดที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรีได้บ้าง

.....

.....

.....

2. จากแนวคิดและข้อมูลสำหรับเทรนด์แฟชั่นและวิถีชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2014/2015 โดยอ้างอิงจากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมแฟชั่นได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางให้กับนักออกแบบและผู้ประกอบการด้านแฟชั่นและแนวโน้มด้านการออกแบบ โดยใช้ AUTUMN/WINTER 2014/15 สามารถแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง ได้ดังนี้

1. Localization Trend คือ เทรนด์ที่เน้นการเฟ้นหาวัฒนธรรมในแบบที่มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นท้องถิ่นตนเอง สร้างกระแสที่มีเอกลักษณ์ความเป็นตัวเองขึ้นมา

2. Celebration Trend คือ การผสมผสานหลายมิติแห่งความรู้สึกเข้าด้วยกัน ระหว่างความจริงและความฝันสับสนแห่งความรื่นรมย์ ความสนุกสนาน บันเทิง คุณค่าของการค้นหา สมดุลแห่งความคลาสสิกและความร่วมสมัย

3. Derivative Trend คือ เทรนด์ความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองสมัยใหม่ที่ผนวกเทคโนโลยีกับคุณค่าทางวัฒนธรรม และการผสมผสานวัสดุแบบเน้นการแสดงออกถึงสัจจะ การนำเทคโนโลยีลงไปฝังในการใช้งาน

4. Crystalline Intuition Trend คือ เทรนด์แห่งความเพ้อฝันและจินตนาการไม่มีที่สิ้นสุด มุ่งค้นคว้าและเปิดใจก็จะได้เห็นถึงความงามที่แฝงอยู่ในธรรมชาติ

5. Soft Determination Trend คือ คุณค่าและพลังแห่งสตรี เป็นอีกหนึ่งกระแสหลักของฤดูกาล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบศาสตร์และศิลป์ผสมผสานความอ่อน นุ่มนวล แฝงด้วยความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง แบบสตรียุคใหม่ในปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางใดที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

.....

.....

.....

3. ลักษณะของโครงสร้างลวดลายผ้าทอควรเป็นอย่างไร จึงจะสอดคล้องและเหมาะสมกับ
เทรนด์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย

.....

.....

4. ในการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอกนั้น ลวดลายในลักษณะใดที่เหมาะสมกับ
การนำไปออกแบบเครื่องแต่งกายมากที่สุด ระหว่าง ลวดลายเลียนแบบธรรมชาติ ลวดลายเรขาคณิต
และลวดลายประยุกต์

.....

.....

.....

5. โทนสีที่ใช้ในการย้อมผ้าควรเป็นไปในทิศทางใด

.....

.....

6. ความคิดเห็นต่อการใช้วัสดุใยไหมในการทอผ้าร่วมกับเส้นใยไหม และแนวคิดในการสร้าง
มูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์

.....

.....

7. หากรูปแบบของผลิตภัณฑ์เป็นผ้าทอลักษณะยกดอก จะมีความเหมาะสมในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีในรูปแบบใดบ้าง

.....

.....

8. ความคิดเห็นในการออกแบบผ้ายกดอกจากเส้นใยไหมนั้น น่าจะมีความเหมาะสมกับการ
ออกแบบสำหรับเสื้อผ้าสตรีในช่วงอายุใดบ้าง

.....

.....

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อควรคำนึงในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายในลักษณะยกดอก สำหรับเสื้อผ้าสตรี เพื่อนำแนวทางในการนำไปใช้ในการใช้งานหรือใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

10. ข้อเสนอแนะในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ที่ให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามความต้องการด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอและรูปแบบของผลิตภัณฑ์
ผ้าทอยกดอก กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์
เรื่อง ความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบโครงสร้างลวดลาย
ผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสอบถาม ชุดที่ 1

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี
โดย นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์ นักศึกษาปริญญาโท
สาขา วัตกรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบสอบถามและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์ ความต้องการด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอ
ยกดอก กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ ของกลุ่มผู้บริโภค

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาในเรื่องความต้องการด้านโครงสร้างลวดลาย
และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอก กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดย
แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลาย
ผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอ
ยกดอกจากเส้นใยไผ่

ตอนที่ 4 แบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความ
ความเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 21-30 ปี
☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี
☐ 51-60 ปี ☐ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า/ม่าย/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา
☐ ระดับอนุปริญญา ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ ระดับปริญญาโท ☐ ระดับปริญญาเอก

5. อาชีพ

- ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ พนักงานออฟฟิศ
☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่นๆ

6. รายได้ต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท ☐ 3,001-3,500 บาท
☐ 3,501-4,000 บาท ☐ 4,001-4,500 บาท
☐ 4,501 บาทขึ้นไป ☐ 5,000 บาท ขึ้นไป

7. ระดับของราคาชุดว่ายน้ำ บิกินี ที่ท่านเคยซื้อ

- ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท ☐ 3,001-3,500 บาท
☐ 3,501-4,000 บาท ☐ 4,001-4,500 บาท
☐ 4,501-5,000 บาท ☐ 5,000 บาท ขึ้นไป

8. ท่านเคยทราบมาก่อนหรือไม่ว่า เส้นใยไผ่นั้นมีคุณสมบัติประโยชน์และคุณสมบัติที่ดีที่เหมาะสมกับการนำมาออกแบบเครื่องแต่งกาย

☐ เคย ☐ ไม่เคย

9. หากมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ที่ได้ผลิตจากวัสดุเส้นใยไผ่ ท่านคิดว่าท่านจะให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่

☐ สนใจ ☐ ไม่สนใจ

10. ท่านเคยซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอเพื่อนำไปตัดชุดหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลายผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีค่าความสำคัญมากน้อยเพียงใดหน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ด้านโครงสร้างลวดลาย ผ้าทอยกดอก รูปแบบของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรี	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ อาทิ รูปแบบลวดลาย วัสดุ เส้นใยที่ใช้ในการทอ					
2. ต้องเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
3. เนื้อผ้าและผิวสัมผัสของผ้า					
4. ต้องเป็นผ้าที่มีคุณสมบัติที่ดีต่อร่างกาย เช่น ป้องกันแดด ระบายอากาศดี ป้องกันแบคทีเรีย ไม่ระคายเคืองต่อผิว					
5. สามารถประยุกต์กับการสวมใส่ได้หลายโอกาส และหลายช่วงอายุ					
6. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายโบราณ ดั้งเดิม เป็นเอกลักษณ์					
7. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ร่วมสมัย มีกลิ่นอายความคลาสสิก					
8. ผ้าทอต้องมีลักษณะลวดลายที่ทันสมัยสุดๆ					
9. ดูแลรักษาง่ายในการซักрид ไม่ยับง่าย					
10. ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกจากเส้นใยไหม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

1. ท่านซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกบ่อยแค่ไหน

☐ ไม่เคยซื้อเลย	☐ เดือนละครั้ง
☐ 2-3 เดือน/ครั้ง	☐ 4-5 เดือน/ครั้ง
☐ มากกว่า 6 เดือน/ครั้ง	☐ ปีละครั้ง
☐ อื่นๆ	

2. ท่านมักจะซื้อผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกจำนวนกี่ผืนต่อครั้ง

☐ ไม่เคย	☐ 1 ผืน	☐ 2 ผืน
☐ 3 ผืน	☐ มากกว่า 3 ผืน/ครั้ง	

3. ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกชนิดใดที่ท่านเลือกซื้อบ่อยที่สุด

☐ ผ้าทอผืน	☐ ผ้าคลุมไหล่	☐ ผ้าพันคอ
☐ ชุดเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป	☐ อื่นๆ	

4. วัตถุประสงค์ใดที่ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอก

- ☐ เพื่อใช้ในงานเทศกาล/งานพิธีต่างๆ
- ☐ เพื่อเป็นของขวัญ/ของขวัญของที่ระลึก
- ☐ เพื่อนำไปตัดชุด/เพื่อสวมใส่ในการทำงาน
- ☐ ตามนโยบายรณรงค์การใช้ผ้าไทยของรัฐบาล
- ☐ เพื่ออนุรักษ์ผ้าไทยและแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย
- ☐ อื่นๆ

5. ท่านมีความชื่นชอบในลวดลายผ้ายกที่มีรูปแบบของลวดลายผ้าในลักษณะใด

☐ โบราณดั้งเดิม	☐ เลียนแบบธรรมชาติ อาทิ (ดอกไม้, สัตว์)
☐ รูปแบบเรขาคณิต	☐ ร่วมสมัย
☐ ประยุกต์ทันสมัย	

6. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผ้ายกดอกของท่านเป็นพิเศษ (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ลวดลายสวยงาม	☐ ใช้วัสดุพิเศษในการทอ/เส้นใย
☐ เนื้อผ้า/ผิวสัมผัส	☐ สีสันท
☐ คุณภาพ	☐ ราคา

7. ท่านคิดว่าสิ่งใดคืออุปสรรคในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอก (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ลวดลายโบราณไม่ทันสมัย/หาโอกาสใส่ได้ยาก
- ☐ ยับง่าย/ไม่สะดวกในการใช้งาน
- ☐ ซักหรือดูแลรักษายาก
- ☐ ร้อนหรืออึดอัดเวลาสวมใส่
- ☐ ราคาสูง

8. หากมีผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกในรูปแบบใหม่ที่ผลิตจากวัสดุเส้นใยจากธรรมชาติ และสามารถตอบสนองความต้องการของท่านได้เป็นอย่างดี ท่านจะซื้อหรือไม่

☐ ไม่แน่ใจ ☐ ซื้อ ☐ ไม่ซื้อ

9. ท่านมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกที่ทอจากเส้นใยชนิดบ้าง (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เส้นใยไหม ☐ เส้นใยฝ้าย
☐ เส้นใยสังเคราะห์ ☐ เส้นใยไผ่

10. หากท่านซื้อผลิตภัณฑ์ฝ้ายกดอกท่านจะนำมาออกแบบตัดชุดในลักษณะใด

☐ ชุดทำงาน
☐ ชุดลำลองสไตล์ร่วมสมัย/ทันสมัย
☐ ชุดราตรี/ชุดออกงาน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามที่มีข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความคิดเห็นและประเมินความเหมาะสมต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนา
โครงลวดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไฟสำหรับเสื้อผ้าสตรี โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม ความคิดเห็นและประเมินความเหมาะสมต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนา
โครงลวดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้ออกแบบและพัฒนาโครงสร้าง
ใหม่

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
ที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงลวดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้
ออกแบบและพัฒนาโครงสร้างใหม่

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้า
สตรี โดยเลือกใส่ค่าระดับคะแนนความคิดเห็นในช่องว่าง โดยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมิน
ค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert Scale) ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับเสื้อผ้าสตรี

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใดหน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 1					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 2					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 3					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 4					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 5					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 6					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 7					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 8					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 9					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 10					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 11					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 12					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 13					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 14					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 15					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 16					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 17					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 18					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 19					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 20					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 21					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 22					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 23					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 24					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 25					

ตาราง 1 (ต่อ)

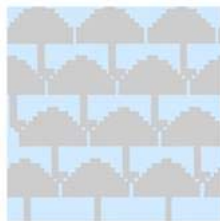
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 26					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 27					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 28					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 29					
แบบร่างการออกแบบโครงสร้างลวดลายผ้าทอแบบที่ 30					

การออกแบบแบบร่าง

SKD 16

SKD 17

SKD 18

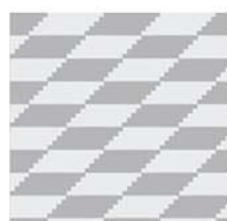
SKD 19

SKD 20

SKD 21

SKD 22

SKD 23

SKD 24

SKD 25

SKD 26

SKD 27

SKD 28

SKD 29

SKD 30

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างการออกแบบและ
พัฒนาโครงลดสายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

แบบสอบถาม

การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

โดยแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- ลวดลายผ้า
- สีส้น
- ความสามารถในการสวมใส่ได้จริง

โดยใช้เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 25 ปี ☐ 25-35 ปี
☐ 36-45 ปี ☐ มากกว่า 46 ปี

4. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา
☐ ระดับอนุปริญญา ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ ระดับปริญญาโท ☐ ระดับปริญญาเอก

5. อาชีพ

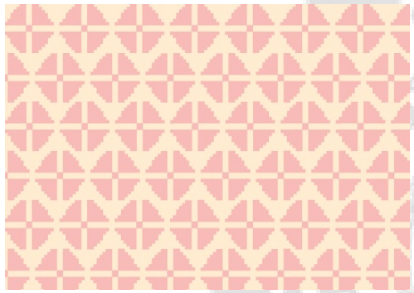
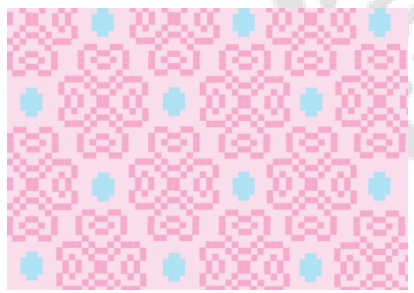
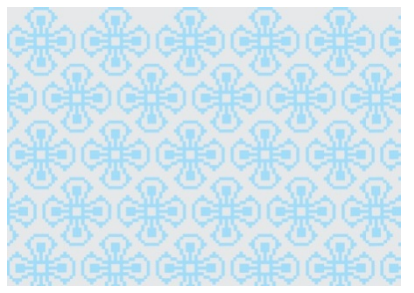
- ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ พนักงานออฟฟิศ
☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่นๆ

6. รายได้ต่อเดือน

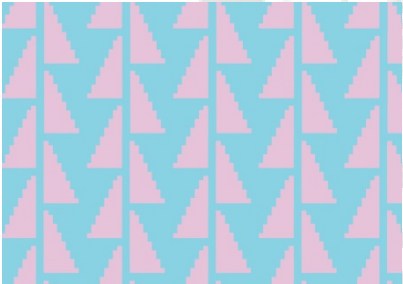
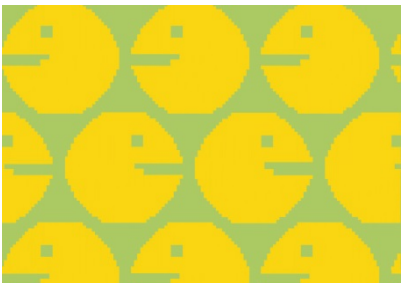
- ☐ ไม่เกิน 10,000 บาท ☐ 10,001-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท ☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท ☐ 50,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อแบบร่างการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี

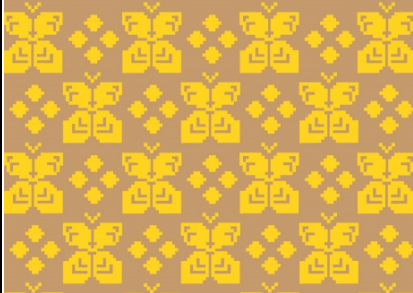
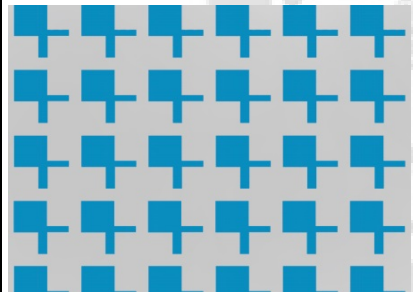
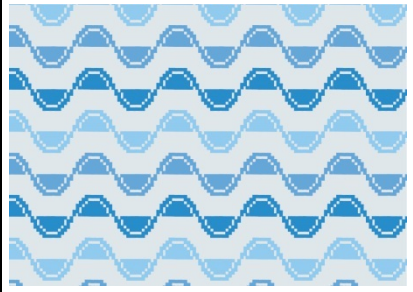
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีค่าความสำคัญมากน้อยเพียงใดหน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นความจริงมากที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้างลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์						
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค				
		5	4	3	2	1
1. แบบร่างที่ 23 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					
2. แบบร่างที่ 11 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					
3. แบบร่างที่ 12 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					

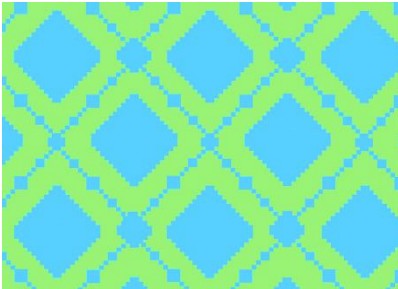
ตาราง 1 (ต่อ)

แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้าง ลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์						
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค				
		5	4	3	2	1
4. แบบร่างที่ 23 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					
5. แบบร่างที่ 13 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					
6. แบบร่างที่ 14 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมในการสวมใส่					

ตาราง 1 (ต่อ)

แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้าง ลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์						
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค				
		5	4	3	2	1
7. แบบร่างที่ 20 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมใน การสวมใส่					
8. แบบร่างที่ 5 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมใน การสวมใส่					
9. แบบร่างที่ 18 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความเหมาะสมใน การสวมใส่					

ตาราง 1 (ต่อ)

แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการศึกษาและพัฒนาโครงสร้าง ลวดลายผ้าทอจากเส้นใยไหมสำหรับสตรี กลุ่มทอผ้าบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์						
แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้า	การประเมิน	ความพึงพอใจผู้บริโภค				
		5	4	3	2	1
7. แบบร่างที่ 3 	ลวดลาย					
	สีสันท					
	ความ เหมาะสมใน การสวมใส่					

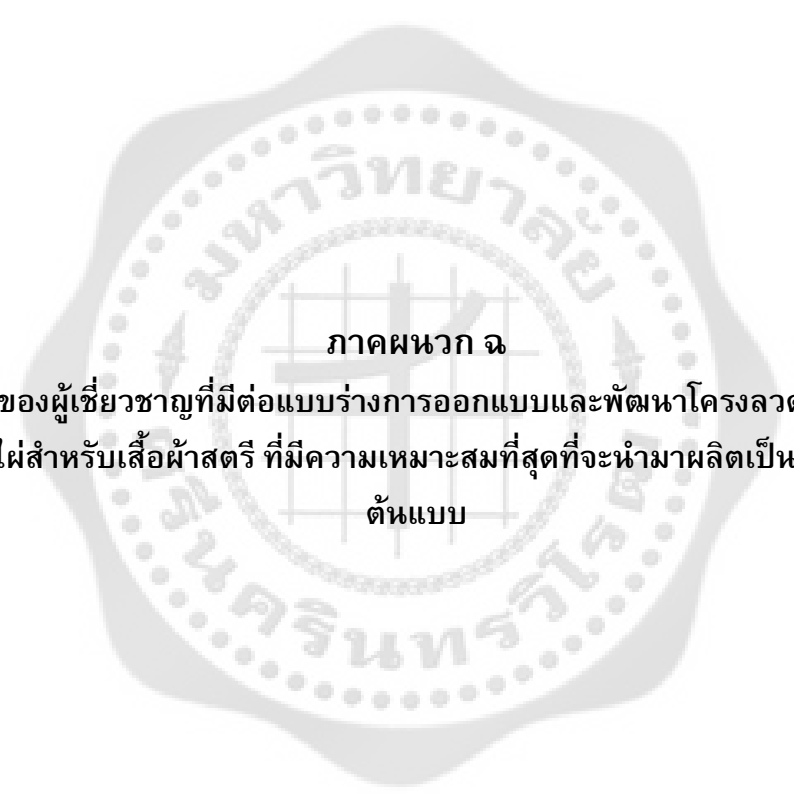
ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงลวดลายสร้างผ้าทอ
จากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุด
ต้นแบบ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงสร้าง
ลดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิต
เป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ

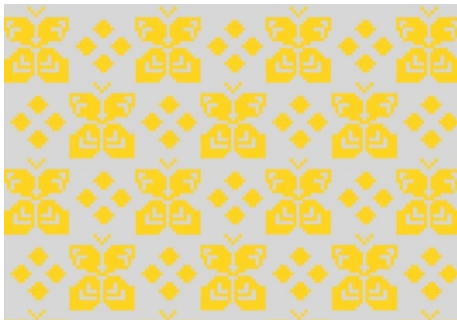
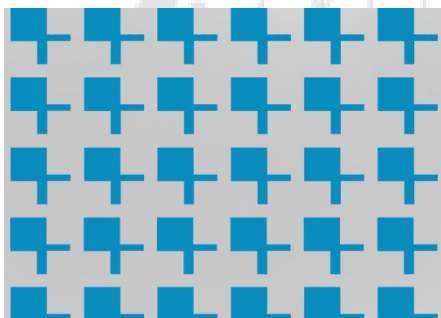
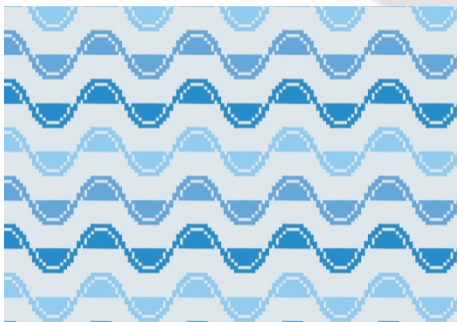
คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
ที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่ได้
ออกแบบและพัฒนาโครงสร้างใหม่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลดลายสร้างผ้าทอ
จากเส้นใยไผ่สำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ

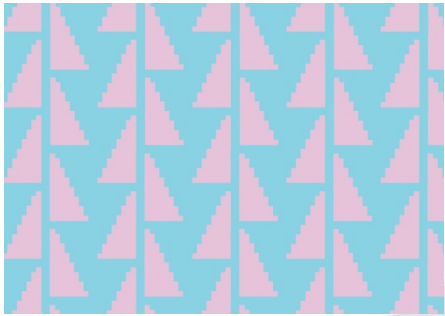

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างลวดลายสร้างผ้าทอจากเส้นใยฝ้ายสำหรับเสื้อผ้าสตรี ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นเสื้อผ้าสตรีชุดต้นแบบ

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านจำนวน 3 รูปแบบ

แบบร่างโครงสร้างลวดลายผ้าทอ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. แบบร่างที่ 20 		
2. แบบร่างที่ 5 		
3. แบบร่างที่ 18 		

ตาราง 1 (ต่อ)

แบบร่างโครงสร้างลดลายผ้าทอ	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. แบบร่างที่ 13 		
2. แบบร่างที่ 12 		

ภาคผนวก ข

ภาพผลงานจากนิทรรศการแสดงผลงานนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร

มหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการออกแบบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาพผลงานจากงานแสดงนิทรรศการ ASEAN Fine Arts Symposium (AFAS 2013)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชินานาง สวัสดิ์รัมย์
วันเดือนปี	เกิด 30 ตุลาคม 2530
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	5/11 หมู่ 19 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทร. 089-973-7769
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ) สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2557	ปริญญาโท (ศป.ม.) สาขานวัตกรรมการออกแบบ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

